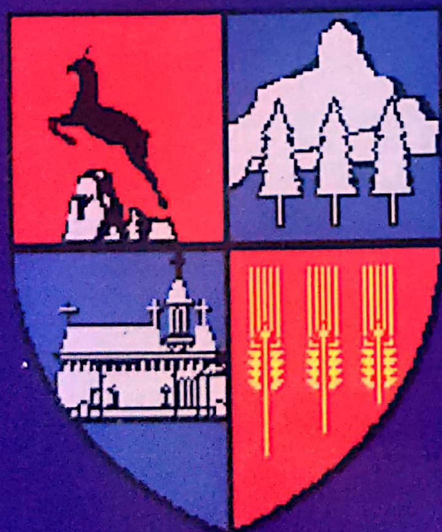
POTENȚIALUL TURISTIC ȘI RESURSELE UMANE ALE JUDEȚULUI NEAMȚ

Raluca Vântu

Management & Marketing

17

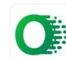
ETP TEHNOPRESS

RALUCA VÂNTU

POTENȚIALUL TURISTIC ȘI RESURSELE UMANE ALE JUDEȚULUI NEAMȚ

ETP TEHNOPRESS
IAȘI – 2006

EDITURA TEHNOPRESS
Str. Zimbrului nr.17
700047 Iaşi
Tel./fax: 0232 260092
E-mail: office@tehnopress.ro
http://www.tehnopress.ro
EDITURĂ ACREDITATĂ CNCSIS

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VÂNTU, RALUCA
Potențialul turistic și resursele umane ale județului Neamț/ Raluca Vântu – Iaşi: Tehnopress, 2006
Bibliogr.
ISBN (10) 973-702-359-5; ISBN (13) 978-973-702-359-9

338.48:331.108.43

ISBN (10) 973-702-359-5
ISBN (13) 978-973-702-359-9

CUPRINS

Capitolul I

Capitolul II

Capitolul III

Capitolul IV

Capitolul V

Capitolul I

Județul Neamț – localizare și organizare

1.1 Repere geografice

Județul Neamț se află în nord-estul României și se încadrează, din punct de vedere geografic, între 460 40' și 470 20' latitudine nordică și 250 43' și 270 15' longitudine estică.

Județul Neamț a fost înființat în actualele limite administrative prin Legea nr.2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României

Poziția geografică, varietatea condițiilor naturale, prezența în județ a unor așezăminte culturale și naționale de o deosebită importanță, numărul mare de monumente istorice, de arhitectură și ale naturii, numărul mare de mănăstiri precum și ospitalitatea oamenilor de pe aceste meleaguri, au determinat creșterea cererii turistice în decursul timpului.

Figură 1Județul Neamț evidențiat pe harta României

Județul Neamț are următorii vecini: la nord Suceava, la vest Harghita, la sud Bacău, la est Iași și Vaslui .

Poziția geografică a județului Neamț

Tabel 1

Punctul cardinal	Punctul extrem		Vecini	Lungimea hotarelor
	comuna	satul		
Nord	Brusturi-Dăgănești	Oțăști	Suceava	102
Sud	Cândești	Pădureni	Bacău	166
Est	Stănița	Vega	Iași	125
	Oniceni	Pustieta	Vaslui	17
Vest	Borca	Lunca	Harghita	133

Sursa: Breviar Statistic 2004

Suprafața județului Neamț este de 5896 km^2, ceea ce reprezintă 2,5% din teritoriul României.[1]

- 253.896 ha (43,06%) păduri şi alte terenuri cu vegetație forestieră
- 283.368 ha (48,1%) terenuri cu folosință agricolă
- 10.380 ha (1,8%) cursuri de apă şi lacuri
- 7.925 ha (1,3%) drumuri
- 11.402 ha (1,9%) construcții
- 15.409 ha (2,6%) terenuri nefolosite sau cu alte categorii de folosință

Ținutul apare menționat sub numele de Neamț într-un document semnat de Alexandru cel Bun în anul 1403.

Ceahlău, este locul ideal de sejur pentru orice amator de recreere. Se află la distanțe de cca. 350 km de Bucureşti, cca. 325 km de Cluj Napoca, 620 km de Timişoara sau cca. 480 km de Constanța, Județul Neamț permite practicarea turismului în condiții optime în tot cursul anului. deoarece dispune de drumuri modernizate, de o rețea bogată de hoteluri, hanuri şi popasuri turistice.

Județul Neamț este înfrățit din 1991 cu regiunea Champagne - Ardenne, fiind primul județ care a realizat acest lucru cu o regiune occidentală. Numeroase comune s-au înfrățit cu localități din Franța sau Belgia. Există relații de colaborare cu Germania, Elveția, Olanda, Italia sau Danemarca.

1.2 Organizarea administrativ-teritorială

Județul Neamț însumează 421 localități:

- două municipii: Piatra Neamț, Roman
- trei oraşe: Bicaz, Roznov, Târgu Neamț
- 76 de comune
- 346 de sate

Reşedința județului Neamț este Municipiul Piatra Neamț.

Piatra Neamț este întâlnit şi sub următoarele denumiri: Piatra lui Crăciun, Târgul Pietrei (sau Piatra), Piatra-Neamț (din 1864). şi sub numele de "Perla Moldovei". Documentar, aşezarea a fost consemnată între anii 1387 – 1392. În anul 1431 zona a apărut sub numele de Piatra

Ziua municipiului se serbează la 24 iunie

Municipiul Piatra-Neamț număra la 18 martie 2002 o populație de 104.914 locuitori dintre care 49.818 de sex masculin şi 55.096 de sex feminin. Densitatea populației era la aceeaşi data de 1.592 loc. / kmp. (în 1992), respectiv 1.354 loc. /kmp. .[2]

Municipiul Piatra-Neamț este înfrățit cu 11 localități, printre care oraşe din Franța (Roanne, Mably, Riorges, Villerest), Ucraina (Hliboca), Israel (Kyriat Malachi, Lod), Italia (Beinasco), Spania (Manilva), SUA (Alpharetta - Georgia), Republica Moldova (Orhei

Municipiul Roman se află la aproximativ 46 km. spre est de Piatra-Neamț, pe malul stâng al râului Moldova

[1] Dir. Jud. de Statistică Neamț
[2] Dir. Jud. de Statistică Neamț

Numele oraşului a fost preluat de la numele voievodului Roman I Muşat (1392-1394), considerat de unii cercetători ca fiind întemeietorul acestuia, deşi există probe materiale care să ateste existenţa curţii de la Roman încă de pe vremea lui Petru I Muşatinul.

Ziua municipiului Roman este sărbătorită la 30 martie

Conform recensământului din 18-27 martie 2002, populaţia stabilă a municipiului Roman număra 69.268 locuitori[3].

Aflat la intersecţia paralelei de 47012' lat. N cu meridianul de 26022' long. E, oraşul Târgu Neamţ este situat în Depresiunea Neamţului, pe terasa râului Ozana, la o altitudine medie de 365 m.

Protectoarea spirituală a oraşului este Fecioara Maria. Ziua oraşului se serbează la 8 septembrie

Oraşul Târgu Neamţ este înfrăţit cu oraşul Saint Just-Saint Rambert (dep. Loire, Franţa), Panazol (Franţa).

Conform recensământului din 18-27 martie 2002, populaţia stabilă a oraşului Târgu Neamţ numără 20.496 locuitori (informaţii obţinute de la Dir. Jud. de Statistică Neamţ

Oraşul Bicaz (525 m altitudine; 46055' lat. N, 26004' long. E) reprezintă principalul punct de acces spre masivul Ceahlău sau spre celelalte obiective turistice din zonă.

Oraşul Bicaz are o populaţie sub 9 mii de locuitori.

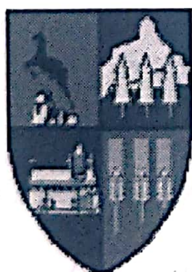
Oraşul Roznov s-a "născut" oficial odată cu publicarea în Monitorul Oficial nr. 740/22.10.2003 a Decretului 619 din 15 octombrie privind promulgarea Legii nr. 408 din 17 octombrie pentru declararea ca oraş a comunei Roznov. Este cel mai "tânăr oraş" al judeţului.

Oraşul Roznov se află la intersecţia paralelei de 46050' lat. N cu meridianul de 26031' long. E, fiind poziţionat în Depresiunea Cracău-Bistriţa.

Oraşul Roznov este situat la 13 km de Piatra Neamţ

Conform datelor recensământului din 18-27 martie 2002, populaţia stabilă a oraşului Roznov număra 8.793 locuitori, de acesta aparţinând şi satele Slobozia şi Chintinici.

1.3 Stema judeţului Neamţ

Figură 2 Stema Judeţului Neamţ

Stema judeţului Neamţ se compune dintr-un scut tăiat în patru cu fond roşu în cartierele 1 şi 3 şi fond albastru în cartierele 2 şi 4

- Primul cartier reproduce vechea stema a judeţului Neamţ, Capra de munte, Argintul simbolizează candoarea, inocenta, devotamentul, corectitudinea. Roşul simbolizează nobleţea şi mândria.
- Al doilea cartier conţine vechea stema a Moldovei reprezentată pe pisania din 1554 a Mănăstirii Bistriţa reprodusă întocmai pe peretele de la intrare . Intenţia a fost de a actualiza cea mai veche emblema istorica atestată în acest teritoriu.

[3] Dir. Jud. de Statistică Neamţ

- Al treilea cartier conține imaginea unei mănăstiri, care trimite la realitatea spirituala a județului Neamț,
- Al patrulea cartier prezintă ,trei spice de aur reprezentând bogățiile câmpiei din sudul actualului județ Neamț. Aurul simbolizând noblețea, mândria, cutezanța, bogăția și generozitatea.

1.4 Căi de comunicație

Județul Neamț dispune de o rețea de drumuri publice în lungime totală de 1810,2 km , din care:

- 8 drumuri naționale, cu lungimea de 407,228 km ;
- 44 drumuri județene, cu lungimea de 758,580 km;
- 124 drumuri comunale, cu lungimea de 649,615 km.

Teritoriul județului Neamț este străbătut de 3 tronsoane de cale ferata în lungime totala de 134 km. , cu ecartament normal,. De asemenea, din total rețea, 27 km reprezintă cale ferata cu linie dubla și 107 km cale ferata cu linie simplă. Densitatea liniilor de cale ferata la mia de kilometri pătrați de teritoriu este de 24 km. pătrați(sub media țării)

Din regiunile vestice se poate ajunge în ținutul Neamțului prin Gheorghieni - pasul Bicaz - Lacul Roșu - Cheile Bicazului, (DN 12C) traseu în serpentine strânse, cu un peisaj sălbatic de o rară frumusețe.

Din Transilvania se poate ajunge și prin Toplița - Borsec - pasul Tulgheș - Valea Bistricioarei - în lungul lacului de acumulare Izvorul Muntelui - Bicaz.(DN 12)

O variantă a acestui traseu poate trece prin pasul Mestecăniș - Câmpulung Moldovenesc - Gura Humorului - Valea Moldovei, cu posibilități de vizitare a orașului Fălticeni - Vadul Moldovei - Boroaia – Târgu - Neamț. Acest traseu face legătura și cu mănăstirile din nordul Moldovei prin Rădăuți - Suceava -Fălticeni - Vadul Moldovei - Boroaia – Târgu - Neamț.

Din est , legătura se face ușor prin drumul european E 85 până la Cristești iar de aici o șosea, ne conduce până la Târgu -Neamț. O altă posibilitate este varianta Bacău - sectorul inferior al Văii Bistriței - Piatra-Neamț .

Din sud accesul către județul Neamț se face pe DN 15 Bacău – Buhuși – Roznov.

Căile de acces către Târgu Neamț sunt DN15 dinspre Târgu Mureș (250 km) și Pașcani (31 km), DN15 C dinspre Piatra Neamț (44 km) și Suceava (60 km), sau pe calea ferată, din Pașcani.

Căile de acces către Piatra-Neamț sunt DN15 dinspre Bacău și Bicaz, DN15 C dinspre Târgu Neamț, trecând prin Humulești și Bălțătești și DN15 D dinspre Roman, trecând prin Girov (de unde se desprinde DJ 208 G ce ajunge la Hanul Ancuței). Accesul pe calea ferată se face pe linia 506, Bacău-Bicaz

Căile de acces către municipiul Roman sunt DN15 D dinspre Piatra-Neamț (47 km), E 85 dinspre Bacău (46 km.), sau pe calea ferată, dinspre Bacău sau Pașcani.

1.5 Economia

Județul Neamț se situează pe primele locuri în privința ratei șomajului.

Profilul economic al județului Neamț, a fost determinat atât de armonia formelor de relief cât și de diversitatea resurselor naturale ale acestui ținut. Potențialul energetic al râurilor, întinsele suprafețe de păduri, pășuni și fânețe naturale, bogăția și diversitatea materialelor de construcții din zona montana, terenurile bune pentru agricultura din partea de est a județului, cât și factorul uman cu străvechile tradiții în diferite domenii de activitate, constituie surse importante ce au fost puse în valoare și au concurat la crearea unei structuri economice armonioase.

Principalele ramuri economice sunt:

- industria metalurgica ,
- industria producătoare de textile ,
- industria producătoare de substanțe chimice ,
- industria lemnului și prelucră oare a lemnului ,
- industria producătoare și de furnizare a energiei electrice și termice,
- industria furnizare de gaze naturale și apa ,
- industria alimentara și a băuturilor ,
- industria producătoare a materialelor de construcții
- industria producătoare produse din minerale nemetalice ,
- industria articolelor de îmbrăcăminte ,
- agricultura.

Dintre cele mai reprezentative societăți comerciale din județul Neamț se remarca: Societatea Comerciala Petrotub S.A. Roman, Societatea Comerciala Moldocim S.A. Bicaz, Societatea Comerciala Rifil S.A., Societatea Comerciala Umaro S.A. Roman, Societatea Comerciala Mecanica Ceahlau S.A. Piatra Neamț, Societatea Comerciala Romanceram S.A. Roman, Societatea Comerciala Ema S.A. Piatra Neamț, Societatea Comerciala Petrocart S.A. Piatra Neamț, Societatea Comerciala Kober S.R.L. Turturesti, Societatea Comerciala Electrica S.A. Piatra Neamț, Societatea Națională a Petrolului "Petrom" S.A. - Sucursala Peco Neamț.

Indicii producției industriale serie brută

Tabel 2

%

	2004	2005												1.I-31.XII.2005 față de 1.I-31.XII.2004
	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	
Total judeţ	139,1	127,2	101,5	124,9	122,5	97,3	97,7	76,8	104,5	93,2	94.8	111,6	114,7	105.2
Industrie extractivă	90.9	-	224,9	517,7	501,2	416.0	270.8	321.9	335,4	347,9	348,9	684.5	466.5	407,6
Industrie prelucrătoare	146,8	127,9	102.3	124,8	121,8	95,4	95,7	74,2	101.7	92.4	93,4	109,7	113,9	104,0
Energie electrică şi termică, gaze şi apă	70,9	115,9	86,7	124.6	138.9	160.2	160,8	157,7	192,5	112.5	133.4	152,1	128,8	133.7

Nota: Indicii producţiei industriale (IPI) caracterizează evoluţia producţiei industriale totale la nivel de judeţ, în timp ce IPI calculat la nivel naţional caracterizează evoluţia valorii adăugate brute la costul factorilor, realizată în activitatea industrială. Aceşti indicatori au fost calculaţi la nivelul judeţului pe baza datelor din "Cercetarea statistică privind producţia fizică industrială" (IND) în anul 2004 şi din "Indicatori pe termen scurt în industrie" (INDTS) în anul 2005.

1.6 Învăţământul

La nivelul judeţului Neamţ funcţionează 680 unităţi de învăţământ, din care : 291 grădiniţe, 215 in mediul rural şi 76 in mediul urban, 168 scoli primare cu clasele I - IV, toate in mediul rural, 184 scoli generale cu clasele I - VIII, 157 in mediul rural şi 27 in oraşe, 30 unităţi de învăţământ liceal, 6 in mediul rural şi 24 in mediul urban şi 3 scoli profesionale şi de ucenici, 1 şcoala postliceala, 3 scoli speciale in mediul urban. Exista şi filiale ale universităţilor „ AL. I. CUZA"IAŞI", „Petre Andrei".

În judeţ mai funcţionează 5 cluburi ale copiilor şi elevilor 4 în mediul urban şi 1 în mediul rural 3 cluburi sportive în mediul urban, o şcoală de artă în mediul urban, precum şi Casa Corpului Didactic în municipiul Piatra Neamţ.

În domeniul culturii, instituţiile reprezentative ce funcţionează sub autoritatea Consiliului judeţean Neamţ, sunt : Biblioteca Judeţeana „G.T. Kirileanu„ - Piatra Neamţ, Complexul Muzeal Judeţean Neamţ, Teatrul Tineretului Piatra Neamţ, Centrul de cultura şi arte „Carmen Saeculare„ .

În judeţ funcţionează sub autoritatea consiliilor locale biblioteci municipale, orăşeneşti şi comunale, coordonate metodologic de Biblioteca Judeţeana, precum şi cămine culturale a căror coordonare metodologica este asigurată de Direcţia pentru Cultura, Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional Neamţ.

1.7 Sănătate

În domeniul sănătăţii în judeţul Neamţ funcţionează un sistem integrat de servicii medicale oferit de asistenţă medicală primară, ambulatorie de specialitate, spitalicească şi unităţi de asistenţă medico - socială. În patrimoniul Consiliului Judeţean Neamţ se află Spitalul Judeţean Neamţ. În localităţile judeţului funcţionează încă 4 spitale, 2 centre de sănătate, Centrul judeţean de aparatură medicală (unitate de gradul 5), Policlinica cu plată Piatra Neamţ, 5 ambulatorii de specialitate, Serviciul judeţean de Ambulantă Neamţ (unitate de gradul 2), 274 cabinete ale medicilor de familie , 30 de laboratoare medicale particulare, 99 cabinete de libera practică pentru servicii conexe actului medical, 74 farmacii, 3 depozite farmaceutice, 7 puncte farmaceutice şi drogherii, 2 centre medicale precum şi 4 policlinici particulare.

În ce priveşte asistenţa socială instituţiile reprezentative din judeţul nostru sunt : Serviciul Public de Asistentă Socială şi Direcţia Generală pentru Protecţia Drepturilor Copilului Neamţ, instituţii aflate sub autoritatea consiliului judeţean În judeţul Neamţ funcţionează 4 centre de îngrijire şi asistenţă în localităţile Oşlobeni, Roman, Târgu Neamţ şi Bozienii de sus, precum şi Centrul de recuperare şi reabilitare neuropsihiatrică

Războieni, Centrul- pilot de recuperare a persoanelor cu handicap Păstrăveni, Centrul-pilot de recuperare şi reabilitare a persoanelor cu handicap - cu centru de zi - Piatra Neamţ

1.8 Presa

Presa este reprezentată de următoarele ziare locale şi regionale : Ceahlaul, Monitorul de Neamţ, Monitorul de Roman, Media Realitatea, 7 Zile. În municipiul Piatra Neamţ funcţionează doua posturi de radio : Radio M plus şi Radio Unu iar televiziunea este reprezentata de posturile locale Tele M, Tele 7 Neamţ şi Unu TV .În majoritatea localităţilor judeţului s-a introdus televiziunea prin cablu. Pe lângă acestea există o subredacţie Radio "Trinitas", ce funcţionează în cadrul Seminarului Teologic din Piatra Neamţ.

Capitolul II

Potențialul turistic natural al județului Neamț

2.1 Concepte şi definiții de bază

Dezvoltarea turismului presupune existența unui potențial turistic care, prin atractivitatea sa, să asigure integrarea unei zone, regiuni cu vocație turistică în circuitele turistice interne şi internaționale şi care să permită accesul turiştilor prin amenajări corespunzătoare.

Patrimoniul turistic a unui teritoriu geografic (județ, stațiune) este compus din:

- Potențialul turistic (natural şi antropic);
- Infrastructură (generală şi turistică);
- Structuri turistice (baza tehnico-materială a turismului).

Elementele naturale sau antropice, resurse sau atracții turistice- reprezintă materia primă pentru activitățile turistice.

Printre componentele potențialului turistic trebuie menționate, în primul rând, resursele naturale: factorii de cură din stațiunile balneo - climaterice, clima, vegetația, fauna, alte atracții de interes ştiințific, cu caracter de unicat . Valorile naturale constituie baza ofertei turistice potențiale a unei zone, considerate ca aptă pentru a fi introdusă în circuitele turistice. Potențialul turistic natural- reprezintă totalitatea resurselor turistice pe care le oferă cadrul natural prin componentele sale fizico-geografice (relief, climă, hidrografie, faună, floră) inclusiv caracteristici modificate sau amenajări ale acestora.

Resursele naturale sunt completate cu resursele antropice, create de mâna omului menite să îmbogățească şi să faciliteze valorificarea rațională a potențialului turistic natural, asigurând premisele transformării acestei oferte potențiale într-o ofertă turistică efectivă.

Potențialul antropic- reprezintă totalitatea resurselor turistice rezultate ale creației umane din punct de vedere cultural - istoric şi tehnico -economic din cadrul unui teritoriu sau al unei aşezări umane considerate ca având valoare turistică sau constituind bază de existență pentru turism.

Produsul turistic se defineste ca fiind un ansamblu de bunuri materiale si servicii capabil sa satisfaca nevoile de turism ale unei persoane intre momentul plecarii si momentul sosirii la locul de plecare [4]

Produsul turistic este constituit atât din bunuri materiale, cât şi din servicii.[5]

H Medlik consideră produsul turistic ca un ”[6]amalgam de elemente tangibile şi intangibile, concentrate într-o activitate specifică şi cu o destinație specifică”

Produs turistic - complex de bunuri materiale şi de servicii, concentrate într-o activitate specifică şi oferite pachet consumului turistic;

---

[4] A.Parenteau, Marketing pratique du tourism d-accueil, 2eme edition, Editions Jacques Lenore, Paris, 1993

[5] Gherasim Toader, Marketing turistic, Editura Economică, Bucureşti, 1999.

[6] The Product Formulation in Tourism, în AIEST, „Tourisme et Marketing" nr. 13 , 1973.

Pachet de servicii - combinaţie prestabilită a cel puţin două din elementele următoare: cazare, alimentaţie, transport, tratament balnear, agrement, alte servicii reprezentând o parte semnificativă din pachet, atunci când sunt vândute sau oferite spre vânzare la un preţ global şi atunci când aceste prestaţii depăşesc 24 de ore.

Piaţa turistică reprezintă sfera de interferenţă a intereselor purtătorilor de ofertă turistică materializată prin producţia turistică, cu cele ale purtătorilor cererii turistice[7]

Infrastructura

. Ea este de două feluri:

1. infrastructura generală;
2. infrastructura turistică.

Infrastructura generală:

- Rețeaua de transport comunicații;
- Rețeaua tehnico-sanitară (alimentare cu apă, energie electrică şi termică);
- Rețeaua edilitar-urbană (construcții, pietonală);
- Rețeaua comercială şi prestări servicii;
- Rețeaua administrativă şi de asigurare a populației.

Infrastructura turistică:

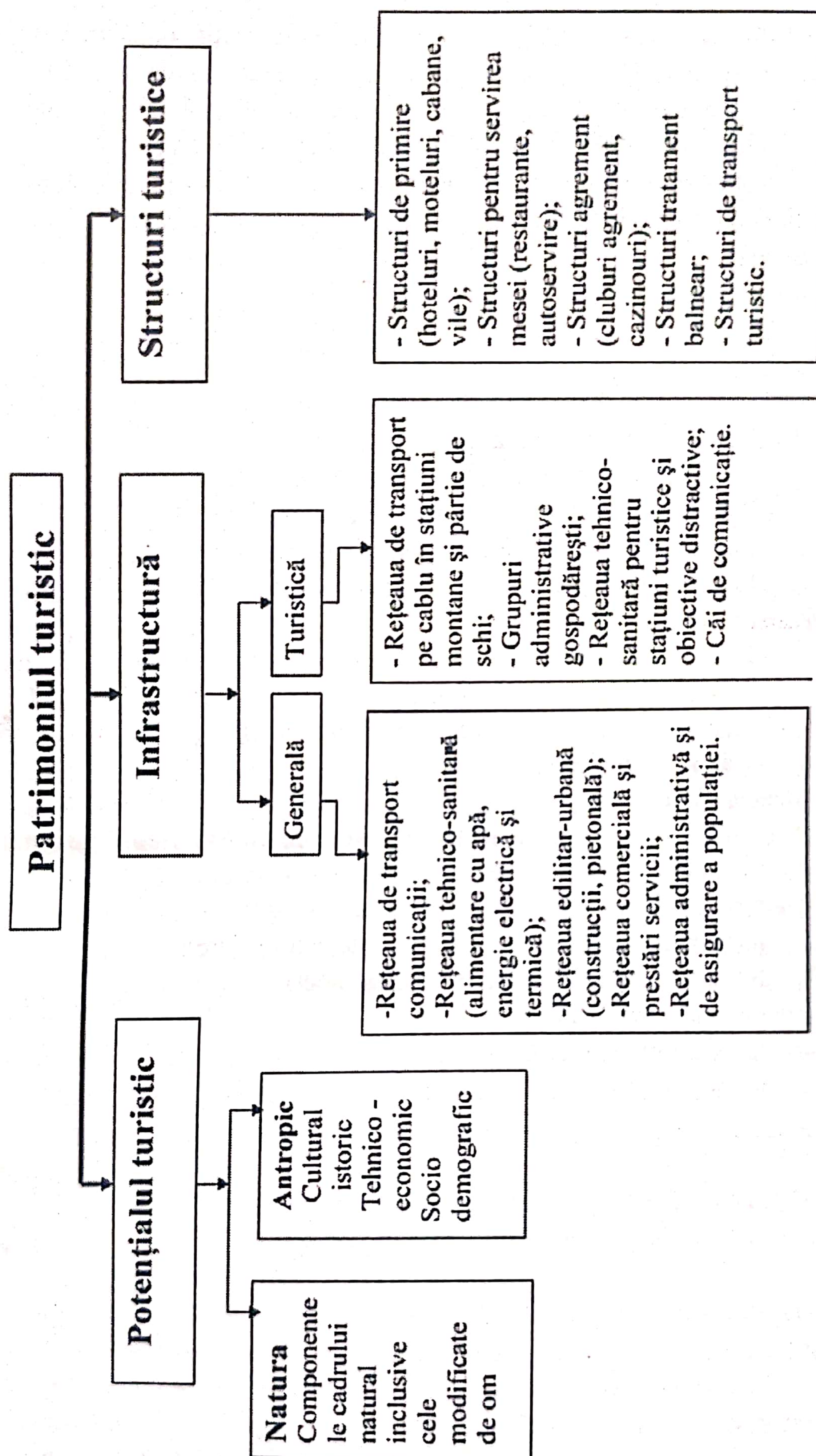
- Rețeaua de transport pe cablu în stațiuni montane şi pârtie de schi;
- Grupuri administrative gospodăreşti;
- Rețeaua tehnico-sanitară pentru stațiuni turistice şi obiective distractive;
- Căi de comunicație.

Structurile turistice

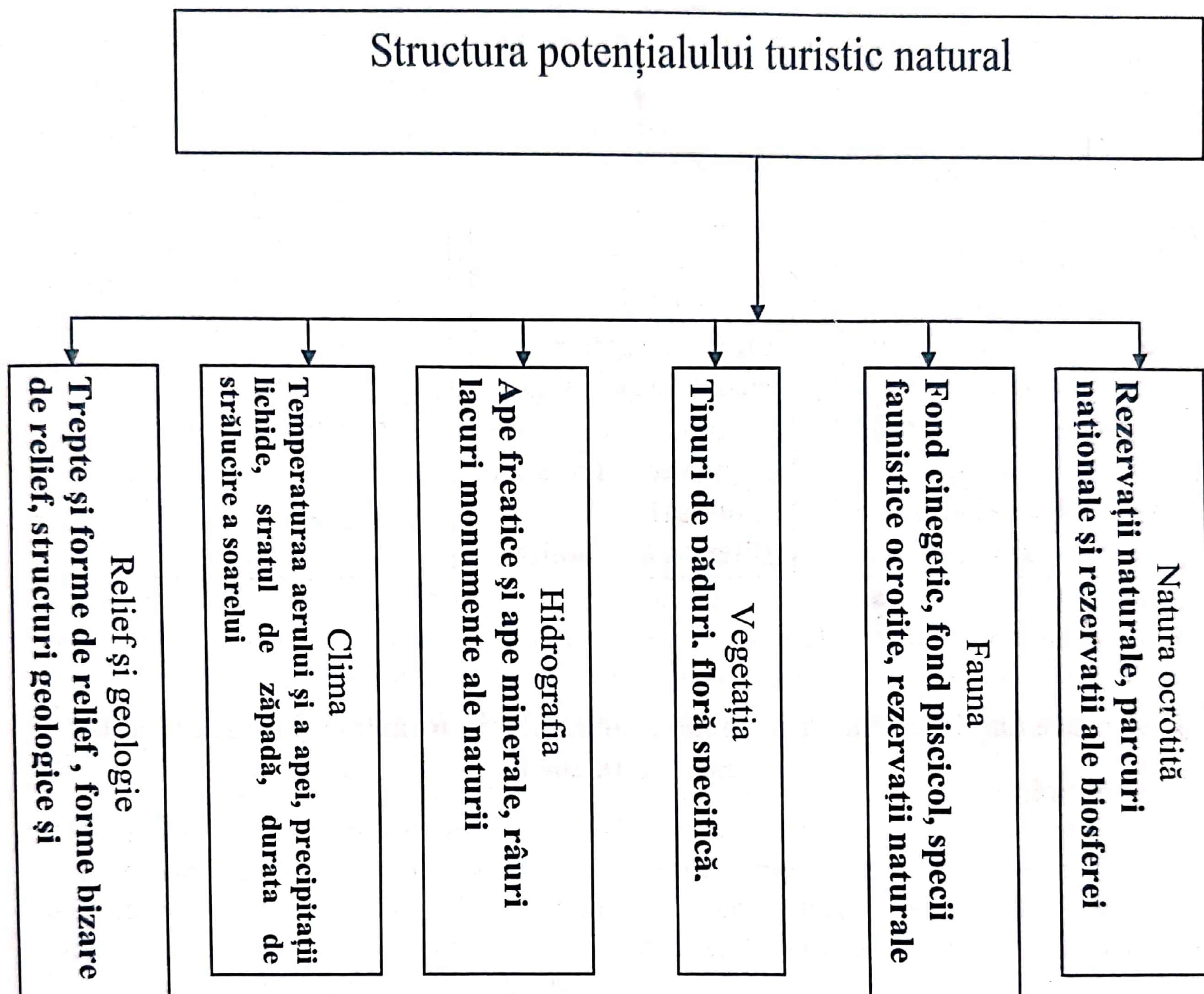
Sunt totalitatea mijloacelor materiale de care se foloseşte turismul pentru realizarea funcțiilor şi obiectivelor sale economico-sociale. Cuprind:

1.Structuri de primire (hoteluri, moteluri, cabane, vile);
2.Structuri pentru servirea mesei (restaurante, autoservire);
3.Structuri agrement (cluburi agrement, cazinouri);
4.Structuri tratament balnear;
5.Structuri de transport turistic

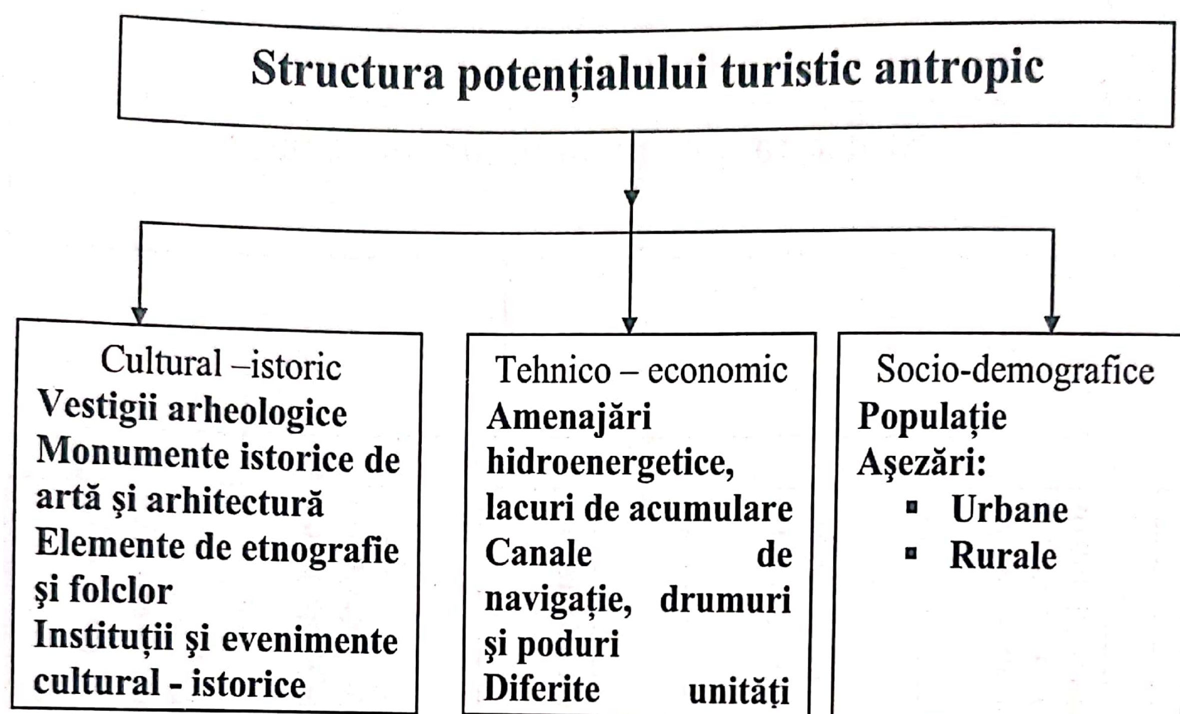
[7] Niţă Ilie Piaţa turistică, Editura Ecran magazin, Braşov, 2000,

Prelucrare după Curs profesor doctor Niță Valentin

Prelucrare după V. Glăvan – Geografia turismului în România, Editura Institutului de Management – Turism EDEN, București, 1996

Prelucrare după R: Minciu Economia turismului în România, Editura Uranus, București, 2000

2.2 Relief

Județul Neamț este situat în partea central-estică a României și se suprapune parțial, Carpaților Orientali, Subcarpaților Moldovei și Podișului Moldovenesc. De la vest la est relieful coboară în trepte de la munte la dealurile subcarpatice, care se pierd în valea largă cu caracter de culoar a Siretului

Unități de relief predominante în județul Neamț sunt cea muntoasă, reprezentată de Carpații Orientali (prin munții Bistriței, masivul Ceahlău, munții Hășmaș, munții Tarcău și munții Stânișoarei), care ocupă 278.769 ha (51% din suprafața județului). Unitatea subcarpatică, este reprezentată de Subcarpații Moldovenești . și cea de dealuri, ale Podișului Central Moldovenesc.. O frumoasă extensiune o au dealurile subcarpatice, fiind marcate de culmi (Dealul Pleșului) ce ating peste 900 m înălțime și care flanchează depresiuni de tip subcarpatice, alungite nord sud Prezența calcarelor se înscrie prin ansamblul de forme carstice ale Cheilor Bicazului. Culoarul Siretului se lărgește prin terase bine dezvoltate în special în preajma confluenței cu râul Moldova. În zona municipiului Roman întâlnim un mic sector din Podișul Moldovenesc.

Ceahlău, considerat în vechime "muntele sfânt", domină întregul ținut al Moldovei. De pe piscurile sale înalte pot fi admirate cascada Duruitoarea și formațiunile geologice Toaca și Dochia . Ceahlăul tronează în mijlocul Carpaților Răsăriteni. Este delimitat de munții din jur prin văi largi: la nord valea Bistricioarei , spre nord – est, Valea Bistriței și lacul de acumulare Izvorul Muntelui–Bicaz , valea Bicazului face hotarul spre sud – est, către vest, Valea Bistra și Valea Pintecului. [8]

Ceahlău este cel mai impunător din ansamblul muntos al Carpaților Orientali (Dacici, cum li se mai spunea odinioară), fiind situat în partea centrală a acestora, mai precis la intersecția paralelei de 470 N cu meridianul 260 E. Zona cea mai înaltă a muntelui este reprezentată de un platou central, cu o lățime de 1 km și o lungime de 6 km, dispus pe direcția N-S. Trecerea de la platoul superior spre zona periferică se face brusc, printr-o centură de abrupturi cu înălțimi de 300-500 m

Culmea centrală a masivului este dominată de câteva vârfuri: Ocolașul Mare (1907m) , Toaca (1904 m), Panaghia (1845m), Bâtca (1845 m), Lespezi (1802 m). Din depărtare , silueta vârfului Toaca și Panaghia seamănă cu acoperișul unei biserici cu turn.[9]

Neîndoielnic, din întreg lanțul Carpaților Orientali, masivul Ceahlău este cel mai impresionant, atât prin frumusețea deosebită a peisajului oferit, cât și prin aspectul său impunător. Toate acestea l-a făcut unul dintre munții cei mai căutați de către turiștii din țară, dar și din străinătate. Prezență vie în folclorul local, înconjurat de o aureolă magico-mitologică, imaginea Ceahlăului se reflectă distinct în paginile de literatură sau în operele artiștilor plastici, ca de altfel întreg ținutul Neamțului.

La punctul de întâlnire dintre județul Neamț cu Harghita, întâlnim un spațiu magnific Cheile Bicazului, chei in Carpații Orientali, pe valea râului Bicaz, făcând legătura intre Transilvania și Moldova, care sunt străbătute de o șosea serpentină. Se află doar la 3

---

[8] Albotă Mihail Gabriel Munții Ceahlău, Editura Abeona, București, 1992

[9] Tomescu Nicolae Satul despre e însuși Editura Ankarom, Iași , 1998,

km. de stațiune. Pe parcurs se pot admira "Piatra Altarului" un masiv stâncos de 1120 m altitudine, impresionant prin verticalitatea sa, al cărui vârf este ținta alpiniștilor .

Unitatea subcarpatică, situată la est de aria montană, cuprinde, pe teritoriul județului, depresiunile Neamț, Cracău – Bistrița și o parte din depresiunea Tazlău.

Subcarpații Moldovei, cu o suprafață de 5000 km2, constituie o fâșie marginală a Carpaților Orientali și se întind între Valea Moldovei și Valea Trotușului, pe o distanță de 160 km. Caracteristica generală a reliefului este dată de un singur rând de depresiuni submontane mari, închise spre exterior de înălțimi cu structură cutată sau cu caracter piemontan.[10].

Orașul Piatra-Neamț (altitudine 310 m) este situat la extremitatea de nord a depresiunii Cracău - Bistrița, fiind străjuit de culmile Munților Goșmanului și Stânișoarei.

Orașul Piatra Neamț este dominat de înălțimile Cozla (650 m alt.), Cârloman (617 m alt.), Cernegura (851 m alt.) și Pietricica (532 m alt.).

Orașul Târgu- Neamț este situat în cea mai nordică depresiune subcarpatică, numită depresiunea Ozana - Topolița (G. Davidescu, 1969), după râurile care o drenează, cunoscută și sub numele de Depresiunea Neamțului (M. David, 1932) sau Depresiunea Nemțișorului (N. Popp, 1936).

David M. considera Depresiunea Neamț" una din cele mai desăvârșite depresiuni subcarpatice din țara noastră" .Are forma unui trapez cu latura mare spre munte bine închisă din toate părțile, cu înălțimi proeminente, dar cu porți de legătură mai ales către răsărit spre valea Moldovei Limita dintre depresiune și munți se află în jurul altitudinii de 600 - 680 m. Lungimea depresiunii este de circa 28 km, iar lățimea de 3 - 14 km. Orașul Târgu- Neamț este situat la extremitatea nord-estică a depresiunii, între două porți care străjuiesc Valea Ozanei: Culmea Pleșului și dealul Boiștea.

Localitatea este extinsă în suprafață pe o vale largă, cu orientare aproape vest-est, la baza căreia este albia râului Ozana (Neamț), adesea despletită, limitată de o luncă largă, de zeci sau chiar de sute de metri, și de două terase în trepte distincte, pe care este situat satul Humulești. Către nord, o culme submontană falnică (Culmea Pleșului) domină orașul, iar spre sud valea este închisă de dealurile Movilelor, Humulești și Ocea.

La sud și sud-vest de orașul Târgu- Neamț, se găsesc dealurile Brădățel, Osoiului, Olarului și Carpeni . Culmea Pleșului, cu o lungime de 24 km, este situată la nord, și are înălțimea maximă de 913 m, care descrește spre sud-est. în dreptul orașului Târgu - Neamț. Vârful Vânători are altitudinea de 623 m, dominând cu aproape 250 m albia râului Ozana, printr-un abrupt stâncos.

.În Culmea Pleșului apele de șiroire au săpat, în decursul timpului, văi cu versanți prăpăstioși.

Dealul Boiștea este situat pe latura sud-estică a orașului Târgu - Neamț, pe partea dreaptă a râului Ozana, la ieșirea din depresiunea subcarpatică. Are altitudinea maximă de 582 m.

Lunca râului Ozana (Neamț) reprezintă un relief de acumulare format din depozite aluvionare (pietriș, bolovăniș, nisip și argilă) cu o grosime maximă de 6 m,. Lunca este bine dezvoltată.

---

[10] Tufescu Victor Subcarpații, Editura Științifică, București, 1996

Depresiunea Cracău Bistriţa are o lungime de 50 Km şi o lăţime de aproape 20 Km. Cu relieful ei puţin accidentat, cu văi largi, şi terase netede, cu întinse terenuri cultivate agricol pare mai mult un ţinut colinar ce pătrunde până în preajma munţilor. Dacă în partea apuseană munţii alcătuiesc o limită clară în partea răsăriteană depresiunea este mai deschisă cu aparenţe de continuitate cu zona deluroasă. Marginea dinspre munte este marcată de ramurile Culmii Stînişoarei la nord şi de cele ale Culmii Goşmanu la sud despărţite de valea Bistriţei.[11].

2.3 Clima

Clima, în ansamblul judeţului, este temperat – continentală, cu particularităţile specifice părţii de est a ţării. Deosebirile sunt determinate de altitudine, de particularităţile circulaţiei atmosferice impuse de formele şi fragmentarea reliefului, cât şi de suprafeţele întinse de lacuri ale amenajărilor hidroenergetice ale râului Bistriţa.

Clima este în general blândă, cu veri scurte dar plăcute şi ierni domoale. Din datele statistice se cunoaşte că temperatura maximă înregistrată până acum a fost de 38,6 C iar minima a fost de -32 C.

Temperatura medie anuală creşte progresiv din zona montană spre est, spre regiunea dealurilor subcarpatice şi de podiş. Valorile extreme absolute ale temperaturii aerului indică importanţa factorilor locali în modificarea stării generale a vremii. Temperatura medie anuală a aerului este de 8,2 °C. Luna cu temperatura medie cea mai scăzută este ianuarie (-3,8°C), iar luna cu temperatura cea mai ridicată este iulie (19,5°C). Amplitudinea termică anuală este de 23,3°C. Iernile nu sunt prea reci, media fiind de –2,4°C. Numărul zilelor cu îngheţ este în medie de 115 pe an Primele zile cu îngheţ apar de obicei în a doua decadă a lunii octombrie, iar ultimele zile de îngheţ apar în a doua decadă a lunii aprilie.

Umiditatea relativă a aerului are o valoare medie anuală de 76%.

Dinamica atmosferei are caracteristici neregulate în frecvenţă durată ,intensitate ,direcţie şi manifestare prezentând un calm pronunţat. Vânturile dominante sunt cele de nord-vest urmate de cele de sud-vest. Vântul în sectorul montan are frecvenţa cea mai mare din sectorul vestic şi nord-vestic, cu viteze medii de 6-7 m/s şi intensităţi maxime ce pot depăşi 40 m/s în perioada de iarnă. Regiunile de podiş sunt deschise spre circulaţia atmosferică din est. În zona Piatra Neamţ, în sezonul cald, se manifestă pregnant vântul de munte-vale.

Precipitaţiile medii multianuale înregistrează valori maxime in zona montană (Ceahlău-munte 684,9 mm; Ceahlău-sat 612,8 mm) scăzând spre est: 614,3 mm în Târgu Neamţ, 607,5 mm în Piatra Neamţ şi 503,6 mm în Roman.

Din punctul de vedere al condiţiilor climatice, Masivul Ceahlău se situează în cadrul unui climat temperat - moderat continental, în care se disting două etaje determinate de altitudine:

- ţinutul climatic al munţilor înalţi;
- ţinutul climatic al munţilor mijlocii.

[11] Tufescu Victor Subcarpaţii, Editura Ştiinşifică, Bucureşti, 1996

Condițiile sunt destul de vitrege mai ales în perioada rece a anului care ține 6-8 luni.

Datele înregistrate indică temperatura medie anuală de 0,7 C pe vârful Toaca și 7,2 C la poalele muntelui. Valorile maxime sunt înregistrate în luna iulie, când temperatura medie pe vârful Toaca se situează în jurul valorii de 18 C și respectiv în ianuarie, când se înregistrează o temperatură medie de -30 C. În zona platoului înalt numărul zilelor cu îngheț din timpul anului este în jur de 200, acest fenomen putând apărea și în anotimpul de vară.

Nebulozitatea înregistrează valori ridicate datorate apropierii vârfului Toaca (1900 m alt.) de nivelul de formare a norilor. Astfel, nebulozitatea atinge maximum în anotimpul rece și primăvara, iar în intervalul iulie-octombrie numărul zilelor senine crește, având maximul în luna octombrie. Media anuală a precipitațiilor în Masivul Ceahlău este de peste 700 mm, din care 60-75% se înregistrează în perioada de primăvară și vară. Precipitațiile sub formă de zăpadă pot să cadă în orice lună a anului. Un fenomen deosebit de frecvent este ceața, care se produce în 70% din zilele anului.

2.4 Hidrografie

Lungimea totală a râurilor ce traversează județul Neamț este de peste 2000 km.

Principalele cursuri de apă în județul Neamț

Tabel 3

Denumirea cursului de apă	*Lungimea pe teritoriul județului*	*Lungimea pe teritoriul României*
Bistrița	118	283
Moldova	70	213
Cracău	58	58
Ozana	54	54
Siretul	42	559
Valea Neagră	40	40
Topolița	30	30
Tarcău	29	29
Bicazul	27	42
Cuejdiu	26	26
Bistricioara	14	55

Sursa:Breviar Statistic 2004

Din punct de vedere al debitelor, cele mai importante râuri ale județului sunt Siret, Moldova și Bistrița.

Principalul râu este Bistrița, având o lungime pe teritoriul județului de 118,0 km, urmat de râul Moldova (70,0 km), Cracău (58,0 km), Ozana (54,0 km), Siret (42,1 km). În regimul de alimentare, apele subterane au o pondere de 15-30%, iar cele din topirea zăpezii între 30-40%.Ceahlăul se bucură de o bogată rețea de ape subterane provenite din precipitații care alimentează izvoare cu debite variabile dar permanente

Alexandru Vlahuță în cartea "România Pitorească „scrie „Multe râuri s-aruncă din strâmtorile Carpaților în roditoarele noastre câmpii, nici unul nu deschide în bătăliștea munților o vale mai luminoasă și mai fermecătoare ca Bistrița Moldovei."

Bistrița își are izvorul în munții Rodnei dintr-un lac mic de unde pornește un fir de apă numit Bistricioara[12]

Bistrița are următorii afluenți : Bicaz Tarcău, Cracău. Cuejdi afluent al Bistriței .străbate municipiul Piatra Neamț. Printre pârâiașele cu debite variabile mai pot fi amintite: Doamna, Sărata, Cărbunoasa, Valea Viei,

Lacurile existente pe teritoriul județului sunt artificiale: Izvorul Muntelui, Pângărați, Vaduri, Bâtca Doamnei.

[12] Ciobanu N. Ion Plutăritul pe Bistrița, Editura NONA , Piatra Neamț, 2004

Lacurile existente pe teritoriul județului Neamț

Tabel 4

Denumirea lacului	Tipul genetic	Localitatea	Suprafața lacului (ha)
Izvorul Muntelui	Lac artificial	Bicaz, Hangu, Poiana Teiului, Ceahlău	3126
Pângărați	Lac artificial	Pângărați	155
Vaduri	Lac artificial	Viişoara	120
Bâtca Doamnei	Lac artificial	Piatra Neamț	235

Sursa:Breviar Statistic 2004

Zona oraşului Târgu Neamț este bogată în ape subterane de stratificație şi în strate acvifere freatice. Rețeaua hidrografică de suprafață aparține bazinului râului Ozana, afluent pe dreapta al Moldovei. Acesta izvorăşte din zona montană de sub vârful Hălăuca şi străbate depresiunea intramontană Pipirig după care pătrunde în depresiunea subcarpatică Ozana - Topolița (Neamțului) , pe care o străbate de la vest la est, traversează oraşul Târgu Neamț şi se varsă în Moldova în aval de localitatea Timişeşti, având o lungime de 57,2 Km.

Elementele hidrografice din Masivul Ceahlău reflectă gradul de umiditate determinat de condițiile climatice, în strânsă legătură cu apele subterane şi cu vegetația.

Apele de suprafață aparțin în întregime bazinului hidrografic al Bistriței, fiind reprezentate de o rețea deasă de râuri cu dispunere divergentă. Afluenții direcți ai râului Bistrița, de pe versantul estic al muntelui, sunt: Coşuşna, Izvorul Muntelui, Secu, Izvorul Alb, Țiflicul, Răpciunița şi Schitul. Bistricioara colectează pâraiele de pe versantul nord-vestic, cel mai important fiind Pinticul.

De pe versantul sudic şi sud-vestic, Bicazul colectează pâraiele Chişirig, Neagra, Hamzoaia, Jidanului. Izvoarele principalelor pâraie din Ceahlău se află la baza abrupturilor conglomeratice, fiind rezultatul apelor subterane cantonate în acumulările de grohotiş. Obârşiile acestor izvoare se află la 1000-1300 m altitudine peste acestea, pâraiele având caracter torențial.

Râurile mici devin semipermanente în zona de deal, ceea ce a dus la construirea de iazuri

2.5 Flora

"Când a apărut omul, floarea mândră sau modestă, superbă sau delicată, plină de miresme, cucerise toate locurile de pe pământ, unde vegetația era posibilă"[13].

Flora prezentă în județul -Neamț este destul de bogată şi variată. În pădurile din jur se întâlnesc în general conifere (brad, molid şi pin) şi foioase (fag, mesteacăn, carpen, stejar, cireş, măr, plop) dar şi arbuşti (corn, măceş, alun etc.), alături de numeroase specii de graminee, flori şi plante caracteristice stepei.

[13] Emil Pop, din prefața la volumul *Flori din România* de Rodica Rarău Richiceanu şi dr. Mircea Richiceanu, Editura Meridiane, Bucureşti,1964.

Gorunii seculari de lângă Văratic sunt cuprinşi în rezervaţia naturală Codrii de Aramă, iar mesteccenii seculari din aceeaşi zonă aparţin rezervaţiei Pădurea de argint. Rezervaţia naturală Braniştea de la Nemţişor cuprinde stejari seculari.

Întâlnim păduri de fag şi carpen între satul Nemţisor şi Târgul Neamţ şi păduri de fag şi răşinoase în jurul Mănăstirii Neamţ. În pădurile de fag sau fag şi carpen se întâlnesc arbori izolaţi de brad alb, paltin de munte, plop tremurător şi tei argintiu.

Primăvara înaintea înfrunzirii arborilor apar câteva plante: *trei răi*, *brebenei, păştiţa, horşti*. Primăvara apar brânduşele de primăvară Ghiocelul măseaua ciutei viorelele ciuboţica cucului păştiţa galbenă. şi floarea paştelui [14]

După închiderea coroanelor au condiţii de dezvoltare doar plantele iubitoare de umbră .Cele mai întâlnite sunt : vinariţa şi breiul. Pe lângă aceste plante mai apar şi ferigi, colţişori, , măcrişul iepurelui, ciocul berzei . lăcrămiţă, perişor, vulturică, alior, sănişoară, fragi

Vara pădurile de fag sunt monotone pentru că plantele ierboase dispar. Toamna după căderea frunzelor unele plante îşi intensifică creşterea dând pădurii un aspect mai viu

Pe versanţii montani dintre Mănăstirea Agapia şi Văratic sunt păduri de fag şi conifere. Fagul este însoţit de bradul alb şi, uneori, de exemplare izolate de paltin, molid, mesteacăn şi carpen. Subarboretul lipseşte aproape complet şi în mod cu totul întâmplător apar exemplare de păducel ,alun , soc şi zmeură.

Flora prezentă în împrejurimile oraşului Piatra-Neamţ este destul de bogată şi variată. În pădurile din jur se întâlnesc în general conifere (brad, molid şi pin) şi foioase (fag, mesteacăn, carpen, stejar, cireş, măr, plop) dar şi arbuşti (corn, măceş, alun etc.), alături de numeroase specii de graminee, flori şi plante caracteristice stepei.

În rezervaţiile naturale ale judeţului au fost identificaţi peste 3.000 taxoni, plante inferioare şi superioare, dintre care peste 60 taxoni endemici

In vegetaţia masivului Ceahlău se întâlnesc relicve terţiare şi cuaternare, precum şi endemisme carpatice, în acest masiv existând 33,2% din speciile floristice ale ţării.

Munţii Ceahlău adăpostesc cinci specii dintre florile declarate monumente ale naturii şi aici au fost identificate 30 de specii de plante endemisme carpatice dintre care 10 sunt endemisme locale.

Ceahlăul adăposteşte, după cercetătorul Dr. Valeriu Zanoschi, 344 specii euroasiatice, 129 specii europene, 117 specii circumpolare, 112 specii central europene, 125 specii alpine, 65 specii cosmopolite, 45 specii continentale, 38 specii mediteraneene, 26 specii daco-balcanice şi altele.

În Ceahlău, cercetătorii semnalează o serie de asemenea relicve, care înnobilează peisajul floristic al muntelui.

- Opaiţa de stâncă
- Coada iepurelui
- Iarba surzilor
- Mixandra sălbatică de munte

---

[14] Ioan Stănescu, Maşivul Ceahlău, capitol în Cercetări în Geografia României, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1980,

Unele plante au trecut prin glaciațiuni, iar după încălzirea climei s-au retras în regiunea alpină, devenind relicve glaciare.

În Ceahlău găsim astăzi

- argințica
- gâscarița de munte
- Foaia grasă
- Toporașul galben de munte
- Floarea reginei sau albumița) [15]

În jgheaburile și vâlcelele ce străbat pădurile, mulțimea de flori se îndreaptă spre lumină: degetărutul cu delicații clopoței violeți cu marginile franjurate, gălbenelele de munte și sisinei de munte sau flori de nu-mă-uita de un albastru intens primule , violete albe sau albastre, ghințura de primăvară , untul vacii papucul doamnei saxifraga roșie primula aurie

"Ceahlăul este o insula cu flori cum rar se găsește . Toate se aduna astfel pentru ca urcușul Ceahlăului să reprezinte scara raiului, timp prețuit pentru trup, pentru minte, dar mai ales pentru suflet"[16]

Vara apar sânzienele orhideele, care își împrăștie parfumul lor cu dărnicie, margaretele, gladiolele sălbatice , săbiuțe, stupinițele, bulbucii cujda arnică, vârtejul pământului iarba roșioară ; capul șarpelui, degetăruții, barba ungurului ,garofițele., ochiul-boului de munte , sângele voinicului .

La altitudinea de 1750-1850 m întâlnim plante pitice, rezistente la asprimea climei jneapănul, ienupărul, afinul, merișorul, bujorul de munte

Toamna întâlnim omagul, campanulele, clopoțeii de munte , sita sau turta zânelor

2.6 Fauna

Fauna beneficiază de adăpostul pădurilor de foioase și conifere, clima și relieful variat asigurând condiții prielnice de trai.

Caracteristica faunistică a zonei subcarpatice este dată de eterogenitatea taxonomică și ecologică a elementelor constitutive, datorită posibilităților de pătrundere și de deplasare, în ambele sensuri, ale unor elemente montane sau de podiș. Numeroase sunt speciile de interes cinegetic: căprioara , mistrețul ,jderul, vulpea și iepurele . Ursul a coborât din zona montană, extinzându-și arealul în dealurile subcarpatice, ca urmare a măsurilor de protecție. în apropierea Mănăstirii- Neamț, În pădurea Dumbrava, există o rezervație de creștere a zimbrilor. În păduri și livezi pot fi văzute veverița șoarecele-gulerat, pârșul-mare șoimulețul- de-seară, ciocănitoarea-verzuie , sturzul-cântător porumbelul-gulerat etc.

Dintre reptile, se întâlnesc șopârla-de- munte , gușterul șerpi iar dintre amfibii, broasca-brună, brotăcelul broasca-de- pădure și salamandra .

Râul Ozana și afluenții săi sunt populați de boișteni și scobari

În lacul de acumulare Izvorul Muntelui există 13 specii din fauna piscicolă a țării.

În masivul Ceahlău există aproximativ. 30 de specii de mamifere din cele aproape 100 care trăiesc in România, aproximativ. 60 de specii de păsări din cele 350 și 12 specii de

---

15 Valeriu Zanoschi, Flora și vegetația masivului Ceahlău, teză de doctorat, 1971,

16 I. simionescu, Prin munții noștri, ediție îngrijită de Vasile Netea, Editura pentru turism, București, 1973.

reptile şi batracieni din cele 40 de specii cunoscute in ţară. Munţii Ceahlău adăpostesc 2 mamifere din cele 32 de specii ocrotite prin lege pe teritoriul României şi câteva din cele 26 de specii de păsări ocrotite.

Mamiferele constituie elementul de podoabă al muntelui. Capra neagră , ciuta şi cerbul , ursul, mistreţul , lupul vulpea , veveriţa, pisica sălbatecă, râsu, jderul sunt o parte din mamiferele întâlnite în judeţul Neamţ

Cele 60 de feluri de păsări semnalate în Ceahlău, reprezintă 17% din totalul speciilor din ţară şi amintesc doar câteva: Brumăriţa de stâncă, codobatura de munte, alunarul sau gaiţa de munte, piţigoiul de brădet şi piţigoiul moţat, mierla gulerată, privighetoarea , gaiţa, forfecuţa mugurarul , ciocănitoarea, , cilihoiul .

2.7 Solurile

Condiţiile pedogenetice din, zona Neamţ, au determinat formarea cernoziomurilor . Dealurile subcarpatice au soluri brune şi luvisoluri albice. în locuri drenate, pe un substrat de roci argiloase, sărace în carbonaţi, în alternanţă cu nişipuri şi, uneori, cu pietrişuri, se găsesc soluri brune şi brune luvice. Luncile şi glacisurile de acumulare au avut condiţii favorabile formării solurilor brune luvice pseudogleizate până la pseudogleice. Versanţii nordici ai unor dealuri şi versanţii estici ai culmilor montane, care mărginesc depreşiunea subcarpatică Ozana - Topoliţa, au soluri brune acide, formate în condiţiile acoperirii cu pădure de fag sau de gorun, cu afin. Pe marne, s-au format soluri intrazonale, determinate de rocă (pseudorendzine) sau de excesul de umezeală (soluri humicogleice). în lungul pârâiaşelor cu conţinut bogat în săruri sau în jurul izvoarelor de sare apar soluri halomorfe (sărături). Aluviunile recente au evoluat spre soluri aluviale, în diferite stadii de evoluţie, de la protosoluri la soluri gleice sau humicogleice.

Caracteristicile pedologice ale zonei au determinat modul de foloşinţă al terenurilor, contribuind la diversificarea peisajului

2.8 Arii protejate în judeţul Neamţ

Datorită prezenţei în judeţ a unor aşezăminte culturale şi naţionale de o deosebită importanţă au fost declarate zone protejate dintre care :

- 10 rezervaţii forestiere ("Pădurea de argint" , "Codrii de aramă" etc);
- 3 rezervaţii paleontologice (Munţii Cozla, Pietricica şi Cernegura din Piatra Neamţ);
- 5 rezervaţii geologice (Cheile Şugăului, Cascada Duruitoarea etc);
- 3 parcuri dendrologice cu arbori seculari;
- 12 rezervaţii floristice, faunistice, acvatice, peisagistice şi mixte;
- 5 monumente ale naturii: 4 stejari seculari şi un ulm secular.

Din suprafaţa judeţului 8396 ha sunt ocupate de Parcul Naţional Ceahlău, 30818 ha de Parcul Natural Vânători Neamţ şi o mică parte de Parcul Naţional Cheile Bicazului Hăşmaş.

Dintre acestea, poate cele mai impresionante sunt:

- Parcul Naţional Ceahlău, cu o suprafaţă de 8396 ha

Punctele de acces in Parcul Național Ceahlau sunt:

1. Poarta 1: Durau, com. Ceahlau - este situată în zona de V-NV a Parcului și deservește un număr de trei trasee turistice, cât și accesul la cabanele Dochia și Fântânele;
2. Poarta 2: Izvorul Muntelui – este situată în zona de est a P.N.C. și deservește un număr de trei trasee turistice și accesul la cabana Dochia.

➢ Parcul Național "Cheile Bicazului", cu 3.315 ha. Cheile Bicazului au o lungime de 8 km (de la Lacu Roșu până la satul Bicazul Ardelean). Cheile Bicazului atrag prin frumusețea lor numeroși turiști.

➢ Parcul Natural Vânători Neamț cu o suprafață de 30818 ha

Parcul Natural Vânători Neamț, constituit în anul 1999, este arie protejată încadrată în categoria a V-a conform clasificării Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii - "Peisaj protejat: arie protejată administrată în principal pentru conservarea peisajului și recreare". Parcul Natural Vânători Neamț se află situat în Nordul județului Neamț, la granița cu Suceava, în raza comunelor Crăcăoani, Agapia, Vânători Neamț, a orașului Tg. Neamț, și a stațiunilor Bălțătești și Oglinzi.

Accesul către Parcul Natural Vânători Neamț se face dinspre Tg. Neamț, Piatra Neamț, Vatra Dornei- Poiana Largului, Pașcani, Fălticeni, pe drumuri naționale:

Dinspre Vatra Dornei pe DN 17 B până la Poiana Largului

Dinspre Borsec pe DN 15 până la Poiana Largului

Dinspre Poiana Largului pe DN 15 B Poiana Largului – Vânători – Târgu Neamț.

Dinspre Piatra Neamț pe DN 15 C Piatra Neamț – Târgu Neamț.

Dinspre Suceava pe DN 2 până la Cristești și apoi pe DN 15 B până la Târgu Neamț.

Dinspre București pe E 85 București – Roman - Cristești și apoi pe DN 15 B până la Târgu Neamț.

În localitatea Văratec se află Centrul de Informare Turistică, unde se găsesc informații legate de accesul în aria protejată, capacități de cazare (hoteluri, moteluri, pensiuni agroturistice), atracțiile turistice din zonă etc.

Pe aceste meleaguri și-au purtat pașii mari oameni de cultură ai României (Mihai Eminescu, Mihail Sadoveanu, Ion Creangă, Calistrat Hogaș, Nicolae Grigorescu), care ne-au lăsat moștenire opere lor nepieritoare izvorâte din liniștea și frumusețea acestor meleaguri.

Turiștii sunt atrași și de valorile naturale, cu implicare în istorie și cultură, cum ar fi „Pădurea de argint", „Codrii de aramă", „Rezervația de Zimbri –Dragoș Vodă", sau de vizitarea stațiunilor de tratament Oglinzi și Bălțătești.

Rezervația „Codrii de Aramă"

Este o rezervație naturală – peisagistică, cu suprafața de 9 hectare, .Cuprinde păduri de gorun, care în perioada de toamnă capătă un colorit arămiu. Rezervația este în principal cunoscută datorită creațiilor marelui poet al românilor Mihai Eminescu, care a inclus în versurile sale această zonă pitorească.

Pădurea de argint

"Pădurea de argint", este o rezervație forestiera de o mare frumusețe. De aici se vede și Filiorul, cu ai lui "Codri de aramă",

Rezervația naturală Braniştea de la Nemţişor cuprinde stejari seculari.

Braniştea reprezintă o rezervaţie ştiinţifică de stejar, cu o suprafaţă de 55 ha, situată pe terasa de confluenţă a Nemţişorului cu Ozana, la o altitudine de 460 - 550 m. Stejarii bătrâni sunt o mărturie a codrilor seculari care acopereau odinioară aceste locuri, având vârsta de 150 - 200 ani, înălţimea de 25 - 30 m şi trunchiuri cu grosime de 0,8 - 1,5 m. Rezervaţia mai înglobează alte specii de foioase, arbuşti şi plante ierboase, unele rare pentru zonă. Un popas turistic şi un camping, situate la marginea şoselei, în rarişte de codru, oferă posibilităţi de staţionare şi de cazare confortabile.

În cadrul rezervaţiei se pot petrece ceasuri plăcute pe malurile celor trei iazuri destinate pescuitului sportiv (iazurile Zimbrilor, Cerbilor şi Căprioarelor).

La acestea se adaugă Rezervaţiile Naturale Dobreni, Goşman, Brateş, Borca, Lacul Cuiejdel şi Secu, Rezervaţia "Codrul Secular Runc", ariile naturale protejate Pietricia, Cozla şi Agîrcia (din zona Piatra-Neamţ), ariile speciale avifaunistice Lacurile Pângăraţi şi Vaduri.

Capitolul II

3. Potențialul antropic al județului Neamț

Cu un cadru natural variat şi generos, care asigură legături facile între zonele montană, subcarpatică şi de câmpie, teritoriul județului Neamț a constituit o străveche şi permanentă vatră de locuire. Descoperirile arheologice ne duc în timp în perioada paleoliticului superior, relevând o intensă populare a acestor ținuturi. În această evoluție istorică un loc important este rezervat celei mai strălucite civilizații preistorice a Europei: Complexul Precucuteni – Cucuteni – Tripolie care îşi are vatra de formare în această regiune.

Cetățile dacice de la Piatra Şoimului, Cozla şi, mai ales, Bâtca Doamnei, cu zidurile şi sanctuarele lor de piatră, dovedesc că aici a existat aşezarea dacică Petrodava, localizată în această zonă de Ptolemeu în secolul II d.Hr. (Cetatea Neamțului ridicată de Petru I Muşat şi întărită de Ştefan cel Mare, Cetatea Romanului edificată de Roman I, în secolul xiv, Cetatea domnească de la Piatra Neamț construită de domnitorul Ştefan cel Mare în a doua jumătate a secolului XV).

Județul Neamț este o zonă bogată în tradiții culturale. În municipiile şi oraşele județului sunt muzee deosebit de interesante, unele păstrând importante mărturii din epoca neolitică, getică şi preromană şi găzduiesc frecvent turnee ale colecțiilor de artă modernă europeană.

Turiştii sunt atraşi de aceste locuri fie datorită minunatelor privelişti şi a climei plăcute, fie datorită vestigiilor istorice întâlnite aproape la tot pasul.

Obiectivele de interes turistic din județul Neamț sunt multe. Stațiunile balneare Bălțăteşti şi Oglinzi, stațiunea turistică Durău, salba vechilor mănăstiri- La acestea se adaugă obiectivele memorialistice (casele memoriale I. Creangă, C. Hogaş, V. Micle, Al. Vlahuță, M. Sadoveanu) şi muzeele de istorie, etnografie, artă şi ştiințe ale naturii..

Județul Neamț deține o mare diversitate de resurse turistice naturale şi tezaurizează importante monumente turistice şi de artă, precum şi un bogat fond etnofolcloric. Aceste resurse, destul de complexe şi variate în structură, volum, ca valoare turistică şi repartiție spațială se concentrează în 5 zone turistice, şi anume:

1. Ceahlău - Bicaz;
2. Neamț - Bălțăteşti;
3. Piatra Neamț - Bistrița;
4. Roman;
5. Tazlău - Roznov.

Arealul Ceahlău - Bicaz prin structura şi volumul resurselor se situează pe primul loc, prezentând cea mai mare complexitate de potențial turistic, ceea ce corespunde şi cu concluziile altor studii elaborate .

Aici se concentrează peisajele geografice de interes turistic foarte mare (Ceahlău, valea Bicazului, valea Bistriței etc.), un întins şi important domeniu alpin şi important domeniu schiabil, un bioclimat tonic stimulent, resurse de ape minerale, clorosodice şi sulfuroase, imensa oglindă de apă a lacului Izvorul Muntelui etc. la care se adaugă şi unele elemente cultural -istorice de valoare. Deşi se află la distanțe de 80 - 140 km față de arterele

turistice internaţionale (E 20 şi E 15) în viitorii ani va beneficia de o foarte bună infrastructură prin modernizarea drumului judeţean, ce va lega staţiunea Durău de oraşul Bicaz prin Izvorul Muntelui (35 km). Acest areal deţine şi cele mai multe resurse turistice de mare atracţie pentru turismul internaţional

Arealul Târgu Neamţ - Bălţăteşti ocupă locul doi, situare legată în primul rând de resursele cultural-istorice, de valoare internaţională şi apoi de cele naturale, între care se evidenţiază apele minerale (cu însuşiri fizico-chimice şi terapeutice de valoare internaţională) şi aspectele peisagistice şi de bioclimat.

Arealul Piatra Neamţ - Bistriţa se situează pe locul 3 în ceea ce priveşte complexitatea şi valoarea resurselor turistice. Cuprinde câteva elemente cultural-istorice de valoare naţională (unele, ca muzeul judeţean, de valoare internaţională prin exponatele privind civilizaţia neolitică - cultura Cucuteni). Deşi are o accesibilitate uşoară la artera internaţională E 20, totuşi se află la distanţă faţă de aceasta (60 km) şi nu deţine drumuri modernizate de acces la principalele obiective sau locuri de interes turistic sau pentru agrement din zonă.

Arealele Tazlău - Roznov şi Roman ocupă ultimele două locuri, având un potenţial turistic redus ca structură şi volum. Exceptând arealul Roman, care este traversat de artera internaţională E 20, celălalt, Tazlău - Roznov se află la distanţă şi nu dispune de o infrastructură adecvată dezvoltării turismului

3.1Muzee

3.1.1 Case memoriale

Muzeul Memorial „Calistrat Hogaş" Piatra-Neamţ

Unicul muzeu dedicat clasicului literaturii române Calistrat Hogaş, funcţionează chiar în casa în care a locuit scriitorul cea mai mare parte a vieţii. A fost amenajat pe baza consemnărilor Sidoniei Hogaş (fiica scriitorului), spaţiile muzeale oferă vizitatorului ambianţa casei de la început de secol XX.

Casa Memorială „Veronica Micle" Târgu Neamţ

Casa Memorială „Veronica Micle" este situată pe strada Ştefan cel Mare, vizavi de Muzeul de Istorie şi Etnografie al oraşului. Este o casă modestă pentru zilele noastre, dar somptuoasă pentru începutul secolului al XIX-lea.

Casa a fost construită din lemn şi cărămidă, cu patru încăperi, cu cerdac de lemn şi acoperită cu draniţă.

Veronica Micle şi-a petrecut primii ani ai vieţii în această casă. Istoricul Nicolae Iorga a aşezat aici o placă memorială. S-au reconstituit două camere de epocă şi s-a realizat o expoziţie foto-documentară. Când ieşi din muzeu peste drum se observă "Aleea plopilor fără soţ", evocaţi în versurile de dragoste ale lui Mihai Eminescu.

Constituie o prețioasă relicvă a veacului trecut, ce împletește imaginile vechii așezări cu amintirea mereu vie a aceleia care, prin dragoste și suferință, și-a înscris pentru totdeauna numele alături de cel al lui Mihai Eminescu

Muzeul Memorial „Ion Creangă" Humulești

Trecând podul peste "Ozana cea limpede și frumos curgătoare," ,ajungem la Humulești.

În casa în care s-a născut scriitorul Ion Creangă, există o reprezentare sugestivă a universului descris cu atâta talent în Amintiri din copilărie. Remarcabile sunt atât interiorul casei părintești, cât și expoziția foto-documentară referitoare la viața și activitatea clasicului literaturii române. Exponatele prezentate sunt caracterizate de simplitatea, bunul simț și modestia proprie țăranului moldovean, generând un puternic sentiment de pioșenie . Exponatele sunt mărturii autentice ale tradiției populare a locuitorilor din această parte a țării.

Muzeul memorial „Mihail Sadoveanu Comuna Vânători Neamț

O parte a operei sale de maturitate, scriitorul Mihail Sadoveanu a gândit-o și a scris-o în acest loc, unde se păstrează și dovezi ale dragostei sale față de natură. În imediata apropiere a Muzeului „Mihail Sadoveanu" se află casa memorială Visarion Puiu

Cuprinde fotocopii după manuscrise, scrisori, ziare, ediții princeps ale operei sadoveniene, cărți rare, mobilier etc.

Casa memorială „Alexandru Vlahuță comuna Agapia

Expoziția memorială cuprinde mobilier și obiecte uzuale care au aparținut familiei Vlahuță, precum și fotografii, scrisori și cărți care relevă aspecte semnificative din viața și creația cunoscutului scriitor

În pridvorul spațios au avut loc adevărate cenacluri literare, la care participau prietenii scriitorului: Barbu Delavrancea, I. L. Caragiale, N. Grigorescu, Paul Bujor, Al. Philippide, Radu Rosetti și alții. Tot aici s-a hotărât căsătoria fiicei Margareta cu nepotul lui Barbu Delavrancea, marele bizantinolog de mai târziu, profesorul I.D. Ștefănescu. A doua fiică, Ana, s-a căsătorit cu fiul pictorului N. Grigorescu, Gheorghe N. Grigorescu. Purtând amintirea întregii familii a poetului și prozatorului Al. Vlahuță și a prietenilor săi. Casa, a fost transformată în casă memorială. Interiorul a fost îmbrăcat cu mobilierul lui de altădată, iar pe panouri și în vitrine este expusă o colecție de fotografii, manuscrise și scrisori originale. Prin poziția sa pitorească, sub poala pădurii, și prin arhitectura populară specifică zonei, care întregesc importanța sa muzeistică, Casa Memorială ,Alexandru Vlahuță constituie un important obiectiv turistic.

3.1.2 Muzee de istorie

Muzeul de istorie şi Arheologie Piatra-Neamţ

Este unitatea de bază a C.M.J. Neamţ. A fost înfiinţat în anul 1934 de către preotul Constantin Matasă şi deţine cea mai importantă colecţie arheologică aparţinând culturii neolitice Cucuteni (mil. IV-III î.H.). Alături de aceasta, în muzeu sunt prezentate civilizaţia traco- geto-dacică din zonă, locuirea medievală, aspecte ale istoriei locale din epocile modernă şi contemporană, activitatea muzeografică din judeţ ş.a.

Expoziţia permanentă prezintă evoluţia comunităţilor umane de pe aceste meleaguri începând cu paleoliticul superior şi până în epoca contemporană

Muzeul de Istorie Roman

Înfiinţat în anul 1957, Muzeul de Istorie din Roman deţine cele mai bogate colecţii de materiale de provenienţă dacică, rezultate din cercetările din cetatea de la Brad şi din alte aşezări de pe Valea Siretului, cât şi valoroase vestigii medievale ale oraşului atestat documentar de la 31 martie 1392.

Muzeul istorie şi etnografie Bicaz

Expoziţia de bază cuprinde trei spaţii distincte. Primul este destinat istoriei monografice a Văii Bistriţei, În expoziţie sunt prezentate aspecte mai puţin cunoscute referitoare la bisericile medievale de pe Valea Bistriţei, participarea locuitorilor din zonă la războiul de independenţă, înfiinţarea Domeniilor Coroanei Bicaz şi Borca - care au avut un rol benefic asupra zonei .

Cel de al doilea spaţiu prezintă o sinteză a evoluţiei colectivităţilor umane relativ recente, de pe valea Bistriţei, cât şi elemente definitorii pentru etnografia aceleiaşi zone. Materialul etnografic adunat aici a urmărit să desluşească universul vieţii patriarhale din zonă, specificul şi diversitatea ei.

Al treilea sector al muzeului este destinat expoziţiilor temporare de artă plastică, istorie etc.

Muzeul de istorie şi etnografie Târgu Neamţ

Prezintă istoria meşteşugurilor tradiţionale din Depresiunea Neamţ, începând cu cele casnice (tors, ţesut), prelucrarea produselor agricole, a pieilor, osului şi cornului, lemnului, metalelor şi a ceramicii. În interiorul muzeului şi în pavilionul special amenajat din curtea acestuia sunt prezentate diferite instalaţii ţărăneşti de prelucrare a seminţelor şi a fructelor, lânii, lemnului tec.

Prima expoziţie cu caracter muzeal a fost realizată în anul 1940, cu obiecte descoperite în urma cercetărilor arheologice efectuate de către profesorii Ilie Minea şi Dumitru Constantinescu la Cetatea Neamţ.

Muzeul propriu-zis a luat ființă în anul 1957, când s-au sărbătorit 500 de ani de la urcarea pe tronul Moldovei a lui Ștefan cel Mare, mult timp această unitate fiind considerată a fi un muzeu al Cetății Neamț.

În 1978 muzeul a fost mutat în localul actual, în care a funcționat Școala Domnească ridicată în 1853, unde au învățat Ion Creangă, Vasile Conta etc. Între anii 1986-1987 expoziția de bază a fost reorganizată complet, căpătând forma actuală

Muzeul cuprinde un număr de 4374 de piese muzeale dintre care 378 sunt valori de patrimoniu național cultural, organizate intr-o expoziție permanentă interdisciplinară.

3.1.3 Muzee de artă

Muzeul de artă Piatra Neamț

Deține bogate colecții de pictură, grafică, sculptură și tapiserie, semnate de artiști români renumiți: Lascăr Vorel, Aurel Băieșu, C.D. Stahi, Ion Țuculescu, Nicolae Tonitza, Aurelia Ghiață, Iulia Hălăucescu ș. a .

Periodic, sălile muzeului găzduiesc expoziții temporare ale unor artiști din țară și străinătate.

Muzeul de artă Roman

Organizată după anul 1970, expoziția de bază cuprinde lucrări ale unor cunoscuți artiști contemporani: Oscar Han, Nicu Enea, Aurel Nedel, Ștefan Hotnog ș.a.

Galeriile "Lascăr Vorel" Piatra Neamț-ț

Au fost organizate în anul 1992, în incinta lor funcționând și librăria Humanitas. Găzduiesc expoziții ale artiștilor contemporani.

3.1.4 Muzee de etnografie

Muzeul de etnografie Piatra Neamț

Înfățișează aspecte ale locuinței țărănești tradiționale de pe Valea Bistriței, costumul popular românesc din zonă și principalele meșteșuguri din regiunea subcarpatică a Moldovei (prelucrarea lemnului, țesutul, tec.).

Muzeul de istorie și etnografie Bicaz

Cuprinde mărturii arheologice și etnografice privind locuirea Văii Bistriței, din cele mai vechi timpuri până în epoca modernă

Muzeul de istorie şi etnografie Târgu Neamţ

Expune meşteşugurile tradiţionale practicate în zonă; într-un pavilion special amenajat sunt prezentate o serie de instalaţii ţărăneşti de mare valoare

Muzeul de istorie şi etnografie Bicaz

Cuprinde mărturii arheologice şi etnografice privind locuirea Văii Bistriţei, din cele mai vechi timpuri până în epoca modernă.

Muzeul etnografic Nicolae Popa Târpeşti

Nicolae Popa din Târpeşti, cunoscut colecţionar pasionat dar şi creator de artă populară autentică a organizat o colecţia etnofolclorică . Muzeul organizat în casa sa constituie cea mai interesantă colecţie muzeală sătească din judeţ, rezultată din dragostea pentru vestigiile trecutului a unui mare amator şi creator de artă populară. Muzeul reuneşte, deopotrivă, arheologie, numismatică, etnografie, artă religioasă, precum şi creaţii proprii ale colecţionarului - măşti, sculptură în lemn etc.

3.1.5 Muzee de ştiinţe ale naturii

Muzeul de ştiinţe ale naturii Piatra Neamţ

A luat fiinţă în anul 1960, în imobilul donat de regretatul Iulian Antonescu, ca urmare a iniţiativei dr . Mihai Ciobanu. Deţine o colecţie de peşti fosili unică în lume, dar şi exponate foarte rare din geologia, flora şi fauna munţilor Neamţului .

Muzeul de ştiinţe ale naturii Roman

Această unitate reprezintă rodul preocupărilor în domeniul cercetării şi valorificării expoziţionale a materialelor colectate din zona de confluenţă a Moldovei cu Siretul, efectuate după 1960

3.2 Cetăţi

Curtea domnească Piatra Neamţ

Situată pe un mic platou ce domină centrul oraşului, Curtea Domnească de la Piatra Neamţ este amintită prima dată într-un document emis la 20 aprilie 1491, când Ştefan cel Mare face danie mănăstirii trei sate " Zăneştii , Stolnicii şi Faurii pe Bistriţa, mai jos de gura Cracăului care au fost din ocolul curţilor noastre de la Piatra". Într-un act din 7 mai 1475, hotarul ocolului său este deja stabilit şi, ţinând cont că unul dintre satele ocolului este dăruit încă din 5 februarie 1468, putem considera că începuturile Curţii Domneşti de la Piatra se situează între anii 1468 şi 1475.

Iniţial construcţiile nu au fost de mare amploare, după cum rezultă din cercetările arheologice întreprinse între anii 1954-1955. Datorită faptului că din vechile edificii nu s-au

mai păstrat decât puţine elemente, este greu de estimat alcătuirea constructivă a acestui ansamblu arhitectural. S-au mai putut identifica o parte din pivniţele casei domneşti amenajate şi fragmente din latura sudică a zidului de incintă. Săpăturile au scos la iveală colţul de nord-vest al pivniţelor palatului, cuprinzând o încăpere de acces, un coridor lung şi patru galerii. În pivniţă se pătrundea printr-un gârlici cu 12 trepte de stejar.

Curtea şi-a îndeplinit funcţiile specifice până în secolul al XVII-lea apoi, treptat, rolul ei s-a diminuat.

Cetatea Muşatină

În municipiul Roman oraş cu o bogată şi îndelungată istorie, aflat deseori în centrul unor importante evenimente din existenţa poporului nostru, cel mai vechi monument istoric şi de arhitectură este Cetatea de Pământ sau Cetatea Muşatină, amintită pentru prima oară într-un document emis de cancelaria voievodului Roman I Muşat la 30 martie 1392.

A fost construită probabil de către Petru I Muşat (1375-1391) spre sfârşitul domniei sale. Ea era situată pe platoul din stânga Moldovei şi avea forma unei potcoave, fiind construită pe principiul palisadelor din bârne de lemn şi pământ. Cercetările arheologice efectuate aici au dovedit că palisada era constituită de fapt dintr-un lanţ neîntrerupt de bordeie cu pereţii exteriori întăriţi, creându-se astfel posibilitatea ca apărătorii, adăpostiţi în aceste locuinţe, să fie mereu la post. Această palisadă era protejată la exterior printr-un val de pământ şi un şanţ de apărare ce se întindeau până la apa Moldovei.

Cetatea Muşatină de la Roman nu a avut o existenţă mai îndelungată deoarece măsurile adoptate de Alexandru cel Bun, pentru consolidarea şi centralizarea statului feudal în frontierele sale maxime au făcut inutilă prezenţa acestei fortificaţii în zona respectivă. Judecând după ceramica şi mărturiile numismatice descoperite, se pare că, în jurul anului 1410, deci la începutul domniei lui Alexandru cel Bun, cetatea de la Roman a fost abandonată.

Cetatea Nouă a Romanului

Aproximativ 5 km de oraş, pe malul stâng al Siretului, a fost identificată şi cercetată arheologic Cetatea Nouă a Romanului.

Situată pe teritoriul localităţii Gâdinţi (comuna Sagna), aceasta este o fortificaţie de piatră construită în timpul lui Ştefan cel Mare şi constituie singura cetate ce nu s-a ridicat conform tradiţiei şi practicii medievale pe locuri dominante, greu accesibile.

Construită probabil în 1466, când Ştefan cel Mare se străduia să creeze puncte de rezistenţă şi în partea sudică a ţării, Cetatea Nouă de la Gâdinţi era alcătuită dintr-un nucleu de ziduri, înconjurat de un şanţ de apărare pavat cu lespezi de piatră. Terenul nisipos şi deci instabil, a obligat la amenajarea unui pat din bârne de stejar, peste care s-au turnat temeliile construcţiilor de piatră. Nucleul fortificat cuprindea aproximativ şapte turnuri circulare, legate prin ziduri şi dispuse în limitele unui plan stelat.

Distrusă în timpul campaniei otomane din 1476 condusă de Mohamed al II-lea, cetatea va fi refăcută până în februarie 1478 când reapare documentar pârcălabul de Cetatea Nouă. În prima jumătate a secolului al XIX-lea zidurile cetăţii erau în picioare însă proprietarul Moşiei Gâdinţi, Lupu Bogdan, a folosit piatra din aceste ziduri pentru a construi *Palatul din Gâdinţi* iar

Episcopul de Roman Gherasim a folosit piatra pentru a construi zidurile de incintă ale episcopiei.17

Cetatea Bâtca Doamnei

Vestigiile arheologice de pe Bâtca Doamnei au fost descoperite de către fondatorul Muzeului de Istorie din Piatra-Neamţ, Constantin Mătase Vestigiile dacice de pe Bâtca Doamnei ocupă o suprafaţă de aproape 20.000 m2 pe creasta înălţimii, folosindu-se platoul central şi terasele vestice, iar în unele cazuri şi suprafeţele nivelate în mod special pentru construcţii. Nivelul de locuire antică este destul de superficial (uneori cu o grosime de sub 25 cm) şi ca atare a avut mult de suferit de pe urma construcţiilor feudale, a tranşeelor săpate în cursul celor două războaie mondiale şi a plantaţiilor de conifere.

S-au găsit două nivele de locuire: unul datând din secolul al II-lea î.Hr., celălalt corespunzător perioadei dintre secolele I î.Hr. şi I d.Hr.

Ceramica uzuală şi mai ales ceramica pictată, obiectele de podoabă, armele şi uneltele de fier, dovedesc un ridicat nivel de dezvoltare socială şi o intensă viaţă economică.

Cetatea- Neamţ

Cetatea- Neamţ este o creaţie moldovenească ridicată la sfârşitul secolului al XIV-lea de către Petru I (1374-1391). Cercetările arheologice au scos la lumină urme materiale de la sfârşitul secolului al XIV- lea şi monede de argint de la Petru I.

Construcţia cetăţii s-a efectuat în două etape. Prima etapă, din timpul domniei lui Petru I Muşat, s-a concretizat prin ridicarea unui fort central, aproape pătrat, cu fundaţia construită în trepte, adaptată la forma terenului, pe care s-au ridicat ziduri groase de 2 - 3 m şi înalte de 12 m, prevăzute cu creneluri şi cu patru turnuri de apărare în colţuri. În exterior, zidurile erau susţinute de 15 contraforturi, puternice şi impunătoare.

În interior, existau ziduri de incintă care măreau rezistenţa zidurilor exterioare. În curtea interioară există o fântână care ajungea la pânza freatică. Aceste ziduri ale fortului construit de Petru I Muşat s-au păstrat bine până în prezent.

A doua perioadă de construcţie a cetăţii a fost în timpul domniei lui Ştefan cel Mare (1457-1504). Acum s-a adăugat curtea exterioară de circa 800 m2 şi a fost ridicată o nouă centură de ziduri, cu 4 bastioane semicirculare, care să poată rezista artileriei de asediu.

Materialele de construcţie folosite în cele două perioade de ridicare a cetăţii au fost obţinute din împrejurimi: gresie, şisturi verzi, bolovani, pietriş, nisip. Mortarul folosit făcea priză perfectă şi, după 600 de ani, s-a dovedit a fi mai rezistent decât piatra.

Istoria Cetăţii- Neamţ este strâns legată de zbuciumatul trecut al ţării. A rezistat, în anul 1395, sub domnia lui Ştefan Muşat, atacului trupelor regelui maghiar Sigismund de Luxemburg, a respins în anul 1476, sub domnia lui Ştefan cel Mare, atacul lui Mahomed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului, în fruntea unei armate de 200.000 de oameni.

Ieremia Movilă reface Cetatea- Neamţ, care se pare că nu a avut distrugeri mari, şi a aşezat aici o garnizoană militară. Cetatea- Neamţ şi-a deschis porţile în faţa oştenilor lui Mihai

---

4[17] Dornescu Maria , Dornescu Victor , Soarele Moldovei 1504-2004, Editura Optima , Iaşi, 2003.

Viteazul, care se proclamă domn al Moldovei, realizând astfel prima unire a celor trei țări românești, în anul 1600.

În timpul domniei lui Vasile Lupu (1634-1653), cetatea a fost întărită. Pentru a înșela vigilența Porții, a înființat în cetate o mănăstire pe care a pus-o sub ascultarea Mănăstirii- Secu.

Monumentul - mausoleu al vânătorilor de munte Tg. Neamț

. Monumentul - mausoleu al vânătorilor de munte este "închinat eroilor care au înfruntat urgia focului dușman și au înscris pagini de glorie și jertfe în istoria Războiului de Reîntregire a Neamului la Târgu- Ocna, Măgura, Cireșoaia și la Coșna. Pe laturile monumentului sunt trei plăci de marmură: una amintește data de 27 iulie 1917, când vânătorii de munte pleacă pe linia frontului; o placă mare cuprinde numele celor 172 "vânători de munte căzuți pe câmpul de onoare", și a treia cuprinde textul dedicat dezvelirii monumentului.

Pe soclu mai sunt două basoreliefuri, realizate în bronz de către Theodor Burcă. Unul prezintă o femeie înaripată, îmbrăcată în haine de roman, cu o spadă la șold, în mișcare, ce face un salt de pe un vârf de munte. Ea simbolizează România. În mâna stângă ține stema României sprijinită pe umăr, iar în mâna dreaptă întinsă are o coroniță de lauri. Al doilea basorelief prezintă militari români avântându-se în luptă. Pe o treaptă superioară a soclului se află un vultur mare, din bronz, ce-și ia zborul către vest, la fel ca ostașii primului batalion de vânători de munte porniți spre frontul de luptă. În partea de nord, apare la suprafață cripta mausoleului, sub forma unui mormânt, cu lespedea neagră, cu o cruce albă pe ea.

Hanul Ancuței

Construcția datează din secolul al XVIII-lea. Mihail Sadoveanu, care l-a făcut nemuritor prin operele sale, scria că *„Hanul Ancuței nu era han, era cetate. Avea niște ziduri groase de ici până colo și niște porți ferecate... In cuprinsul lui se puteau oploși oameni, căruțe și vite... „*

Era frecventat de negustorii care se deplasau pe Valea Moldovei spre Fălticeni și Suceava sau spre Roman și Iași, cât și de localnicii care veneau la târgul de la Tupilați. Locul de popas era renumit prin vinul bun, servit de *‚Ancuța cea tânără", care tot ca și maică-sa, sprâncenată și vicleană, umbla ca un spiriduș încolo și încolo, cu catrința-n brâu „*

Construcția de azi, refăcută pentru a păstra tradiția și specificul locului, dar cu amenajări corespunzătoare cerințelor actuale, oferă turiștilor un popas agreabil.

3.3 Centre etnofolclorice din județul Neamț

Tradițiile îmbracă diverse forme, în județul Neamț găsindu-se adevărate centre etno -folclorice . Acestea prezintă o bogată tradiție în ceea ce privește lucrurile confecționate manual: sculpturi în lemn și piatră, broderii, țesături, împletituri din nuiele, pielărie, costume populare, covoare.

O caracteristică aparte o reprezintă arhitectura tradițională, casele din lemn, cu învelitori din draniță și ornamente din lemn, garduri din lemn cu stâlpi sculptați și porți ornamentate, etc.

Un alt specific al zonei îl reprezintă obiceiurile cu ocazia diverselor evenimente (sărbători, nunţi, botezuri, înmormântări), manifestări cu specific local, târguri ale meşteşugarilor, care constituie adevărate parade ale portului popular tradiţional. Principalele centre etnofolclorice din judeţ sunt:

Agapia, mănăstire – centru de ţesături (covoare);
Bălţăteşti – centru de ţesături, Maria si Iulian Mihalachi;
Bicaz Ardeal – centru de ţesături, ARTPOP;
Birgăoani – centru cojocărie;
Botesti – centru de ţesături (cuverturi, covoare, ştergare);
Ceahlău - centru de ţesături(covoare), Maria Porfir;
Dămuc – centru de cojocărie, Alexandru Gaina;
Petricani –Tîrpeşti – centru de măşti, Nicoale Popa ;
Pipirig – Dolhesti – centru de cojocărie, Nicolae Dolhescu;
Răucesti – centru cojocărie, Ioana Varvara;
Războieni, mănăstire – centru de ţesături (carpete) si obiecte de cult;
Săbăoani - centru de ţesături (covoare);
Tazlău – arta lemnului (porţi);
Timiseşti – centru de măşti, Ion Albu;
Ţolici – arta lemnului;
Vânători, Lunca – arta lemnului, Vasile Gaman

Meşteşugari

Creaţiile de arta populara constituie unul dintre domeniile culturii populare în care poporul român a realizat în decursul istoriei sale valori cu totul impresionante,. Aplicarea constanta a legilor decorative pe piesele de arta populara are drept consecinţă realizarea unor obiecte artistice remarcabile, ceea ce face ca numeroase creaţii de arta populara sa devină valori de multe ori unicate ale tezaurului culturii noastre populare.

Dintre meşterii cunoscuţi astăzi cu expoziţii si lucrări publicate menţionez pe :

- Nicolae Popa – Tărpeşti
- Ion Albu - Timişeşti
- Vasile Gaman - Vânători Neamţ
- Alexandru Găina - Dămuc

Nicolae Popa s-a născut in 1919, in satul Tărpeşti, comuna Petricani, în prezent fiind un meşter popular renumit prin măştile sale pentru Anul Nou sau cele sculptate în lemn, inspirate din viaţa de zi cu zi.

Meşterul a expus creaţiile sale în oraşe de pe toate continentele şi a publicat şi două cărţi.

Ion Albu, născut pe data de 7 iunie 1948, în satul Timişeşti, judeţul Neamţ, este vestit creator de măşti populare, fiind membru al Asociaţiei Creatorilor Populari şi membru al Academiei Artelor Tradiţionale din România "

Vasile Gaman s-a născut pe 9 ianuarie 1939; meşter popular vestit, prin sculpturile sale în lemn şi catapetesme de biserică.

Alexandru Gaină s-a născut în anul 1934, în satul Dămuc şi lucrează de la 14 ani sculptură în lemn, realizând pe lângă statuete din lemn şi rame, draperii lucrate cu mult bun gust. A participat la expoziţii naţionale unde a câştigat premii pentru pictura sa naivă.

3.4 Mănăstiri

1.Mănăstirea-Neamț

Începuturile vieții monahale în zona Mănăstirii- Neamț s-au datorat sihastrilor, care își duceau viața în singurătate sau în grupuri mici și care au ridicat mici așezăminte de rugăciune.

Cercetătorii consideră că Petru I Mușat a transformat schitul în mănăstire, ridicând prima biserică din piatră, situată în partea centrală a incintei. Aceasta a suferit stricăciuni în timpul puternicului cutremur din 29 august 1471. După cataclism, domnitorul Ștefan cel Mare a hotărât construirea unei biserici noi, cu hramul 'Înălțarea Domnului" (la 40 de zile de la Paște), pe care a sfințit-o cu mare alai în anul 1497, după victoria obținută în Codrii Cosminului împotriva regelui polon Ioan Albert

Biserica este principalul monument istoric și de arhitectură moldovenească din incinta mănăstirii, de o eleganță și frumusețe deosebite. Dimensiunile și monumentalitatea ansamblului au sporit prin introducerea în construcție a unor elemente noi: pridvorul, situat în fața intrării, și sala mormintelor, sau gropnița, amplasată între pronaos și naos.

Turnul clopotniță situat la intrarea principală, pe latura vestică a incintei, ne apare impunător prin înălțimea sa și prin grandoarea portalului, străjuit de uși grele de stejar ferecate în metale.

Mănăstirea- Neamț a fost proprietara unui important tezaur de obiecte de mare valoare istorico-artistică, din care multe se păstrează și în prezent. Unele s-au pierdut, iar altele se găsesc în diferite muzee din țară și din străinătate.

Icoana Maicii Domnului este o icoană procesională, de mari proporții, așezată în naosul Bisericii. Chipul Maicii Domnului cu Pruncul pe brațul stâng este pictat în fața icoanei, iar chipul Sfântului Mare Mucenic Gheorghe este pictat pe cealaltă față.

Icoana, este cunoscută și sub numele de Lidianca, datorită originii sale, sau de Închinătoarea, datorită evlaviei credincioșilor care o consideră făcătoare de minuni.

Biblioteca Mănăstirii - Neamț este considerată "cea mai veche din țară", devenind și "cea mai bogată" prin numărul volumelor și prin valoarea conținutului lor. (I. Ivan, S. Porcescu, 1981) Unele lucrări care au aparținut mănăstirii se găsesc în prezent în alte instituții. 18

Manuscrisul cel mai vechi păstrat la Mănăstirea- Neamț este un 'Tetraevanghel", pe pergament, scris la sfârșitul secolului al XIV-lea

Aici s-au format marii mitropoliți ai moldovei Iosif Mușat, Teoctist, Gheorghe. Aici au poposit și s-au inspirat de la călugări marii noștri cronicari.

2.Mănăstirea "Bogoslovul

Această biserică, situată în cimitirul Mănăstirii - Neamț, are hramul Sfântul Ioan Evanghelistul (Teologul sau Bogoslovul). Clădirea actuală s-a construit pe locul unei biserici

---

[18] Florea Vasile, Istoria Artei Românești, Hyperion, Iași, 1991

mai vechi, probabil din 1402. Construcţia este realizată din piatră şi cărămidă, cu un interior plăcut şi luminos. A fost ridicată în anii 1834-1835. În subsolul bisericii se găseşte "osuarul" sau "gropniţa", unde sunt depuse osemintele tuturor călugărilor şi ale mirenilor ce au fost înmormântaţi în cimitirul mănăstirii.

3.Mănăstirea "Sfântul Gheorghe"

Primul locaş de închinare din Mănăstirea - Neamţ, situat în partea centrală a incintei actuale, a fost reconstruit în repetate rânduri, păstrându-se hramul Sfântul Gheorghe. În anul 1826, pe temeliile vechi a fost ridicată biserica, aflată în prezent între chiliile de pe latura de est a incintei, deoarece cu prilejul lucrărilor de restaurare din perioada 1953-1961, a fost desfăcută şi mutată pe actualul amplasament.

4.Schitul "Vovidenia" (schit de călugări)

Biserica are hramul "Intrarea în Biserică a Maicii Domnului" (21 noiembrie), schitul căpătând numele de la hram ("vovidenia" este termenul slav al cuvântului "intrarea").

Prima biserică din lemn a fost construita în secolul al XVII-lea când schitul se numea Slătiorul. In anul 1749, a fost ridicată biserica cu hramul actual, care a fost reconstruită în forma actuală din piatră şi cărămidă şi sfinţită în anul 1857. Schitul este situat la cea 1 km distanţă, pe direcţia sud-est, de Mănăstirea - Neamţ.

5.Schitul "Procov" (schit de călugări).

Biserica are hramul "Acoperământul Maicii Domnului" (1 octombrie) şi se află la cea 3 km de Mănăstirea - Neamţ. A fost construită în anul 1706 într-o poiană, numită de Mihail Sadoveanu "Poiana Raiului", datorită liniştii şi frumuseţii peisajului de aici.

6.Schitul 'Icoana" (schit de călugări)

Schitul este situat la 8 km nord-vest de Mănăstirea - Neamţ, spre vest, în poiana Rusu, în susul pârâului Icoana . Biserica are hramul "Schimbarea la Faţă" (6 august). Schitul ne aminteşte de momentele istorice ale anului 1821 care au determinat conducerea mănăstirii să ascundă Icoana Maicii Domnului cu Pruncul şi alte obiecte de mare valoare istorică şi artistică în pădure. În prezent locul se numeşte Cerdacul Icoana.

7.Mănăstirea-Secu (Mănăstire de călugări)

Aşezată la 10 Km de Mănăstirea Neamţ, pe o vale singuratică ce te îndeamnă la linişte Mănăstirea Secu se înalţă între culmile împădurite şi binevoitoare ca o monumentală cetate monahală a Moldovei A fost fondată de către Nestor Ureche în anul 1602 Prin poziţia sa, pe valea pârâului Secu, afluent al Ozanei, într-o zonă de o frumuseţe deosebită, cu păduri care ajung până în apropierea şoselei modernizate, Mănăstirea - Secu constituie un obiectiv turistic important.

Biserica, cu hramul "Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul" (29 august), are arhitectura interioară specifică stilului moldovenesc, dar în exterior capătă înfățișarea stilului muntenesc, excepție făcând turla de pe naos. Fațada este lipsită de contraforturi şi este împărțită în două câmpuri de un brâu clasic muntenesc, format din două rânduri de cărămizi, aşezate pieziş, în formă de zimți. Pictura interioară, în stilul Renaşterii, datează din anul 1850.

Catapeteasma a fost sculptată în stil baroc şi este poleită cu aur. Pe iconostas, icoana Maicii Domnului are o deosebită valoare istorico-artistică, făcând parte din catapeteasma paraclisului din Cetatea- Neamț. În interior sunt mormintele ctitorilor, iar în exterior, al mitropolitului Varlaam, fost ucenic şi egumen la această mănăstire

Turnul din colțul de nord-vest, zis al Mitrofanei, soția lui Nestor Ureche, are un parter boltit în semicilindru şi trei niveluri suprapuse. Cel din colțul nordic nu se mai păstrează în întregime, iar în cel din colțul sud-estic, la etaj, se află paraclisul cu hramul "Adormirea Maicii Domnului". Turnul din colțul sud-vestic îşi păstrează caracterul de turn de apărare, cu guri de tragere pe două niveluri. In exterior, pe fațada sudică a turnului din colțul sud-estic, este stema Moldovei, sculptată în piatră, reprezentând capul de bour şi un scut flancat de simbolul soarelui şi al lunii. Se consideră că stema a aparținut Cetății- Neamț şi a fost adusă aici în 1716.

Mănăstirea - Secu are un tezaur valoros format din obiecte de cult şi de ritual, executate din metal prețios, broderii cu fir de argint şi de aur, împodobite cu perle sau pietre prețioase, manuscrise şi cărți vechi.

8.Mănăstirea-Sihăstria(Mănăstire de călugări)

Mănăstirea- Sihăstria, are hramul "Naşterea Maicii Domnului" (8 septembrie), adăpostită la poalele muntelui, într-o mică depresiune cunoscută sub numele de poiana Atanasie sau Sihăstriei.

Dimensiunile sunt reduse, cu o singură turlă pe naos. Turla, de formă cilindrică, se sprijină pe o bază octogonală. Acest edificiu reprezintă din punct de vedere arhitectonic o încheiere a stilului moldovenesc, care a atins o maximă înflorire în secolele XV şi XVI. Catapeteasma este sculptată în lemn de tei şi este poleită cu aur, având aceeaşi vechime ca şi biserica.

Istoria zbuciumată a acestor locuri a influențat şi dezvoltarea mănăstirii, care a avut mult de suferit în decursul vremurilor. După distrugerile din anul 1821, când a fost incendiată de turci, a fost refăcută în 1824, cu sprijinul mitropolitului Veniamin Costache.

În sud-estul incintei, pe o temelie înaltă de piatră, este Paraclisul "Sfinții Părinți Ioachim şi Ana" (9 septembrie), construit în anul 1946, care deține numeroase sculpturi şi miniaturi în lemn, realizate de profesorul Gh. Gheorghiță.

Valoarea artistică este dată şi de pictura în ulei, realizată de Irineu Protcencu, un excelent portretist, care a reuşit să îmbine frumosul umanizat, sub influența artiştilor Renaşterii, cu bogăția spirituală a artei bizantine.

Mănăstirea are un zid de incintă nu prea înalt, pe colțul de nord-est ridicându-se turnul-clopotniță, clădit în 1825.

9.Schitul-Sihla(Schit de călugări)

Schitul cu hramul "Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul" (24 iunie Sânzienele-Drăgaica) a apărut din dorinţa sihastrilor de a avea un locaş de închinăciune. Prima biserică s-a construit la începutul secolului al XVI-lea, pe temelia ei ridicându-se în anul 1813 clădirea actuală, din lemn, cu o singură turlă pe naos. Pictura în frescă a fost realizată în anii 1973-1974. Catapeteasma este sculptată în lemn de tei, poleit cu aur.

În incintă s-au construit recent clădiri spaţioase, care adăpostesc stăreţia, arhondaricul şi chiliile călugărilor, cu o arhitectură care face corp comun cu natura din jur.

Pe prispa îngustă a unei stânci, la adăpostul unui bloc de piatră, se află o bisericuţă mică, "dintr-un brad", cu hramul "Schimbarea la faţă" (6 august), ridicată de "Dumnealui aga Ioniţă Paşcanul Cantacuzino" în anul 1736, şi două chilii de lemn, din secolul al XIX-lea. Lucrată în formă de corabie, din bârne de lemn, biserica se păstrează aproape în starea iniţială. Interiorul puţin luminat şi foarte simplu pune în evidenţă catapeteasma, aproape în miniatură, pictată în ulei în secolul al XVIII-lea.

10.Sfânta Teodora. Fântâna şi peştera care a adăpostit-o

În Munţii Sihlei a pustnicit la sfârşitul secolului al XVII-lea Sfânta Teodora din satul Vânători, "...fiica lui Joldea Armaşul" de la Cetatea - Neamţ.

Sălbăticia codrului, care o izola de contactul cu oamenii, şi mulţimea stâncilor, care-i ofereau adăpost, au permis Sfintei Teodora să trăiască în singurătate aproape 30 de ani. Fructele pădurii îi asigurau hrana, iar "o mică scobitură pătrată" în care se aduna apa din precipitaţii, numită "Fântâna Sfintei Teodora", îi potolea setea.

În condiţii vitrege, înfruntând furtuni în timpul verii şi geruri iarna, purtând o îmbrăcăminte sumară, Sfânta Teodora a găsit calea spre echilibrul spiritual şi şi-a înălţat sufletul spre dumnezeire.

Peştera în care se odihnea era la numai câţiva zeci de metri de "fântână", intrarea fiind asigurată de *"o despicătură verticală în păretele zidului de stâncă"*,(N. Creţulescu, 1907) În interiorul umed şi puţin luminat *"se face o scobitură aproape rotundă, în mijlocul căreia zace o stâncă lată şi puţin înaltă... Piatra din mijloc îi slujea drept vatră, pe care aprindea, din când în când, câte puţin foc,... pentru, a-şi dezmorţi trupul biciuit de vânturile iernii; păreţii poartă în adevăr urmele negre ale unui fiim înăduşit... După cum se zice, ea a trăit 60 de ani în această vizunie..."* (Calistrat Hogaş, 1921)

11.Mănăstirea-Agapia

Mănăstirea - Agapia, cu hramul "Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril" (8 noiembrie), este situată pe valea pârâului Agapia (Topoliţa), la poalele culmii Măgura.

Biserica din incintă a fost construită din piatră şi cărămidă după un plan arhitectural treflat, asemănător Bisericii "Trei Ierarhi" din Iaşi, cu turlă pe naos, cu cheltuiala Hatmanului Gavriil (fratele domnitorului Vasile Lupu) şi a soţiei sale, Liliana, în perioada anilor 1642 - 1644. În anii următori, s-a construit zidul de incintă, cu chilii etajate, şi turnul clopotniţă, prin portalul căruia se pătrunde în mănăstire.

A fost locuită de călugări până în anul 1803, când mitropolitul Veniamin Costache o transformă în mănăstire de maici.

Pe latura de sud a clădirii incintei, la etaj, în corpul de chilii al stăreției, a fost construit cu banii lăsați de Mitropolitul Veniamin Costache şi de sora sa, Elisabeta Costache, prima stareță a Mănăstirii - Agapia, paraclisul care are ca hram principal "Naşterea Maicii Domnului", sfințit în anul 1847.

Biserica cu hramul "Sfinții Arhangheli Mihail şi Gavril" din incinta mănăstirii a fost renovată de mai multe ori. Cu prilejul renovării din anul 1858, interiorul bisericii a fost pictat de Nicolae Grigorescu. Cu toate că avea doar 18 ani, acesta a realizat o remarcabilă suită de icoane pline de lumină, mişcare şi realism. Pictorul a folosit modele vii, alese cu multă grijă, pentru a realiza portretele sale . Pentru a realiza icoana proorocului Daniel, şi-a făcut autoportretul.

"Sfinții lui Grigorescu sunt vii, omeneşte vii şi destul de sfinți prin expresia de bunătate, de îndurare şi de evlavie, pe care pictorul a ştiut să le-o dea fără să-i desfigureze, fără să-i bizantizeze prea mult, înțelegând distinctiv că un sentiment ceresc nu poate decât înfrumuseța o figură omenească". (Al. Vlahuță, 1910)

Muzeul de artă medievală şi religioasă, cuprinde exponate din secolele XVI - XIX: icoane de mare valoare artistică, obiecte de artă şi de cult, broderii şi cusături cu fir de aur şi perle veritabile cusute pe catifea, cărți de cult în manuscris sau tipărite, legate în ferecături cu ornamente de argint aurit.

Biblioteca are în patrimoniu în jur de 12.000 de volume, manuscrise şi tipărituri. Cea mai veche tipăritură este o "Liturghie a Sfântului Ioan Hrisostom", ediție bilingvă intitulată "Messe Grecque Latine", tipărită la Paris în anul 1537.

În afara incintei Mănăstirii - Agapia, poate fi vizitată Biserica *"Sfântul Ioan Bogoslovul* spre care urcă o alee de piatră în scări, numită "Drumul veşniciei", Este construită din lemn în formă de corabie şi este situată în mijlocul cimitirului. Este considerată prima biserică din Complexul Mănăstirii Agapia din Vale. A suferit distrugeri numeroase, dar de fiecare dată a fost reconstruită aşa cum a fost.

In partea de sud a mănăstirii, este Biserica "*Adormirea Maicii Domnului*", construită din lemn la sfârşitul secolului al XV-lea.

La Mănăstirea - Agapia se păstrează foarte multe icoane, îmbrăcate în argint aurit, candele de argint cizelat şi frumos ornate, cruci sculptate în lemn de chiparos şi legate apoi în filigran de argint sau de aur, broderii executate artistic în fir de aur şi argint, odăjdii etc.

Icoana Maicii Domnului, aşezată în strană în biserica "Sfinții Arhangheli Mihail şi Gavril", este considerată de mare valoare, făcând parte din categoria celor cinci icoane bizantine foarte vechi, vestite în țara noastră. Tradiția o coboară până în secolul VII, afirmându-se că ar fi una din icoanele purtate pe zidurile Constantinopolului în anul 626, când acesta a fost înconjurat de perşi. (Monahia Eustochia Ciucanu, 1988).

O altă icoană veche este Sfânta Ana cu Maica Domnului pruncă în brațe, îmbrăcată în argint şi aşezată pe perete în Biserica "Sfinții Arhangheli Mihail şi Gavril", în partea dreaptă, lângă altar.

12. Mănăstirea Agapia Veche sau Agapia din Deal
(Mănăstire de călugărițe)

Acest așezământ de cult este situat către nord, la cca 2 km de Mănăstirea - Agapia (Agapia din Vale), într-o poiană adăpostită

Biserica, înaltă și încăpătoare, este construită din bârne groase din brad, îmbrăcate în exterior cu draniță, cu pereți ornamentați, cu un brâu sculptat, din stejar.

În interior, pereții tencuiți sunt pictați în frescă. Catapeteasma, din stejar masiv, este frumos ornamentată prin sculptură. Din vechile construcții a rămas turnul-clopotniță din secolul al XVII-lea, o construcție masivă din piatră, cu o inscripție ce datează de la Anastasia, doamna lui Duca-Vodă.

Sihăstria de la Agapia Veche a fost un nucleu de credință ortodoxă și de cultură românească, în care pustnicii au trăit într-o desăvârșită pietate, unii dintre ei fiind proslăviți după moarte, în rândul sfinților.

13. Mănăstirea-Văratec
(Mănăstire de călugărițe)

Mănăstirea- Văratic este un locaș de rugăciune, o oază de liniște. Este o mănăstire cu tradiție al cărui început îl constituie anul 1875. Maica Olimpiada, venită de la Mănăstirea - Topolița, a pus bazele acestui așezământ monahal.19

Situată într-o mică depresiune de la poalele munților, adăpostită de culmea Dealul Mare, la o altitudine care nu depășește 460 m. bună însorire Scriitorul Calistrat Hogaș spunea că *"natura a tipărit aici o dulce și primăvăratică sărutare pe sânul munților."*

La intrarea în mănăstire ne întâmpină turnul clopotniței, prin bolta căruia se pătrunde în incintă. În curtea interioară domnește peste tot curățenia, clădirile bine întreținute fiind împodobite cu ghivece de flori. Biserica Mănastirii - Văratec, are hramul "Adormirea Maicii Domnului" (15 august).

Arhitectura îmbină elementele tradiționale stilului moldovenesc cu unele elemente arhitecturale pătrunse în Moldova la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de-al XIX-lea. Biserica are formă de navă, cu două turle cilindrice al căror acoperiș are formă de clopot, particularitate care o deosebește de alte construcții similare. Distincte sunt și cele două pridvoruri circulare, dispuse pe laturi.

Pictura din interior, terminată în 1841 și refăcută în 1882, este în stil neobizantin, iar catapeteasma, este sculptată în lemn de tisă și suflată cu aur.

Mănăstirea - Văratec posedă o importantă colecție de obiecte de valoare istorică, artistică și de trăire spirituală, expuse în muzeul din incintă. Obiectele de cult, realizate cu deosebită migală și artă, sunt reprezentate prin cruci sculptate în filigram, unele îmbrăcate în argint aurit, cădelnițe, potire, ferecături de carte religioasă și altele. Broderiile lucrate cu răbdare și migală ani îndelungați, în fir de aur și argint, pe fond de catifea și mătase, adesea decorate cu perle și pietre prețioase, constituie o adevărată comoară.

---

[19] Tomescu Nicolae Satul despre e însuși Editura Ankarom, Iași , 1998,

Deosebite sunt *Epitaful* lucrat de Smaranda Neculce, nepoata lui Ion Neculce, în 1798, care prezintă momentul coborârii de pe cruce cu o surprinzătoare forţă narativă şi *Felonul* cusut pe catifea grena în fir de aur şi argint, de Safta Brâncoveanu.

Icoanele lucrate pe lemn, din perioada secolelor XV-XIX, sunt deosebit de valoroase, fiind o mărturie a evoluţiei artei religioase naţionale. Colecţia de covoare ţesute în mănăstire, cu motive realiste sau stilizate, în culori naturale discrete şi plăcut nuanţate, constituie o esenţă a stilului moldovenesc.

În incinta mănăstirii se află şi biblioteca, cu un fond de carte de peste 6000 exemplare, din care 1600 sunt manuscrise şi tipărituri vechi, orânduite în încăperi speciale.

Mănăstirea- Văratec mai cuprinde un paraclis şi trei biserici fondate în secolul al XIX-lea. Dintre acestea, Biserica "Sfântul Ioan Botezătorul" se remarcă prin poziţia pitorească şi prin mormântul poetei Veronica Micle, prietena lui Mihai Eminescu.

14Mănăstirea Horaiţa

Are hramul: "Botezul Domnului", sărbătorit la 6 ianuarie

Prima menţiune documentară s-a consemnat în actul din 11 iulie 1428 emis de Cancelaria lui Alexandru cel Bun, care consfinţeşte trecerea bisericii Horaiţa în jurisdicţia Mănăstirii Bistriţa.

Senzaţia dominantă pe care o degajă construcţia este cea de masivitate, specifică construcţiilor din piatră, senzaţie susţinută de grosimea neobişnuită a zidurilor, de proporţiile mari şi de planul dreptunghiular, al edificiului. Pridvorul de la apus, cu turnuleţele sale laterale, este de influenţă transilvană, având nu numai rolul de a proteja intrarea ci şi funcţia de a personaliza faţada. Pe acoperiş se află opt turle, care subliniază nota de inedit a construcţiei.

Interiorul, zugrăvit în ultimii ani de pictorul Mihai Chiuaru, se prezintă ca o singură încăpere de proporţii copleşitoare, despărţită de altar printr-un zid pe care este montată catapeteasma. Trei calote sferice sprijinite pe câte două arce transversale coborâte direct pe zid şi pe alte arce longitudinale laterale, alcătuiesc un sistem de boltire destul de simplu dar care s-a dovedit îndeajuns de eficient, cu toate că presiunea asupra zidurilor este destul de mare.

Catapeteasma este alcătuită din trei segmente frumos sculptate şi din două arcade suprapuse: una cu icoane pictate, situată deasupra, şi cealaltă alcătuită din motive florale sculptate. În interior se află un amvon de formă ovală, plasat în partea superioară a iconostasului. O scară centrală duce din altar la acest amvon.

Dintre construcţiile aflate în jurul bisericii mai trebuie consemnat Paraclisul "Sf. Nicolae", construit în 1725. Turnul-clopotniţă de pe latura de est, care la parter permite intrarea în incintă, a fost construit între anii 1853-1854. Turnul adăposteşte Paraclisul "Pogorârea Sfântului Duh", unde se află catapeteasma din secolul al XVIII-lea, o piesă de interes artistic care provine de la biserica de lemn.

De la Mănăstirea Horaiţa spre nord-vest, mai în adâncul pădurii, se mai păstrează şi bisericuţa de zid cu hramul "Buna Vestire" (sărbătorit la 25 martie) a Schitului Horăicioara, ctitorită de arhimandritul Iermoghen Buhuş la jumătatea secolului al XIX-lea, pe locul unei alte biserici mai vechi ce se risipise în decursul vremii.

15Mănăstirea-Râşca
(Mănăstire de călugări)

Biserica a fost ridicată de Petru Rareş în anul 1542. Are o formă alungită, cu două turle. A fost zugrăvită sub Ştefan Rareş (1551-1552. Pictura exterioară se păstrează pe faţada sudică. Cu prilejul unor renovări, între anii 1611 şi 1617, bisericii i s-a adăugat un pridvor cu turlă şi s-au construit anexele dinspre apus. La mijlocul secolului al XVII-lea, hatmanul Gavriil Coci, fratele domnitorului Vasile Lupu, i-a ridicat zidul de incintă. Biserica a mai suferit modificări cu ocazia reparaţiilor efectuate în anul 1827. Intrarea în mănăstire se face pe sub turnul-clopotniţă, pe latura de sud a incintei, de formă trapezoidală. La Mănăstirea - Râşca a locuit în anul 1840 Mihail Kogălniceanu, surghiunit de domnitorul Mihail Sturza.

16 Mănăstirea Bistriţa

Ctitorie a lui Alexandru cel Bun este o mănăstire misionară în adevăratul sens al cuvântului

Accesul se face prin uşa pe latura sudică; se trece printr-un pridvor şi de aici se ajunge la uşa de intrare, deasupra căreia se află inscripţia pusă de Lăpuşneanu şi stema Moldovei cioplită în piatră.20

Aici se află legendara icoană ”Sfânta Ana” care conform tradiţiei ar fi fost dăruită Doamnei Ana a lui Alexandru cel Bun de către unul din ultimii reprezentanţi ai familiei împăraţilor bizantini Paleologu,

Nu se ştie nimic despre pictura iniţială dar se ştie ca în 1560 Alexandru Lăpuşneanu ceruse dogelui Veneţiei pictori pricepuţi.

Colecţia de obiecte şi podoabe expuse în clădirea de pe latura de nord a incintei prezintă o parte din valorosul patrimoniu cultural al mănăstirii.

În această mănăstire s-a scris Pomelnicul de la Bistriţa, unul din primele izvoare istoriografice , cuprinzând lista domnilor şi a celor mai reprezentative nume de feudali ai ţării.

16Mănăstirea Bisericani

Temeliile i-au fost puse de Ştefan cel Mare în 1498 şi a fost terminată de Ştefăniţă în 1512. În 1542 Petru Rareş a reparat-o. În 1786 a fost refăcută din temelii.

17Mănăstirea Pîngăraţi

Se află pe teritoriul comunei Pîngăraţi unde în anul 1462 Ştefan cel Mare a ridicat o sihăstrie. Pe locul acesteia Alexandru Lăpuşneanu a clădit mănăstirea Pîngăraţi. Ansamblul arhitectural cuprinde: Biserica Sf. Dumitru , clopotniţa şi trei corpuri de clădiri.

Pictura a fost realizată în stilul Renaşterii din Moldova

---

[20] Arhim. Bălan Ioanichie, Convorbiri Duhovniceşti, Editată de Episcopia Romanului şi Huşilor, 1993.

18Mănăstirea Tazlău

Mănăstirea Tazlău este ctitoria lui Ştefan cel Mare care a ridicat-o în anul 1497.Alexsandru Lăpuşneanu a mai adăugat un pridvor . Ansamblul fostei mănăstiri mai păstrează turnul de pază şi zidurile incintei.

19Schitul Durau

Provine din secolul XVII. Pictura poarta semnătura lui Nicolae Tonitza după o tehnica speciala de topire a culorilor in ceară. Schitul se afla in staţiunea Durau la poalele Ceahlaului.

3.5 Manifestări culturale

Un alt specific al zonei îl reprezintă obiceiurile cu ocazia diverselor evenimente (sărbători, nunţi, botezuri, înmormântări), manifestări cu specific local, târguri ale meşteşugarilor, care constituie adevărate parade ale portului popular tradiţional.

Personalitatea tutelară a oraşului Târgu- Neamţ este marele povestitor clasic Ion Creangă (1839-1889), originar din Humuleşti. Meleagurile nemţene şi spiritualitatea zonei au atras pe marii scriitori şi artişti, care au descris aceste locuri în operele lor literare sau au creat lucrări de artă de mare valoare. Geniul poeziei româneşti, Minai Eminescu, venea deseori în Târgu- Neamţ şi în împrejurimi. Locurile a fost descrise şi de către Calistrat Hogaş care sa stabilit la Piatra-Neamţ. Vizitatori frecvenţi au fost B.P. Hasdeu, I.L. Caragiale, Alexandru Vlahuţă, Barbu Delavrancea, George Coşbuc, Garabet Ibrăileanu, Mihail Sadoveanu, Gala Galaction, George Lesnea, Ionel şi Păstorel Teodoreanu, George Topârceanu, Constantin Stere, LI. Mironescu ş.a.

In judeţul Neamţ s-au născut: Vasile Conta (1845-1882), filozof de talie mondială, autorul teoriei "ondulaţiunii universale", şi Alexandru Lambrior (1845-1883), unul din iniţiatorii lingvisticii româneşti. Tot în apropiere, la Grumăzeşti, a locuit, a studiat şi a colecţionat lepidoptere savantul entomolog Aristide Caradja (1861-1955) Un obişnuit al locurilor era şi Nicolae Grigorescu, care a realizat pictura, de mare valoare artistică, de la Mănăstirea- Agapia.

Memoria acestor personalităţi este întreţinută prin numeroase manifestări culturale, unele cu participări internaţionale, incluzând judeţul Neamţ în spaţiul european de spiritualitate.

În fiecare an, pe data de 2 ianuarie, la Târgu- Neamţ are loc o manifestare care se păstrează aproape nealterată de sute de ani, "Parada obiceiurilor şi tradiţiilor de Anul Nou", când din oraş şi din împrejurimi vin zeci de formaţii pentru a se manifesta pe străzile oraşului în atmosfera unui carnaval tradiţional folcloric: jocul caprei, urşilor, formaţii de teatru popular: "Arnăuţii", "Banda lui Jianu" şi parada măştilor.

O manifestare deosebită se desfăşoară anual pe data de 22 ianuarie, "Eminescu, poet nepereche". Cu acest prilej se organizează recitaluri de poezie, expoziţii de fotografii şi carte eminesciană.

"Memorialul Veronica Micle" este o sărbătoare culturală, care se desfăşoară anual în a doua decadă a lunii aprilie, dedicată poetei Veronica Micle şi poetului Mihai Eminescu.

Sunt incluse simpozioane, evocări, lansări de carte, concerte, la care participă personalităţi ale literaturii din zonă şi invitaţi de prestigiu din ţară şi chiar de peste hotare.

"Pădurea de argint" este o serbare câmpenească ce are loc în fiecare an pe data de 15 iunie la Casa Culturii din Târgu - Neamţ, cu deplasări la Casa "Veronica Micle", "Pădurea de Argint" şi Mănăstirea - Văratec, însoţite de evocări şi simpozioane.

Festivalul Internaţional de Folclor "Ceahlăul", se desfăşoară anual în perioada 1-7 august la Piatra-Neamţ, cu evoluţia unor formaţii din zonă şi de peste hotare, şi la Târgu - Neamţ, la Casa Culturii şi pe strada principală a oraşului, sub forma unei parade a portului şi dansului popular.

Târgul internaţional al "Meşterilor lemnari", se desfăşoară în perioada 8-10 septembrie. Participă meşteri populari ai artei în lemn din zonă, din ţară şi de peste hotare, cu multiple exponate, de la obiecte de uz casnic măiestrite ingenios, până la sculpturi de artă naivă şi clasică, ce te uimesc prin frumuseţea lor. Tot în acest interval au loc şi expoziţii de flori.

"Ziua Vânătorilor de Munte", sărbătorită în fiecare an pe data de 3 noiembrie, este dedicată eroilor, căzuţi pe câmpul de luptă în "Războiul pentru reîntregirea neamului". Spectacolul festiv are loc pe Culmea Pleşului, la Monumentul- Mausoleu al Vânătorilor de Munte, cu participarea reprezentanţilor armatei, a veteranilor de război, oficialităţilor oraşului şi a multor invitaţi.

Zilele oraşelor sunt manifestări libere a tuturor cetăţenilor.

La nivelul oraşelor au loc şi alte manifestări culturale, la care se implică factorii de răspundere şi marea majoritate a locuitorilor.

Activitatea culturală a judeţului Neamţ este îmbogăţită de festivalurile teatrale anuale, de concertele de muzică de cele mai variate genuri şi de galeriile de artă care organizează expoziţii ale artiştilor locali şi naţionali

3.6 Structurile de primire turistică

Structurile turistice sunt totalitatea mijloacelor materiale de care se foloseşte turismul pentru realizarea funcţiilor şi obiectivelor sale economico-sociale. Cuprind: structuri de primire (hoteluri, moteluri, cabane, vile) structuri pentru servirea mesei (restaurante, autoservire); structuri agrement (cluburi agrement, cazinouri); structuri tratament balnear; structuri de transport turistic.

Prin structură de primire turistică se înţelege orice construcţie şi amenajare destinată, prin proiectare şi execuţie, cazării turiştilor, servirii mesei pentru turişti, agrementului, transportului special destinat turiştilor, tratamentului balnear pentru turişti, împreună cu serviciile aferente.

Structurile de primire turistică includ:

- structuri de primire turistică cu funcţiuni de cazare turistică: hoteluri, hoteluri-apartament, moteluri, vile turistice, cabane, bungalouri, sate de vacanţă, campinguri, camere de închiriat în locuinţe familiale, nave fluviale şi maritime, pensiuni turistice şi pensiuni agroturistice şi alte unităţi cu funcţiuni de cazare turistică;
- structuri de primire turistică cu funcţiuni de alimentaţie publică: unităţi de alimentaţie din incinta structurilor de primire cu funcţiuni de cazare, unităţi de alimentaţie public situate în staţiuni turistice, precum şi cele administrate de societăţi comerciale de

turism, indiferent de amplasament (restaurante, baruri, unități tip fast - food, cofetării, patiserii etc.);- structuri de primire turistică cu funcțiuni de agrement: cluburi, cazinouri, săli polivalente, instalații și dotări specifice agrementului turistic;

- structuri turistică cu funcțiuni de transport:
  - transport rutier: autocare etc.;
  - transport feroviar: trenulețe, trenuri cu cremalieră etc.;
  - transport fluvial și maritim: vapoare etc.;
  - transport pe cablu: telecabine, teleschi etc.;
- structuri de primire turistică cu funcțiuni de tratament balnear: unități de prestări de servicii pentru tratament balnear, componente integrate sau arondate complexurilor de turism balnear.

Complexuri de turism balnear: clădiri care includ în același edificiu sau în edificii legate fizic de alimentație și/sau funcțional structuri turistice de primire turistică (de cazare, de tratament balnear, eventual de agrement21

3.6.1 Structuri de primire turistică cu funcțiune de cazare

În luna ianuarie 2005 în activitatea de turism au funcționat 41 de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică (care dețin certificat de clasificare aprobat de Autoritatea Națională pentru Turism).

[21] ORDONANȚĂ nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România, București, 21 august 1998.

Structuri de primire turistică cu funcţiune de cazare turistică, pe tipuri de structuri de primire turistică şi zone turistice, în luna ianuarie 2005 în judeţul Neamţ

Tabel 5

Tipuri de structuri de primire turistică	Total	din total, pe zone turistice			
		Staţiuni balneare	Staţiuni din zona montană	Oraşe reşedinţă de judeţ	Alte localităţi şi trasee turistice
Total	41	4	13	6	18
Hoteluri	14	4	3	3	4
Moteluri	5	-	1	-	4
Vile turistice	2	-	2	-	-
Cabane turistice	3	-	3	-	-
Pensiuni turistice urbane	5	-	1	2	2
Pensiuni turistice rurale	9	-	2	-	7
Tabere de elevi şi preşcolari	2	-	-	1	1
Spaţii de cazare pe nave	1	-	1	-	-

Sursa Institutul Naţional de Statistică Direcţia Regională de Statistică Neamţ

Aceste unităţi de cazare au oferit turiştilor un număr de 1.127 camere cu 2.611 locuri pat.

Capacitatea de cazare turistică în funcţiune în luna ianuarie 2005 a fost de 80.941 locuri-zile, mai mică cu 11,2% faţă de aceeaşi lună a anului 2004. Ponderea cea mai mare în totalul capacităţii de cazare turistică în funcţiune o deţin hotelurile (60,8%), taberele de elevi şi preşcolari (14,2%) şi cabanele turistice (6,8%), iar restul tipurilor de structuri de cazare deţin 18,2%.

Majoritatea pensiunilor turistice din judeţul Neamţ sunt de două margarete, dar există şi multe pensiuni neclasificate. Asociaţia Română pentru Turismul Ecologic (RETREAT) a anunţat recent deschiderea a 12 noi pensiuni în Târgu Neamţ şi intenţia de a deschide altele în Piatra Neamţ, Bicaz şi Durău

Sosiri în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri de primire turistică

Tabel 6

număr

Tipuri de structuri de primire turistică	2004	2005											
	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.[1]
Total județ	6338	4814	5635	6916	6844	10878	14052	12960	17289	12008	10040	7732	8176
din care:													
Hoteluri	4265	3408	3729	4314	4474	7209	8689	8410	10307	8518	6666	5077	4802
Moteluri	715	495	407	610	677	903	1282	1133	1985	879	509	391	337
Vile turistice	205	63	92	112	175	210	234	309	366	328	178	171	296
Cabane turistice	414	184	317	138	190	473	1026	563	1111	478	451	421	778
Pensiuni turistice urbane	221	185	217	256	308	301	298	268	411	362	396	292	339
Pensiuni turistice rurale[2]	178	353	505	688	568	660	937	1338	1899	1150	1301	1119	1248

Inclusiv pensiuni agroturistice

Sursa Institutul Național de Statistică Direcția Regională de Statistică Neamț

Numărul de sosiri în hoteluri a scăzut in decembrie 2005 față de decembrie 2004 cu 537, numărul de sosiri în motelurile a scăzut cu 378 în aceași perioadă. În anul 2005 a crescut numărul de sosiri cu 91 î n vile turistice, 364 de cabane turistice , 118 pensiuni turistice și 1070 de pensiuni turistice rurale.

Înnoptări în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri de primire turistică

Tabel 7

număr

Tipuri de structuri de primire turistică	2004	2005											
	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.[1]
Total județ	12432	10144	15592	18290	14063	22300	28648	31477	39289	25126	24826	18452	17731
din care:													
Hoteluri	7873	7777	12805	14456	10249	17406	21976	22859	25866	20428	19475	14831	10368
Moteluri	904	591	493	782	754	1051	1379	1640	2441	1014	639	442	508
Vile turistice	397	182	113	166	232	322	367	502	626	513	242	248	512
Cabane turistice	885	217	337	186	248	527	1377	593	1173	562	736	574	1023
Pensiuni turistice urbane	353	268	254	302	568	319	369	435	521	423	649	358	589
Pensiuni turistice rurale[2]	811	858	728	981	1071	1077	1070	1930	3177	1476	2318	1619	2370

Sursa Institutul Național de Statistică Direcția Regională de Statistică Neamț

Inclusiv pensiuni agroturistice

Numărul înnoptărilor în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică a crescut în decembrie 2005 față de decembrie 2004 pentru hoteluri , vile turistice , cabane turistice, pensiuni turistice urbane și pensiuni turistice rurale. Pentru moteluri acest indicator a înregistrat o scădere de 396 înnoptări în aceeași perioadă.

Indicele de utilizare a locurilor de cazare

Tabel 8

%

	2004	2005											
	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.
Total județ	14,0	12,4	20,9	21,0	16,6	25,0	28,8	27,0	33.6	22,4	23.5	19,1	17,9

A.

Indicele de utilizare a locurilor de cazare a crescut decembrie 2005 față de decembrie 2004 cu 3,9%

3.6.2Structuri de primire turistică cu funcțiuni de tratament balnear

Stațiunea Oglinzi

Stațiunea Oglinzi aparține administrativ de orașul Târgu -Neamț încă din anul 1888. Stațiunea este situată la o distanță de 3 km nord de oraș, într-o micro depresiune din sud-estul Culmii Pleșului cunoscută sub numele de Poiana Dăscăliței. Zona este ușor înclinată și deschisă către sud-est, fiind în același timp flancată de versanți acoperiți cu păduri de foioase. Apele minerale au fost cunoscute și folosite de populația primelor așezări de aici, iar în anul 1856 s-au făcut analize chimice, prin care s-a constatat că sunt clorosodice, de mare concentrație

S-au dat în folosință în anul 1894, șase vile moderne, un cazino, un inhalator pentru aerosoli, serviciu poștal etc. Atmosfera de vacanță era întreținută prin concerte zilnice date de fanfara militară.

In al Doilea Război Mondial, Băile - Oglinzi, aflându-se pe linia frontului, au suferit distrugeri mari. Instalațiile balneare au fost deteriorate și după război au fost lăsate în paragină, neexistând fonduri pentru reparații.

După anul 1970, au existat preocupări pentru refacerea Băilor - Oglinzi, executându-se mai multe foraje și realizându-se studii de specialitate asupra debitelor și compoziției chimice a apelor de aici.

Băile, situate la o altitudine de 475 m, au început să funcționeze din anul 1810, când prințul Cantacuzino s-a ocupat de curățirea fântânilor de slatină și de construirea a două barăci, cu căzi din lemn. Analizele chimice ale apelor minerale, făcute de dr. U. Chihac și de prof. Franz Humael în 1839, de P. Poni în 1850, de dr. Stenner în 1856 și de dr. Kony în 1883, au confirmat că "sunt cele mai bogate în săruri din toate apele omologate de pe continentul Europa". Fiind prezentate la diferite expoziții naționale și internaționale, au luat medalii de aur la Paris în 1900 și la București, în 1906.

Calitățile deosebite și puterea de vindecare a apelor minerale au iăcut să crească faima acestor băi, venind pacienți din diferite zone ale țării sau din Franța, Italia, Rușia și Turcia. Capacitatea de cazare era în 1938 de 100 de camere, în hoteluri și vile. Stațiunea a fost modernizată și extinsă după anul 1970, când s-au construit pavilioane și vile noi, cu o arhitectură modernă și confort sporit.

În prezent se încearcă ca prin programe de finanțare să se modernizeze baza de agrement a stațiunii.

Stațiunea Bălțătești

In anul 1993, stațiunea a fost preluată de Ministerul Apărării Naționale, care s-a preocupat de recondiționarea complexului de balneologie și recuperare medicală, de dotarea cu aparatură și instalații medicale moderne, cât și de îmbunătățirea confortului în hoteluri și vile, cu o capacitate de cazare de 450 persoane pe serie.

Turismul balnear, este susținut în zonă de către Stațiunea balneoclimaterică Bălțătești. Apele minerale cloro-sodice ale stațiunii.

Stațiunea Bălțătești dispune de o bază de tratament satisfăcătoare, care asigură tratamente în tot cursul anului pentru afecțiuni ale aparatului locomotor reumatismale, afecțiuni respiratorii și dermatologice.

Masa este asigurată de către restaurantul clasic al H. Ozana și Restaurantul-pensiune al Stațiunii Bălțătești (se asigură și meniuri dietetice)

3.7 Trasee turistice

Interesul turistic este orientat spre 3 zone principale :

zona Piatra-Neamț

În Piatra Neamț se poate vizita : complexul monumental din timpul lui Ștefan cel Mare, monument istoric și arhitectonic, ce cuprinde: Curtea domnească (construită în 1468), Biserica Sf. Ioan (construită în 1497), Turnul clopotniței (19 m înălțime, construit din piatră în 1499 ca punct de supraveghere și apărare), statuia domnitorului Ștefan cel Mare (1457 – 1504);

Alte obiective turistice :

Muzeul de istorie al județului Neamț ce deține una dintre cele mai valoroase colecții arheologice din Moldova, o colecție numismatică, exponate de istorie modernă și contemporană, etnografie, artă;

Muzeul de artă (artă românească: pictură, sculptură și tapițerie);

Muzeul de etnografie (costume populare, vechi unelte meșteșugărești și de artizanat);

Muzeul de științe ale naturii (colecție de pești fosili – 29 de specii unice în lume, diorame cu flora și fauna județului, colecții de minerale, botanică și geologică);

Mănăstirea Bistrița, situată la 4 km de Piatra Neamț, monument istoric și arhitectonic datând din 1407.

zona Bicaz-Ceahlău reprezentat de un cadru natural deosebit :

- lacul de acumulare Izvoru Muntelui;
- masivul Ceahlău;
- rezervatia naturala Cheile Bicazului- monument al naturii și rezervație pentru viața sălbatică, cu o lungime de 10 km, pereți stâncoși de 300 – 400 m înălțime, adăpostind peste 600 de specii de plante;

- Cheile Şugăului;
- Peştera Toşorog;
- staţiunea Durău;

Mănăstirea Durău al cărei interior este pictat de Nicolae Tonitza într-o tehnică specială.

În Masivul Ceahlău sunt delimitate, pentru uzul turiştilor, 7 trasee montane marcate.(anexa 3)

zona Târgu – Neamţ - Agapia, cu monumente istorice valoroase :

- Cetatea Neamţului construită în perioada 1382 – 1387;
- Muzeul de istorie şi etnografie;
- Casa memorială *Ion Creangă* ;
- Casa memorială *Veronica Micle* ;
- Casa memorială *Mihail Sadovenu*;
- Casa memorială *Alexandru Vlahuţă*;
- Monumentul - *mausoleu al vânătorilor de munte*;
- Mănăstirile dintre care cele mai cunoscute sunt:

Mănăstirea Neamţului, unul dintre cele mai valoroase monumente istorice ale arhitecturii medievale, un punct de referinţă al stilului moldovenesc;

Mănăstirea Agapia, construită în 1644, cu fresce interioare pictate de cel mai mare pictor român- Nicolae Grigorescu (1858 – 1861);

Mănăstirea Văratec.

Alte zone de interes :

Rezervaţia de zimbri Dragoş Vodă - un complex zoologic ce adăposteşte exemplare ale vieţii sălbatice: zimbri, căprioare, cerbi;

Centrul etnografic şi folcloric din satul Târpeşti – o colecţie de măşti folclorice, sculpturi în lemn, costume populare.

În jurul Oraşului Tg Neamţ se pot organiza următoarele trasee marcate în anexa

Conform estimărilor făcute de Direcţia Judeţeană de Statistică Neamţ pentru anul 2006 900 mii turişti vor vizita obiectivele de interes turistic din judeţul Neamţ dintre care 26 vor fi interesaţi de mănăstiri.

Călătorii pe Lacul Bicaz

Întins pe o lungime de 35 km, lacul de acumulare Bicaz, cunoscut şi ca „marea de sub Ceahlău", constituie o cale dintre cele mai plăcute spre aşezările de la poalele muntelui şi de intrare în traseele de ascensiune. Navele de pasageri asigură legături de la portul Bicaz spre satele Secu, Izvorul Alb, Buhalniţa, Hangu şi Ceahlău, precum şi Gura Largului (viaduct), când adâncimea apei e suficientă, punctul terminus fiind Poiana Teiului. Cursele cu navele de transport ale pasagerilor încep primăvara după topirea zăpezilor şi gheţurilor şi se întrerup pe timpul toamnei şi iernii. Pescarii amatori pot găsi condiţii deosebite pentru practicarea acestui sport. în portul Bicaz şi la debarcaderul Ceahlău, hidrobicicletele au devenit încă un mijloc de agrement.

Capitolul IV
Turismul- fenomen economic şi social

4.1 Scurt istoric

Unele forme de turism s-au practicat din cele mai îndepărtate timpuri. Deşi nu au constituit un scop în sine, satisfacţiile turistice ale unor călătorii au o vârstă aproximativ egală cu cea a primelor aşezări omeneşti stabile. Omul, chiar din cele mai îndepărtate timpuri ale evoluţiei sale, nu a reuşit să producă toate cele trebuincioase subzistenţei şi, în ciuda mijloacelor precare de comunicaţie, a căutat să cultive şi să întreţină relaţii cu semenii săi din alte colectivităţi, prin intermediul schimburilor comerciale, ceea ce a determinat lărgire treptată a contactelor, permiţând o mai bună cunoaştere reciprocă a colectivităţilor respective .

Călătoriile pe care grecii le făceau cu ocazia Jocurilor Olimpice, precum şi pelerinajele la locurile de cult, pot fi şi ele considerate, activităţi turistice Începuturile călătoriilor în scopuri turistice se întrezăresc şi în vizitele pe care patricienii romani le făceau în staţiunile cu ape termale din Italia, Galia sau Dacia Felix, pentru tratarea unor maladii, deci în scopuri curative.

In Evul Mediu, turismul sa desfăşurat cu precădere, în scopuri religioase (pelerinaje la locurile sfinte). Călătoriile turistice au progresat treptat -cu diferenţe de la o ţară la alta.

Descoperirea forţei aburilor, realizarea locomotivei şi construirea primelor căi ferate, iar mai târziu apariţia automobilului au determinat un progres rapid al mijloacelor de deplasare şi, alături de dezvoltarea căilor de comunicaţie, au favorizat şi extins activităţile turistice.

Instituţionalizarea turismului pe plan naţional şi organizarea lui în continuare şi pe plan internaţional au determinat un avânt continuu al acestuia şi au făcut ca, prin ritmurile de dezvoltare atinse, turismul să devină, alături de revoluţia tehnico-ştiinţifică, unul dintre cele mai spectaculoase fenomene ale secolului XX, cu consecinţe sociale, economice şi umane deosebit de importante In această epocă, turismul începe să se detaşeze ca o activitate economico-socială distinctă.

Transformarea turismului într-o activitate economico-organizatorică, pe scară naţională, s-a produs numai în cea de-a doua jumătate a secolului XX, ceea ce a favorizat apariţia în sectorul terţiar, al prestărilor de servicii, a unor noi ramuri ale economiilor naţionale, domenii cunoscute generic sub denumirea de industria turistică.[22]

Ca activitate economică turismul este rezistent chiar şi în faţa crizelor economice iar prognozele elaborate pentru secolul XXI îl arată în continuă creştere cu toate crizele ce pot apărea 23

Turismul rural constituie o alternativă a dezvoltării economice considerat o şansă de integrare a României în structurile europene, fiind totodată şi o necesitate; în adoptarea unor noi poziţii faţă de rolul şi perspectiva aşezărilor rurale şi spaţiului rural. Trebuie cunoscut faptul că în

---

[22] Snak Oscar, Baron Petre, Neacşu Nicolae Economia turismului, Editura Expert, Bucureşti,2001

[23] Dinu Mihaela Geografia turismului, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2003.

situaţia în care peste 2/3 din popula ţării are venituri modeste, se pune întrebarea care va fi forma de turism accesibil în acest context .

Poon afirmă că în viitor" turismul va fi mai flexibil, mai segmentat un turism integrat pe diagonală", mai mult decât un turism de masă, rigid, standardizat diferit de cel practicat in 1970.

Turismul este considerat a fi una dintre minunile timpurilor moderne, prin amploarea şi cuprinderea căpătate.

Turismul trebuie tratat ca o ramură distinctă a economiei naţionale în plină dezvoltare, constituind o componentă a sectorului terţiar. Prin natura sa, fenomenul turistic este deosebit de complex, cu adânci implicaţii sociale, politice, culturale şi economice,

Turismul este un fenomen social economic complex, specific civilizației moderne, puternic ancorat in viata societății. Turismul are un caracter dinamic datorita faptului ca se adresează unor segmente largi ale populației si răspunde necesităților oamenilor de refacere a sănătății, de recreere si cunoaştere. Totodată, prin caracterul lui de masa si conținutul sau complex, turismul antrenează un vast potențial material si uman, cu implicații profunde asupra evoluției întregii societăți.

Pe plan social, turismul asigura accesul oamenilor la tezaurul de civilizație si frumusețe al societății, facilitează schimbul de opinii, ideii, gânduri, contribuind in mod egal la formarea intelectuala a indivizilor si la înțelegerea intre popoare.

Turismul este sectorul cel mai creator de ocupaţii; conform estimărilor O.M.T, în prezent, pe planeta noastră, din fiecare opt persoane ocupate, unul lucrează în turism.

4.2 Concepte folosite în industria turismului

Din punct de vedere etimologic cuvântul turism provine din termenul englezesc „to tour" având semnificația de excursie Cuvântul tour în sensul de călătorie, drumeție în circuit, plimbare, a apărut de timpuriu şi în limba franceză. Tratarea ştiinţifică a activităţii turistice este condiționată de necesitatea cunoaşterii conţinutului economic şi social - al acesteia

Turismul apare ca un fenomen economico-social specific civilizaţiei moderne, puternic ancorat în viaţa societăţii şi, ca atare, influenţat de evoluţia ei. Adresându-se unor segmente sociale largi si răspunzând pe deplin nevoilor acestora, turismul se detaşează printr-un înalt dinamism, atât la nivel naţional, cât şi internaţional. De asemenea, prin caracterul său de masă şi prin conţinutul complex, turismul antrenează un vast potenţial material şi uman, cu implicaţii importante asupra evoluţiei economiei şi societăţii, asupra relaţiilor interumane naţionale şi internaţionale.

Turismul - ramură a economiei naţionale, cu funcţii complexe, ce reuneşte un ansamblu de bunuri şi servicii oferite spre consum persoanelor care călătoresc în afara mediului lor obişnuit pe o perioadă mai mică de un an şi al căror motiv principal este altul decât exercitarea unei activităţi remunerate în interiorul locului vizitat;24

[24] ORDONANŢĂ 58 privind organizarea şi desfăşurarea activităţii de turism în România, Bucureşti, 21 august 1998.

Resurse turistice - componente ale mediului natural şi antropic, care, prin calităţile şi specificul lor, sunt recunoscute, înscrise şi valorificate prin turism, în măsura în care nu sunt supuse unui regim de protecţie integrală.25

Noţiunea de turism exprimă acţiunea de a vizita diferite locuri şi obiective atractive, pentru plăcerea proprie, această călătorie implicând atât deplasarea, cât şi şederea temporară în localităţile alese ca destinaţie pentru petrecerea timpului liber.

Academia Internaţională de turism, defineşte turismul ca fiind

Acţiunea de a voiaja pentru agrementul propriu

Ansamblu de activităţi întreprinse pentru realizarea acestui tip de voiaj

Industria care are ca obiect satisfacerea nevoilor turistului26

Una dintre cele mai cuprinzătoare definiţii date turismului, general acceptată pe plan mondial, este aceea a profesorului elveţian dr. W. Hunziker: "Turismul este ansamblul de relaţii şi fenomene care rezultă din deplasarea şi sejurul persoanelor în afara domiciliului lor, atât timp cât sejurul şi deplasarea nu sunt motivate printr-o stabilire permanentă şi activitate lucrativă oarecare"27

Kaspar defineşte turismul ca: „ansamblul raporturilor şi fenomenelor rezultate din călătoria şi sejurul persoanelor, pentru care locul sejurului nu este nici rezidenţă principală şi durabilă, nici locul obişnuit de muncă. Deplasarea şi sejurul rămân componente fundamentale, cărora li se adaugă transportul, cazarea şi comerţul."28

Pentru evitarea controverselor privitoare la definirea fenomenului turistic, pot fi reţinute următoarele elemente caracteristice:

deplasarea persoanelor în cursul călătoriei efectuate;

sejurul într-o localitate în afara domiciliului (reşedinţei permanente) a persoanei care se deplasează;

sejurul are durată limitată;

sejurul să nu se transforme într-o reşedinţă definitivă.

Acceptând criteriile sus-menţionate, în dorinţa de a include în definiţia turismului formele de călătorii pentru oamenii de afaceri, profesorul dr. Claude Kaspar - preşedintele Asociaţiei Internaţionale a Experţilor Ştiinţifici în Turism (A.I.E.S.T.) -, în articolul publicat în revista "Revue du Tourisme" (nr. 2 aprilie-mai 1981, pag. 48) a propus următoarea variantă de definiţie: "Le tourisme est un ensemble des relations et des faits constitues par le deplacement et le sejour de personnes, pour qui le lieu de sejour n'est ni le domicile ni le lieu principal d'activite professionnelle..."(2) (Turismul este ansamblul relaţiilor şi faptelor constituite din deplasarea şi sejurul persoanelor pentru care locul de sejur nu este nici domiciliul şi nici locul principal al activităţii profesionale.

Turismul este o activitate umană, nonlucrativă, desfăşurată temporar(minim 24 ore maxim un an), la libera alegere, in afara localităţii de reşedinţă având ca scop agrementul, refacerea sănătăţii, realizarea unor misiuni, afaceri şi chiar unele misiuni

---

[25] ORDONANŢĂ58 privind organizarea şi desfăşurarea activităţii de turism în România, Bucureşti, 21 august 1998.

[26] E Ferenţ Emil conomia şi managementul turismului, Editura Politehnium, Iaşi, 2004după Academie Internationale du Touristique, Monte Carlo,1975.

[2727]1 Definitie formulată de Hunziker W. In lucrarea Allgemeine Fremdenverkehrslehre (Manual general de turism), Poligraphischer Verlang A. G. Zurich, 1942.

[27]2 Revue du Tourisme, nr.2 aprilie-mai 1981, pag. 48

[28] Kaspar c., Le tourism object d etude scientifique, Rev.du tourisme, 4, Berne,1975.

În concepția actuală a Organizației Mondiale a Turismului „turismul cuprinde activitățile unei persoane care călătorește in afara mediului său obișnuit, pentru o perioadă scurtă, specificată de timp și al cărei scop este altul decât exercitarea unei acțiuni remunerate la locul vizitat unde":

termenul mediu obișnuit arată că sunt excluse călătoriile în interiorul locului de reședință, și cele de rutină;

termenul o perioadă scurtă, specificată de timp are menirea să excludă emigrarea pe termen lung;

termenul exercitarea unei activități remunerate la locul vizitat exclude migrarea pentru angajarea temporară.

Turistul este o persoană care se deplasează in afara localității sale de reședință pentru o durată de cel puțin 24 de ore și cel mult un an, având ca motiv agrementul, sănătatea, misiuni și reuniuni, afaceri, deplasări profesionale, călătorii școlare.

Organizația Mondială a Turismului recomandă următoarea definire a turistului "orice persoană care vizitează o țară, regiune sau loc, altul decât cel care este locul lui de rezidență, pentru orice motiv, altul decât acela de a exercita o activitate remunerată și efectuând un sejur de cel puțin 24 de ore" dată de Uniunea Internațională a Organizațiilor pentru Turism, în anul 1963

Literatura de specialitate definește și termenii de excursionist și vizitator și călător(figura 1)

Excursioniști sunt considerate toate persoanele care călătoresc pentru plăcerea lor proprie, pe o durată mai mică de 24 ore. Nu intră în această categorie persoanele care se deplasează zilnic sau ocazional dintr-o localitate în alta, în scopul de a efectua o activitate profesională.

In scopuri turistice, termenul de vizitator desemnează orice persoană care se deplasează într-o alta țară decât cea în care își are reședința permanentă, pentru orice scop, altul decât acela de a exercita o activitate remunerată în țara dată.

Experiența demonstrează că ansamblul categoriei de vizitatori trebuie să fie divizat în vizitatori care nu efectuează nici o înnoptare și vizitatori care înnoptează o dată sau de mai multe ori în țara considerată. .Vizitatori, care nu recurg la posibilitățile de cazare pe care le oferă țara primitoare, exercită o influență mult mai redusă asupra încasărilor din turism, decât fluxul turiștilor propriu-ziși (vizitatori cu înnoptări în țara primitoare), care utilizează de fapt serviciile de cazare pe care le poate oferi țara gazdă.

Luând în considerare rolul și importanța economico-socială a turismului intern Organizația Mondială a Turismului (O.M.T.) a propus și o definiție pentru turismul național: poate fi considerată turist național orice persoană care vizitează un loc ce nu constituie domiciliul său obișnuit, situat în interiorul țării sale de reședință și având un scop diferit de acela al exercitării unei activități remunerate și efectuând o ședere cu o durată de cel puțin o înnoptare (adică 24 de ore).

Comitetului de statisticieni experți ai Ligii Națiunilor, în 1937 s-a acceptat următoarea definiție a turistului străin: orice persoană care se deplasează pentru o durată de cel puțin 24 de ore într-o altă țară, diferită de cea în care se află domiciliul său stabil. Conform acestei definiții pot fi considerați turiști:

persoanele care efectuează o călătorie de plăcere (de agrement) sau pentru orice alte motive (familiale, de sănătate etc.);

persoanele care călătoresc cu scopul de a participa la conferinţe, reuniuni şi misiuni diverse (ştiinţifice, administrative, diplomatice, religioase, sportive etc.)

persoanele în călătorii de afaceri;

persoanele aflate în croaziere maritime, chiar în cazul in care durata şederii lor într-o ţară vizitată este mai mică de 24 de ore (aceştia urmând a fi evidenţiaţi într-o grupă separată).

Nu au fost consideraţi turişti:

persoanele care sosesc într-o ţară, cu sau fără contracte de muncă, pentru a ocupa o funcţie sau pentru a exercita o activitate profesională;

persoanele care vin să se stabilească cu reşedinţa definitivă într-o ţară: studenţii şi elevii care locuiesc temporar în străinătate;

persoanele care circulă provizoriu în zonele de frontieră (excursioniştii), precum şi persoanele care domiciliază permanent într-o ţară, dar lucrează într-o altă ţară (navetiştii);

călătorii în tranzit care nu se opresc în ţară, chiar dacă durata traversării depăşeşte 24 ore.

.In literatura de profil din străinătate sintagma "industria turismului" tinde să fie înlocuită cu o terminologie mai expresiv nuanţată: industria călătoriilor şi turismului.

O.M.T. a introdus o singură modificare, aceea privind includerea tot în categoria turiştilor şi a studenţilor şi elevilor care locuiesc temporar în străinătate.

În ceea ce priveşte turismul intern, s-a adoptat următoarea definiţie: orice persoană care vizitează un loc altul decât acela unde are domiciliul stabil în interiorul ţării de reşedinţă - pentru un motiv, altul decât acela de a efectua o activitate remunerată şi efectuând cel puţin o înnoptare (sau 24 de ore), poate fi considerată turist naţional.

4.3 Factorii care determina dezvoltarea turismului

Evoluţia turismului este influenţată de un complex de factori. Diferiţi ca natura si rol aceşti factori participa in proporţii diferite la determinarea evoluţiei fenomenului turistic.

Principalii factori cu influenţă decisiva in evoluţia turismului sunt:

Veniturile reprezintă un factor de acţiune complexa, ele influenţând intensitatea circulaţiei turiştilor prin creştere numărului de turişti, dar si durata călătoriei, distanta deplasării, caracterul organizat sau particular al prestaţiei, realizarea călătoriei in interiorul sau in afara graniţei .Veniturile populaţiei arata nivelul de dezvoltare economica si sociala a unei tari dar si posibilităţile oferite pentru practicarea turismului.

Veniturile populaţiei sunt destinate in primul rând satisfacerii nevoilor de baza, vitale; în al doilea rând, disponibilităţile băneşti sunt orientate spre satisfacerea unui anumit grad de confort si, in ultimul rând, sunt folosite pentru satisfacerea nevoii de recreere, de turism.

Pe măsura ce nivelul veniturilor creste , creste si partea de venit alocata pentru aşa numitele" consumuri libere"

Măsurarea influentei acestui factor se face cu ajutorul coeficientului de elasticitate; valoarea pozitiva si supraunitara a acestuia indica tendinţa de creştere a nevoii de turism si corespunzător, a fenomenului in ansamblul sau.

Preturile si tarifele reprezintă alt factor de stimulare a dezvoltării turismului.

Acțiunea prețurilor vizează produsul turistic in ansamblul sau numai una din componentele sale. Aceasta influența se manifesta diferit in raport cu piața interna sau internaționala, cu destinația sau zona, sezonalitatea etc.

Oferta turistica cuprinde resursele naturale si antropice si echipamentele. Bogăția de valori naturale, istorice, de civilizație si culturale de care dispune o tara sau zona, precum si gradul de amenajare a acestora si facilitățile create pentru vizitare, exercita o mare forța de atracție asupra fluxurilor turistice, determinând amploarea si orientarea lor.

Progresul tehnic are consecințe directe asupra creșterii gradului de mobilitate a populației, favorizând deplasarea in interes turistic. El acționează si asupra altor fenomene, cum ar fi urbanizarea, industrializarea, deteriorarea mediului etc , care, la rândul lor, își pun amprenta asupra activității turistice.

Factorii demografici influențează activitatea turistică prin modificările în structura de vârstă, volumul populației, modificări în structura profesională, sporirea populației urbane în total populație, modificări în nivelul de instruire etc.29

Modificarea structurii socio – profesionale prin creșterea categoriei de populație care are studii medii și superioare și prestează munci intelectuale specifice de birou influențează pozitiv oferta turistică.30

Creșterea numerica a locuitorilor, precum si ritmul acestei creșteri influențează direct numărul turiștilor potențiali. Cererea pentru turism este mai mare in rândul tineretului care prefera forme organizate si semiorganizate de turism

Procesul de urbanizare influențează circulația turistică. Concentrarea urbană determina apariția nevoii de "evadare" din marile aglomerații spre zone de liniște pentru recreere, distracție, odihna etc manifestata cu preponderenta la sfârșit săptămânii sau pe durata vacanțelor. Această nevoie stimulează mobilitatea populației contribuind la intensificarea circulației turistice

Procesul de urbanizare va exercita o influență favorabilă și în viitor asupra dezvoltării turismului îndeosebi a turismului rural.

Timpul liber este un alt factor determinant al turismului. Se înregistrează o creștere a duratei timpului liber ca urmare a reducerii săptămânii de lucru a progresului economic si social. În acest context se înregistrează o creștere a preferințelor pentru turismul de week-end și vacanțe. Se apreciază ca turismului îi este alocat cca 30% din totalul timpului liber al populației.

Din categoria factorilor psihosociologici, o influenta semnificativa asupra turismului o exercită: moda, dorința de cunoaștere si instruire , creșterea preocupărilor pentru acțiuni culturale etc. Aceștia determină un anumit grad de socializare a populației. Unele populații nu sunt pregătite pentru primirea unor modele culturale și de comportament străine.

Condițiile naturale, poziția geografică au o influență puternică asupra turismului . Fenomenele naturale favorabile duc la creșterea cantitativă a activității turistice așa cum fenomenele naturale nefavorabile conduc la o reducere a activității turistice.

Volumul calitatea și intensitatea acțiunilor promoționale influențează dorința de a practica turismul mai ales la tineret și adulți.31

---

[29] Neagu Vasile Managementul turistic și al serviciilor turistice, Editura Sylvi, București 2000.
[30] Dionisie Cristina Managementul turismului: structuri de concepție și organizare, Editura Junimea, Iași, 2002
[31] Ferenț Emil Economia și managementul turismului, Editura Politehnium, Iași, 2004

Acţiunile guvernamentale si facilităţile acordate de organizatorii de turism sunt alţi factori importanţi. Din categoria acestora fac parte :legislaţia turistica, acordurile in domeniul transporturilor, alinierile la gruparea hotelurilor, formalităţile la frontiera, organizarea agenţiilor de turism etc.

Fenomenul turistic evoluează fiind influenţat de un complex de factori Forţa si direcţia de influentă variază in raport cu condiţiile de timp si spaţiu cu formele concrete ale circulaţiei turistice. Interferenţa acestor factori se concretizează in impulsionarea circulaţiei turistice.

4.4 Conducerea turismului

In anul 1971 s-a înfiinţat Ministerul Turismului ca organism central al administraţiei de stat.

In anul 1990 s-a înfiinţat Ministerul Comerţului si Turismului ,ca organism central al administraţiei de stat persoana juridica, in cadrul căruia promovarea politicii in domeniul turismului a revenit Departamentului Turismului.

In luna decembrie 1992 Departamentul Turismului s-a transformat din nou in Ministerul Turismului, ca organism al administraţiei publice centrale exercitând funcţiile statului de reglementare, protecţie si control al dezvoltării turismului si de organism de consultanta pentru toate autorităţile publice sau particulare si agenţii economici privind activităţile turistice in România.

In anul 1998 Ministerul Turismului s-a transformat in Autoritatea Naţionala pentru Turism, organism care cu mici excepţii avea aceleaşi atribuţii ca si Ministerul Turismului. .Sub aceasta forma organul central al administraţiei publice centrale de specialitate a funcţionat pana la 4 ianuarie 2001,cand a apărut iar Ministerul Turismului.

In prezent Ministerul Transporturilor, Construcţiilor si Turismului reprezintă autoritatea de stat in domeniul transporturilor, construcţiilor si turismului, pe care o exercita direct sau prin organisme tehnice specializate, instituţii publice subordonate, unităţi care funcţionează sub autoritatea ori coordonarea sa sau societăţi comerciale autorizate.

Ministerul Transporturilor, Construcţiilor si Turismului este organizat si funcţionează potrivit dispoziţiilor Hotărârii Guvernului nr. 412/2004, are personalitate juridică si reprezintă autoritatea de stat in domeniul transporturilor, construcţiilor si turismului.

In aceasta calitate, Ministerul Transporturilor, Construcţiilor si Turismului are următoarele atribuţii in domeniul turismului;

Organizează si realizează activitatea de promovare turistica a României atât pe piaţa interna, cat si pe pieţele externe, prin activităţi specifice reprezentantelor de promovare turistica din tara si străinătate;

Organizează congrese, colocvii ,simpozioane si alte acţiuni similare, in tara si străinătate, in domeniul turismului;

Organizează evidenta, atestarea si monitorizarea valorificării si protejării patrimoniului turistic, conform legii;

Stabileşte orientarea programelor de cercetare, dezvoltare si investiţii publice in turism;

Realizează politica de promovare si dezvoltare a turismului, pe baza programelor anuale de marketing si promovare a turismului si a Programului de dezvoltare a produselor turistice;

Avizează documentaţiile de urbanism privind zonele si staţiunile turistice, precum si documentaţiile privind construcţiile in domeniul turismului, conform legii;

Coordonează, împreuna cu Ministerul Educaţiei ţi Cercetării, procesul de instruire din instituţii de învăţământ din domeniul turismului;

Coordonează, împreună cu Ministerul Muncii Solidarităţii Sociale si Familiei, programe naţionale si judeţene de reconversie profesionala in meseriile specifice activităţii turistice;

Autorizează agenţii economici si personalul de specialitate din turism, respectiv licenţierea agenţiilor de turism, clasificarea structurilor de primire, turistice, brevetarea personalului de specialitate

Efectuează controlul calităţii

4.5 Autoritatea Naţională pentru Turism

Autoritatea Naţională pentru Turism este organul de specialitate al administraţiei publice centrale, cu personalitate juridică, aflat în subordine Ministerului Transporturilor, Construcţiilor şi Turismului, prin care acesta îşi realizează atribuţiile în domeniul turismului.

Autoritatea Naţională pentru Turism are următoarele atribuţii principale:

implementează politicile de aplicare a strategiei naţionale în domeniul turismului;

aplică strategiile de dezvoltare a infrastructurilor de turism;

.fundamentează şi elaborează necesarul de fonduri de la bugetul de stat pentru domeniul său de activitate;

organizează şi realizează activitatea de promovare turistică a României atât pe piaţa internă, cât şi pe pieţele externe, prin activităţi specifice reprezentanţelor de promovare turistică din ţară şi din străinătate, înfiinţate cu aprobarea Ministerului Transporturilor, Construcţiilor şi Turismului;

organizează congrese, colocvii, simpozioane şi alte acţiuni similare, în ţară şi în străinătate, în domeniul turismului;

organizează evidenţa, atestarea şi monitorizarea valorificării şi protejării patrimoniului turistic, conform legii;

realizează politica de promovare şi dezvoltare a turismului, pe baza programelor anuale de marketing şi promovare a turismului şi a Programului de dezvoltare a produselor turistice;

autorizează agenţii economici şi personalul de specialitate din turism, respectiv licenţiază agenţii de turism, clasifică structurile de primire turistice, brevetează personalul de specialitate;

efectuează controlul calităţii serviciilor din turism.

Autoritatea Naţională pentru Turism îndeplineşte orice alte atribuţii stabilite prin acte normative pentru domeniul său de activitate.

Autoritatea Naţională pentru Turism, corespunzător obiectului său de activitate, se substituie Ministerului Transporturilor, Construcţiilor şi Turismului în toate drepturile şi

obligaţiile decurgând din raporturile juridice ale acestuia cu terţii, inclusiv în litigiile aflate pe rol la instanţele judecătoreşti având ca obiect soluţionarea proceselor-verbale de constatare şi sancţionare a contravenţiilor.

Autoritatea Naţională pentru Turism elaborează programe anuale privind promovarea turismului şi dezvoltarea produselor turistice, care se aprobă potrivit legii.

Autoritatea Naţională pentru Turism este condusă de un preşedinte cu rang de secretar de stat, numit prin decizie a primului-ministru, la propunerea ministrului transporturilor, construcţiilor şi turismului.

După anul 1990, reprezentaţii industriei turismului, respectiv ai ospitalităţii din România s-au organizat in asociaţii profesionale, organizaţii patronale, pe baza liberului consimţământ al membrilor

Numărul agenţiilor de turism din România este de peste 1000. Dintre acestea, circa 800 fac parte din Asociaţia Naţionala a Agenţiilor de Turism. Toate agenţiile de turism, legal constituite, trebuie sa funcţioneze in baza unei licenţe de turism eliberate de autoritatea tutelara in domeniu. Exceptând condiţiile legate de calificare a personalului, spaţiu, utilizarea mijloacelor de transport clasificate, o agenţie de turism trebuie sa beneficieze de o poliţa de asigurare pentru riscul de insolvabilitate sau faliment. Persoana fizică care asigură conducerea operativă a unei agenţii de turism sau a unei structuri de primire turistică trebuie să deţină brevet de turism, prin care i se atestă capacitatea profesională. 32

4.6 Turismul si celelalte ramuri ale economiei

Impactul turismului asupra dezvoltării celorlalte ramuri ale economiei poate fi evidenţiat atât prin cuantificarea efectelor pozitive directe, cat si indirecte.

Efectele pozitive directe sunt reliefate prin:

valoare adăugată bruta in turism faţă de alte ramuri;

creşterea producţiei;

creşterea gradului de ocupare a forţei de munca;

transferarea in valuta a unor resurse materiale si umane, neutilizabile, in circuitul producţiei materiale;

Efectele indirecte se reflectă în

locurile de munca indirecte create in alte sectoare prin dezvoltarea turismului,

creşterea veniturilor indirecte si a produsului indirect din alte ramuri, activităţi,

creşterea investiţiilor din alte sectoare de activitate,

creşterea veniturilor suplimentare obţinute din acestea prin promovarea potenţialului turistic al unei zone si intensificarea circulaţiei turistice,

efectele in planul sănătăţii a refacerii capacităţii de munca a resurselor umane

efectele in planul dezvoltării teritoriale echilibrate datorita mutaţiilor fluxurilor turistice

Prin amenajarea turistică a unei zone se antrenează consumuri de materiale de construcţii, de echipamente, de mobilier necesar, care trebuie deservit de un personal avand

[32] ORDONANŢĂ58 privind organizarea şi desfăşurarea activităţii de turism în România, Bucureşti, 21 august 1998.

cunoştinţe de specialitate. Exploatare potenţialului turistic mai presupune aeroporturi ,şosele, hoteluri, mijloace de comunicaţie, aprovizionare cu energie electrică, apă, unităţi comerciale. Apariţia acestor necesităţi antrenează investiţii conexe dezvoltarea altor ramuri economice. Principalele sectoare de activitate economică care cumulează efectele directe si indirecte ale dezvoltării turismului sunt:

Ramurile generatoare de materii prime, materiale auxiliare necesare creării bazei tehnico-materiale a turismului;

Ramurile care deservesc şi amenajează infrastructura;

Industria uşoară, mica industrie producătoare de bunuri de consum curent, cerute pe durata sejurului;

Industria alimentară;

Industria articolelor sportive, de artizanat;

Comerţul

Serviciile personale, de poşta, telecomunicaţii, transport;

Cultură si artă.

Aprecierea locului si aportului turismului la dezvoltarea economiei naţionale este făcută cu ajutorul unui sistem de indicatori, dintre care cei mai importanţi sunt:

1.Ponderea cheltuielilor turistice in totalul cheltuielilor de consum

$$Pc = (\sum Ct / \sum Cc) * 100 \quad \text{Ecuaţie 1}$$

unde

Pc - ponderea cheltuielilor turistice in totalul cheltuielilor de consum
Ct - cheltuieli turistice
Cc - cheltuieli de consum

2.Ponderea personalului din turism in populaţia activa

$$Pp = (Pt/Pa) * 100 \quad \text{Ecuaţie 2}$$

unde

Pp - ponderea personalului din turism in populaţia activă
Pt-populaţia ocupată in turism
Pa populaţia activă

3.Aportul încasărilor din turism in produsul naţional net sau in PIB

$$Aî = (\sum It / PNN) * 100 \quad \text{Ecuaţie 3}$$

unde

Aî-aportul încasărilor din turism in PNN
It - încasările din turism
PNN - produsul naţional net

4.Aportul turismului in exportul de mărfuri

$$At = (Ite/Em) * 100 \quad \text{Ecuaţie 4}$$

unde

At- aportul turismului în exportul de mărfuri
Ite- încasări turişti externi
Em- exportul de mărfuri

5.Ponderea cheltuielilor turistice in importul de mărfuri

$$Pi=(Ce/Imp)*100$$ Ecuație 5

unde

Pi – ponderea cheltuielilor turistice in importul de mărfuri
Ce – cheltuieli turistice ale populației autohtone in alte țări
Imp – importul de mărfuri

6.Aportul net valutar

$$Anv=\sum Inv - \sum Plv$$ Ecuație 6

sau

$$Anv=(\sum Pvv / \sum Inv)*100$$ Ecuație 7

unde

Anv – aportul net valutar
Inv – încasări valutare
Plv – plăți valutare
Pvv – profitul in valută

Țările care reușesc să valorifice potențialul turistic au un nivel ridicat al încasărilor din turism al ponderii personalului care lucrează în turism al cheltuielilor turistice in totalul cheltuielilor de consum precum si in exportul de mărfuri. În țările dezvoltate datele statistice furnizate de OMT apreciază că, in cazul unei bune valorificări a capacității de cazare turistice se vor crea 1 1,2 locuri de muncă suplimentare. Alte locuri de muncă apar in agențiile de turism, firmele transportatoare de turiști, unitățile de alimentație publică iar indirect locuri de muncă suplimentare se creează în activități industriale, agricole, de construcții, comerciale și de servire a turiștilor. Pe ansamblu se ridică numărul de locuri de muncă la 2-3 pe o cameră de cazare Turismul determină și creșterea veniturilor salariaților, prin formarea profesională continuă și perfecționarea pe care le presupune.

4.7 Turismul rural

In accepțiunea Organizației Mondiale a Turismului si a mai multor asociații europene, turismul rural este o forma a turismului care include orice activitate turistica organizată și condusă in spațiul rural de către populația locala, valorificând resursele turistice locale precum si dotările si structurile turistice, inclusiv pensiunile si fermele agroturistice.

Cavaco consideră turismul rural drept "un loc de întâlnire unde cultura rurală se întâlnește cu cultura urbană, aceasta din urmă fiind extrem de sensibilă la natura si elementul bucolic"33.

La începuturile sale a fost destinat sa aibă un rol social si economic limitat doar la spatiile familiale, dar treptat si-a diversificat oferta, devenind o componenta esențială a politicilor de dezvoltare regionala si locala a spațiului rural.

33 Covaco C- Rural tourism: the creation of new tourist spaces, în Montanari A,Williams A.,European tourism: regions, spaces and restructuring,Wiley Chichester,1995.

Turismul rural se bazează pe trei coordonate: spaţiu, oameni, produse, deoarece:

- spaţiul fără existenţa oamenilor nu poate fi suport al convieţuiri; un spaţiu fără produse nu poate răspunde tuturor nevoilor consumatorilor de turism,
- oamenii în lipsa spaţiului sau a produselor dispun numai de o capacitate de primire redusă,
- produsele care nu au la bază spaţiul şi oamenii nu au decât o existenţă efemeră şi nu pot asigura dezvoltarea durabilă pe plan local.34

Turismul rural este determinat de următoarele aspecte;

- existenta localităţilor rurale
- păstrarea funcţionalităţii rurale
- conservarea unei infrastructuri rurale
- conservarea modului de viata tradiţional
- păstrarea identităţii culturale specifice.

Toate aceste elemente au devenit componente de baza ale turismului rural iar cerinţa fundamentala o constituie păstrarea acestora cat mai mult posibil.

Conceptul de turism rural a evoluat treptat, înglobând toate activităţile turistice care se desfăşoară in mediul rural. Treptat pe măsura diversificării serviciilor turistice practicate la nivelul localităţilor rurale s-au conturat câteva subforme : turismul rural propriu zis, agroturismul, turismul verde.

Chiar dacă modalităţile de practicare a turismului rural sunt diferite de la o ţară la alta, la nivel european obiectivele strategice urmărite de factorii implicaţi pot fi sintetizatei astfel:

- conservarea, crearea şi diversificarea locurilor de muncă;
- conservarea clădirilor şi a habitatului tradiţional;
- susţinerea comunităţii;
- susţinerea reţelei de transport;
- susţinerea agriculturii şi a exploatării forestiere;
- ameliorarea calităţii vieţii pentru populaţia rurală;
- crearea de noi funcţiuni pentru grupurile defavorizate.

Studiile de piaţă arată că piaţa vacanţelor la ţară corespunde mai ales clienţilor bogaţi şi instruiţi care cer calitate şi tind să cheltuiască sume peste medie. Anchetele americane şi britanice confirmă aceste idei, dar datele cele mai complete şi mai elocvente sunt cele din Franţa. "Piaţa turismului verde " publicată de Ministerul francez de turism în 1991, examinează în profunzime piaţa naţională şi străină a vacanţelor rurale în Franţa. Se constată că englezii provin mai ales din categorii sociale superioare. Turiştii germani în Franţa rurală "au un anumit snobism". Piaţa italiană este descrisă ca provenind din straturile sociale superioare, compusă din cupluri de 35-40 ani, cu copii de 5 - 12 ani, care locuiesc, în general, în marile oraşe şi sunt foarte preocupaţi de mediu. In consecinţă, dacă nivelurile venitului şi al pregătirii continuă să crească în ţările OCDE, piaţa turismului rural ar trebui să crească de asemenea.

---

[34] Bran Florina, Simon Tamara, Nistoreanu P Turismul rural, modelul european, Editura Economică, Bucureşti, 1997.

Uniunea Europeană consideră turismul ca sector strategic, datorită posibilităților de dezvoltare economice pe care le oferă şi totodată ca o componentă a strategiei de consolidare a Pieţei Unite Europene.

Dezvoltarea turismului rural in România a fost determinata de existenta a doua elemente: satul si natura.

Se poate vorbi de turism rural in toata România, dar câteva sunt zonele care se detaşează fata de celelalte prin oferta lor mai mult decât generoasa.

1.Bran
2.Sibiu
3.Maramures
4.Bucovina
5.Harghita
6.Judeţul Neamţ
7.Delta Dunării
8.Argeş
9.Nordul Olteniei

Turismul rural şi agroturismul se identifică până la un anumit nivel. Agroturismul este o formă a turismului rural care utilizează pentru cazare şi servirea mesei numai pensiunile turistice şi fermele agroturistice beneficiind de un mediu nepoluat şi pitoresc, de atracţii turistice naturale şi de valorile culturale şi istorice, de tradiţiile şi obiceiurile prezente în mediul rural . 35

Spaţiul rural satisface o mare varietate de motivaţii: odihnă şi recreere, cultură, sport, vânătoare , pescuit, cură de aer etc.

Agroturismul este o formă particulară de turism, mai complexă, cuprinzând atât activitatea turistică propriu-zisă (cazare, pensiune, prestări de servicii, sport, distracţie etc.) cât şi activitatea economică, de regulă agricolă, practicată de gazdele turiştilor (activităţi productive şi de prelucrare a produselor agricole în gospodărie şi de comercializarea acestora).

Agroturismul valorifică excedentul de cazare din gospodăria ţărănească, pregătit şi amenajat ca să primească oaspeţi36

Agroturismul constituie un mijloc de valorificare integrală a mediului rural cu potenţialul său agricol, silvic, turistic, uman şi tehnico-economic.

Baza materială a agroturismului este formată din totalitatea gospodăriilor ţărăneşti amenajate pentru primirea turiştilor, atestate în acest sens şi racordate la o anumită formă de organizare.37

Agoturismul poate contribui la dezvoltarea durabilă la nivel local, regional şi naţional prin:

- folosirea durabilă a resurselor turistice;
- menţinerea diversităţii naturale, culturale şi sociale a spaţiului rural;

---

[35] Glăvan Vasile, Turism rural şi agroturism. Concepte şi organizare în Turismul rural actualitate şi perspective , Editura Pan Europe , Iaşi, 1999.
[36] Mihaela Dinu, Geografia turismului, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti , 2004, pagina 263
[37] Victor Pekar, Potenţialul de înbunătăţire a ofertei agroturistice, în Turismul rural actualitate şi perspective , Editura Pan Europe , Iaşi, 1999.

- dezvoltarea ofertei şi a infrastructurii generale şi tehnico edilitare.
- Serviciile oferite în agroturism depind de caracteristicile zonei, de anotimp, de tradiţii cât şi de solicitările turiştilor. Ele încep cu servirea mesei şi pot continua cu servicii de însoţire şi de călăuză pe anumite trasee, iniţiere în anumite meşteşuguri, posibilitatea practicării unor sporturi.38

„Apărute în anul 1995, pensiunile agroturistice reprezintă o noutate în peisajul turistic. Pensiunea agroturistică este o structură de primire pentru găzduirea şi servirea mesei, cu capacitatea de până la 20 de camere, funcţionând in cadrul gospodăriei ţărăneşti, care asigură alimentaţia turiştilor cu produse proaspete din surse proprii şi locale

Activitatea de agroturism începe să fie prezentată în publicaţiile statistice româneşti începând cu anul 1996.

Din punct de vedere teritorial cele mai multe pensiuni agroturistice sunt situate în regiunea de centru (Harghita, Sibiu şi Braşov) urmată de regiunea nord-vest Maramureş, Cluj, Sălaj şi Satu Mare) şi de regiunea nord-est . Evident că acest gen de turism are o pondere încă foarte mică în raport cu celelalte categorii; există însă speranţa că ponderea acestora va creşte sistematic datorită ofertei atractive în ceea ce priveşte preţul şi însuşirile ecologice ale acestui produs turistic.

Fără îndoială că îmbunătăţirea calitativă a ofertei în acest domeniu ar duce la o creştere a numărului de turişti şi a profitabilităţii zonei unde se practică acest gen de turism.

În plan social, dezvoltarea agroturismului poate contribui la procesul educaţional de cunoaştere a bogăţiilor ţării şi ridicării standardului de viaţă al populaţiei.

Medicii, directorii si străinii sunt cei mai interesaţi sa schimbe oraşul cu natura. Ofertele turistice speciale vin deja in întâmpinarea lor.

Dorinţa de a scăpa de stresul vieţii de zi cu zi a generat o noua oferta din partea proprietarilor de pensiuni. ANTREC a lansat programe antistres. Publicul ţinta îl constituie cei care vor sa se desprindă de civilizaţie pentru a se relaxa in mijlocul naturii. Principalele „leacuri" propuse pentru combaterea stresului sunt plimbările de dimineaţa prin iarba plina de roua, vizite la diverse obiective turistice, drumeţii, servirea meselór la stâna sau culesul de plante medicinale. Odihna va fi totala, mai ales ca turiştii nu vor putea folosi computerul si, in unele cazuri, nici telefonul celular. Pentru acest an, principalul obiectiv îl constituie popularizarea programului in alte tari, pentru a atrage un număr mai mare de turişti străini.

Programele din aceasta categorie gestionate de ANTREC se derulează, cu precădere, in judeţele Neamţ, Iaşi, Cluj, Braşov, Alba si Suceava. O zi antistres începe cu o plimbare prin iarba plina de roua si micul dejun. Apoi, fie se organizează o drumeţie, fie se merge in pădure, unde se culeg fructe sau plante medicinale. Prânzul se serveşte in aer liber, fie in mijlocul naturii, fie la o stâna. Ziua se încheie cu cina. „Vrem ca oamenii sa facă altceva decât fac in viata de zi cu zi, fără telefon, fără calculator. Plimbările si activităţile precum culesul ciupercilor sau plantelor medicinale si mâncarea naturala sunt doar câteva dintre punctele de atracţie ale acestor programe", spune Maria Stoian, preşedinte ANTREC.

Turismul rural trebuie încurajat şi ridicat la rang de prioritate naţională, având în vedere faptul că acesta constituie o sursă de valorificare a resurselor locale şi de ridicare

---

[38] Ferenţ Emil Economia şi managementul turismului, Editura Politehnium, Iaşi, 2004

economico-socială a zonelor rurale. El trebuie să devină o stare de spirit, de emulaţie şi de preocupări pentru populaţia din mediul rural dar mai cu seamă pentru tineret.39

4.8 Forme de practicare a turismului in judeţul Neamţ

Turismul este practicat sub influenţa unor motivaţii ce constituie un criteriu de clasificare în funcţie de care distingem formele de turism ce urmează

1. Turismul cultural se bazează. pe obiectivele turistice culturale din zona studiată: casele memoriale (Creangă, Veronica Micle, Vlahuţă, Sadoveanu), muzee (Muzeul de istorie şi etnografie Tg. Neamţ, Muzeul de artă populară de la Tîrpeşti), cetatea şi mănăstirile medievale (Neamţ, Agapia, Văratic, Secu, Sihăstria) şi peisajul natural al zonei, cu rezervaţiile sale: „Pădurea de argint", Pădurea de stejari de la Branişte, Parcul forestier Vânători - Neamţ. Turismul cultural-religios - include turiştii ce îşi consacră vacanţele formării lor culturale, prin contacte cu civilizaţii şi popoare diferite. Are un pronunţat caracter umanitar. Turismul cultural cuprinde călătoriile şi participările la festivalurile de artă, care conferă individului ceva mai mult decât ieşirea din cotidian, răspunzând motivaţiei de cunoaştere, dobândirii de noi cunoştinţe, dezvoltării personalităţii umane. în aceiaşi idee de păstrător a comorilor spirituale ale neamului, populaţia regiunii se poate mândri cu numeroase muzee, case memoriale, conace, hanuri, curţi domneşti.

2. Turismul balnear, este susţinut în zonă de către Staţiunea balneoclimaterică Bălţăteşti, şi Oiglinzi. Apele minerale cloro-sodice ale staţiunii sunt prezentate la capitolul „Potenţialul turistic ..." având aceleaşi caracteristici cu cele de la Oglinzi.

Staţiunea Bălţăteşti dispune de o bază de tratament satisfăcătoare, care asigură tratamente în tot cursul anului pentru afecţiuni ale aparatului locomotor reumatismale, afecţiuni respiratorii şi dermatologice.

3. Turismul de week-end, oferă posibilităţi de odihnă în zonă pe o durată scurtă de sejur(2-3 zile). Atracţiile pentru această formă de turism sunt: cadrul natural, aerul nepoluat, climatul blând, accesul facil, cursurile de apă şi posibilităţile de drumeţii în zona Parcului Forestier Vînător i- Neamţ sau de agrement ecvestru şi cicloturism.

4. Turismul rural şi agroturismul

În zona Agapia – Filioara - Văratic funcţionează o reţea de peste 15 pensiuni agroturistice clasificate şi omologate de Ministerul Turismului.(Anexă)

5. Turismul ecumenic, reprezentat de pelerinaje la mănăstirile din zonă, efectuate de turiştii români atraşi de slujbele ocazionate de diferite sărbători religioase sau turiştii străini atraşi de arhitectura tradiţională, pictura interioară şi obiectele de artizanat produse în atelierele mănăstireşti. .

Turismul religios conservă forme de masă în participare şi se modernizează continuu, dezvoltând o cerere specială pentru servicii de cazare, transport, alimentaţie, comercializarea obiectelor de cult etc. Populaţia predominant ortodoxă a păstrat cu sfinţenie şi a îmbogăţit lăcaşurile de cult mărturii ale trecutului spiritual, al tradiţiilor culturale. Anual, au loc hramurile

---

39 Geangalău Susana Agroturismul şi locuinţa ergonomică, 1998

unor biserici, mănăstiri cu care prilejuri mase mari de oameni călătoresc aducând ofrande bisericilor respective (Mănăstirea Neamt, Mănăstirea Secu, Manastirea Sihastria, Manastirea Sihla, Manastirea Agapia, Manastirea Varatec, Manastirea Horaita, Mănăstirea Braditel etc.).

6. Turismul de afaceri - include deplasările în interes oficial, comercial, deplasări considerate activitate turistică deoarece participanţii utilizează servicii turistice (cazare, masă, transport) şi antrenează în cele mai frecvente cazuri şi vizitarea unor obiective turistice. Această formă de turism se desfăşoară tot timpul anului în spaţii special amenajate, antrenând servicii specifice de expunere, de tranzacţionare, mijloace de telecomunicaţie, video, etc. Un sector al acestei forme de turism poate fi considerat shopping- turismul, constând în achiziționarea unor bunuri în condiţii avantajoase în comparaţie cu propria piaţă, în alte localități pentru uz personal sau vânzare. Această formă de turism se află în continuă creştere, antrenând dezvoltarea structurilor de primire, modernizarea spaţiilor şi serviciilor, sistemelor de rezervare (tiketing) şi asistență turistică (ghidaj).

7. .Turismul sportiv - devine o formă de recreere activă, coparticipativă. Se desfăşoară tot timpul anului în aer liber sau în baze sportive acoperite. Aici se încadrează turiştii-sportivi activi, care practică diverse sporturi şi sportivii-spectatori care urmăresc competițiile sportive de diferite niveluri.

8. Turismul de agrement - este o formă de turism practicată de amatorii de distracții, de peisaje naturale atrăgătoare şi care, în general nu urmăresc odihna în timpul vacanţelor, ci schimbarea de decor, de mediu şi de viață . Turismul de sfârşit de săptămână cuprinde două zone şi anume: o zonă apropiată oraşului, Secu, Stâna-Agapia şi o zonă îndepărtată, Podişul Moldovei- Podişul Sucevei - Carpaţii Orientali.

4.9 Dezvoltarea durabila a turismului in județul Neamț

Valorificarea superioara a potenţialului turistic in condiţiile dezvoltării durabile a acestei activităţi presupune:

- Modernizarea si diversificarea produsului turistic judeţean, cu accent pe specificitate astfel încât județul Neamţ sa devină o destinaţie turistica cu specific propriu bine individualizat
- Amenajarea la standarde europene a unor zone,statiuni turistice si agroturistice pentru forme diversificate de turism cum sunt:

Tabel 9

➢ Turism montan ➢ Turism balnear ➢ Ecoturism ➢ Turism cultural ➢ Turism religios ➢ Turism de agrement ➢ Turism de afaceri ➢ Turism de aventura ➢ Turism rural Turism urban	➢ Sate turistice pentru creatie artistica si artizanala ➢ Sate turistice climaterice si peisagistice ➢ Sate turistice pentru practicarea sporturilor ➢ Sate turistice pescaresti si de interes vanatoresc ➢ Sate turistice etnofolcloriceo

- Modernizarea infrastructurii turistice in toate localitățile cu profil turistic si agroturistic
- Atragerea de fonduri din surse interne si externe pentru investiții in turism si agroturism
- Organizarea si dezvoltarea acțiunilor de agrement-divertisment in localitățile rurale turistice si agroturistice diferențiat pe vârste

B Dezvoltarea si creşterea calității activității de marketing presupune:

- Trecerea de la promovarea imaginii la promovarea de produs
- Utilizarea tehnologiei informației moderne in promovarea turistica
- Dezvoltarea unei rețele județene/teritoriale de centre/ agenții/ puncte de promovare turistica
- Implicarea sectorului privat in comercializarea programelor turistice

C Program informatic

- Realizarea unui sistem informatic județean/ regional pentru turism si a unei rețele si baze de date de accesare pe internet

D. Ridicarea calității forței de munca din turism la standardele pieței internaționale

- Planificarea necesarului forței de munca, a calificării, stimularea si dezvoltarea pieței forței de munca specifice.
- Adaptarea si extinderea programelor de pregătire-formare la nivelul şcolilor europene de turism
- Crearea de programe de inițiere, specializare si perfecționare a forței de munca din turism si de conversie profesionala pentru forța de muncă disponibilizată din alte domenii de activitate.

E. Stimularea întreprinderilor mici şi mijlocii din turism şi agroturism in condițiile dezvoltării durabile

- Crearea unor firme de consultanta in turism - agroturism si elaborarea de studii de fezabilitate-studii de piață, planuri de afaceri pentru accesare programe de finanțare si fonduri de investiții comunitare in vederea înființării in localitățile montane, cat si in alte localități de pensiuni turistice si agroturistice.
- Organizarea unor programe de conştientizare si valorificare prin turism/ agroturism de produse agricole ecologice obținute în cadrul gospodăriilor particulare si in gospodăriile anexe ale pensiunilor agroturistice.
- Programe cu tarile UE pentru dezvoltarea unor rețele de producători de artizanat si suveniruri, crearea in zone cu potențial turistic de centre locale pentru producerea, promovarea si comercializarea obiectelor de artizanat(Tg Neamț, Valea , Ozanei, Valea Bistriței, Valea Bicazului, etc).
- Dezvoltarea activităților alternative în gospodăriile rurale potențiale pensiuni agroturistice prin dezvoltarea agriculturii ecologice-turism rural, produse de artizanat tradiționale si servicii complementare acestora.

F.Stimularea firmelor/ pensiunilor mici si mijlocii din turism/ agroturism şi amenajarea la standarde europene a unor zone/sate turistice sau stațiuni turistice în scopul valorificării resurselor locale si creşterii eficienței economice.

G. Stabilirea locului si rolului autorității publice locale in elaborarea, aplicarea si monitorizarea politicii turistice durabile.

- Integrarea județului în reforma instituțională a funcțiilor autorităților publice din turism in autorizarea si controlul activităților turistice.

H. Alinierea la legislația turistica a UE

I. Cercetarea științifică și inovarea în turism/ agroturism

- Studiu de evaluare și valorificare a patrimoniului rural si posibilități de integrare în sistemul economic județean si național.
- Cercetare privind amenajarea turistică/ agroturistică a teritoriului județului Neamț în contextul dezvoltării durabile și rentabilizării acestei activități
- Studiul managementului în pensiunile agroturistice și introducerea de metode manageriale moderne
- Studiu de organizare ergonomica a muncii in pensiunile agroturistice montane existente si nou create.
- Studiul sistemului de indicatori ai eficienței economice în condițiile dezvoltării activităților alternative rural-montane turism rural, producție artizanală, ofertă de produse agricole ecologice și servicii complementare acestora

Capitolul V

Populația județului Neamț

5.1 Evoluția numerică și structura populației

Vestigiile arheologice descoperite fac dovada locuirii teritoriului județului încă din perioada comunei primitive. Cele mai vechi mărturii datează din neolitic și epoca bronzului, urmate de elemente ale civilizației geto-dacice (C. Buzdugan, 1981), atestate de cele 19 obiective arheologice semnalate sau cercetate pe raza județului și de cele 170 puncte arheologice din împrejurimi (Gh. Dumitroaia, 1992).

Istoria omului pe aceste meleaguri se pierde în negura timpurilor. Cele mai vechi urme ale civilizației, datate încă de la sfârșitul paleoliticului s-au găsit în masivul Ceahlău, atestând existența unor așezări sezoniere de vânători.

In feudalismul timpuriu (secolele III-IV), populația orașului Târgu Neamț era numeroasă, determinând menționarea sa în lista rusă de orașe din Moldova (1387-1392) pe locul III, după târgul Ieșilor, pe Prut, și târgul Roman, pe Moldova (CC. Giurescu, 1967). Pe măsură ce relațiile de producție feudale s-au cristalizat și la adăpostul Cetății -Neamț s-au dezvoltat comerțul și meșteșugurile, a crescut populația județului fapt semnalat de călătorii străini care au trecut pe aici. Au existat și perioade de regres, datorită deselor invazii și distrugeri, care au afectat toată țara.

Cu tot declinul vădit, până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, Târgu -Neamț avea o populație mai mare decât Piatra-Neamț. Abia în primele decenii ale secolului al XIX - lea acesta îl întrece, în anul 1835 Târgu- Neamț având 519 familii, iar Piatra-Neamț 601 familii (V. Tufescu, 1970). În acest secol, viața economică și social-politică reînvie în țară, atrăgând după sine și creșterea numerică a populației.

Populația județului era grupată pe bresle. Asociațiile de negustori se formaseră după criteriul limbii sau asocierii (greci, români, armeni, evrei), iar meseriașii - după specificul muncii lor (olari, croitori, cojocari, blănari etc).

În a două jumătate a secolului al XIX-lea, au migrat spre oraș mulți meșteri: tâmplari, tăbăcari, cojocari, dulgheri, fierari, caretași și alte categorii, din localitățile învecinate sau chiar din zone mai îndepărtate, deoarece meseriile erau din ce în ce mai bine plătite.

Populația reprezintă o colectivitate de persoane fizice care locuiesc pe un anumit teritoriu într-o anumită perioadă de timp.[40]

---

[40] Niță Dobrotă Dicționar de economie, Editura Economică, București, 1999

Populația și densitatea populației la recensăminte(număr)

Tabel 10

Județul Neamț	Numărul locuitorilor	Denșitatea populației Locuitori/km2
29 decembrie 1930	311113	52,8
25 ianuarie 1948	357348	60,6
21 februarie 1956	419949	71,2
15 martie 1966	470206	79,8
5 ianuarie 1977	532096	90,2
7 ianuarie 1992	578420	98,1
18 martie 2002	554516	94,0

Sursa Institutul Național de Statistică Direcția Regională de Statistică Neamț

Se observă o creștere a populației în decursul anilor și ca urmare și o creștere a densității populației pe km2. Dacă în anul 1930 județul avea 311113 locuitori la recensământul din 2002 se înregistrează 554516 locuitori , aproape o dublare a populației

Populația județului reprezintă 2,6% din populația țării, cu o densitate de 99,3 loc./km2.

Conform datelor obținute în urma recensământului din 18-27 martie 2002, populația stabilă a județului Neamț numără 554.516 locuitori, din care masculină 49,1% (272.339 locuitori) respectiv feminină 50,9% (282.177 locuitori). Dintre aceștia, 36,6% locuitori în mediul urban și 63,4% în mediul rural. Densitatea populației este de 94 loc./kmp (comparativ cu 98 loc./kmp în 1992). Cele mai mari densități se întâlnesc în zonele municipiilor Piatra Neamț și Roman.

Din punct de vedere al componentei etnice populația județului poate fi caracterizata ca fiind compacta, la recensământul din anul 2002 înregistrâdu -se 6.036 romi, 399 lipoveni, 306 maghiari, 150 evrei și alte etnii 113.

În ceea ce privește structura confesională, marea majoritate a locuitorilor județului Neamț sunt de religie creștin ortodoxa - 480.321 - semnificativ fiind și numărul persoanelor de religie romano-catolica - 60.482. Din totalul de 554.512 locuitori majoritatea populației 351.406 sunt locuitori în mediul rural, diferența de 203.106 locuind în mediul urban.

Populația activă a județului este de 227.106 persoane, din care masculină 126.044 și feminină 101.062.

Populația inactivă a județului este de 327.410 persoane, din care masculină 146.298 și feminină 181.112.

Pensionari: 132.590 persoane, din care masculin 62.789 și feminin 69.801. Persoane aflate în șomaj: 35.656[41]

[41] Dir. Jud. de Statistică Neamț

Populaţia, pe grupe de vârstă, la 1 iulie în judeţul Neamţ

Tabel 11

număr persoane						
	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Total	583150	585955	586229	587448	575767	572255
Grupe de vârstă						
0 - 14 ani	152614	128511	115535	112873	107448	103116
15 - 59 ani	346186	359626	360700	363394	357367	358000
60 ani şi peste	84350	97818	109994	111181	110952	111139

Sursa Institutul Naţional de Statistică Direcţia Regională de Statistică Neamţ

Se observă o scădere a numărului de persoane în anul 2003 faţă de anul 2002.Grupa de vârstă 15-59 ani este cea mai importantă şi cuprinde în decursul anilor numărul cel mai mare de persoane. Grupa de vârstă 60 ani şi peste deţine un procent important din totalul populaţiei.

Populaţia ocupată civilă, pe activităţi ale economiei naţionale (la sfârşitul anului) în judeţul Neamţ

Tabel 12

mii persoane						
	1992	1995	2000	2001	2002	2003
Total economie	261,1	235,2	224,8	223,4	206,3	202,8
Agricultură, vânătoare şi silvicultură	109,2	108,4	121,0	118,8	102,2	97,8
Industrie	80,8	65,5	41,1	45,4	44,6	41,9
din care:						
Industrie extractivă	0,6	0,6	0,3	0,4	0,4	0,5
Industrie prelucrătoare	75,4	60,4	37,5	41,8	41,3	39,0
Energie electrică şi termică, gaze şi apă	4,8	4,5	3,3	3,2	2,9	2,4
Construcţii	10,5	8,2	7,1	6,6	6,6	7,2
Comerţ	15,7	13,4	18,5	17,3	19,1	21,3
Hoteluri şi restaurante	4,1	3,3	1,6	2,3	1,9	2,0
Transport, depozitare şi comunicaţii	9,5	8,5	8,0	6,2	5,5	5,6
Intermedieri financiare	1,1	1,3	1,2	1,0	1,0	1,0
Tranzacţii imobiliare şi alte servicii	7,4	5,5	4,3	4,4	3,8	4,9
Administraţie publică şi apărare	2,2	2,5	2,7	2,5	2,7	2,6
Învăţământ	10,5	10,8	9,4	9,1	9,1	9,1
Sănătate şi asistenţă socială	6,7	6,4	8,0	7,7	7,8	7,7
Celelalte activităţi ale economiei naţionale	3,4	1,4	1,9	2,1	2,0	1,7

Sursa: Balanţa forţei de muncă – la sfârşitul anului

Populaţia ocupată cuprinde persoanele care exercită o activitate ca salariaţi, precum şi cei care lucrează pe cont propriu în exploatări de tip familial .[42]

Se observă o descreştere a numărul persoanelor ocupate în decursul anilor în toate domeniile de activitate , a scăzut numărul persoanelor ocupate în industrie şi a crescut cel al persoanelor care muncesc în agricultură şi silvicultură.

Numărul persoanelor care lucrează în hoteluri şi restaurante s-a înjumătăţit în anul 2003 faţă de anul 1992

Efectivul salariaţilor la sfârşitul perioadei

Tabel 13

persoane

	2004	2005											
	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.
Total judeţ	87570	89510	90473	91149	91445	91625	91962	91763	91680	91515	91195	91186	90483
din care:													
Agricultură, vânătoare şi servicii anexe	3461	4145	4190	4221	4235	4243	4259	4250	4246	4238	4223	4223	4190
Industrie şi construcţii	43064	41146	41589	41900	42036	42118	42273	42182	42144	42068	41921	41917	41593
Servicii	41045	44219	44694	45028	45174	45264	45430	45331	45290	45209	45051	45046	44700

Sursa Institutul Naţional de Statistică Direcţia Regională de Statistică Neamţ

Datele s-au estimat pe baza rezultatelor cercetării statistice lunare asupra câştigurilor salariale şi a rezultatelor cercetării anuale referitoare la costul forţei de muncă.

Numărul de salariaţi a crescut de la 87570 în decembrie 2004 la 90483 în decembrie 2005

Creşterea cea mai mare se înregistrează in domeniul serviciilor unde acest indicator a crescut cu 3655 de persoane.

Numărul salariaţilor in ianuarie 2005 înregistrează o creştere mică dar aceasta este prima creştere după anul 1989 şi reprezintă un pas important in evoluţia economiei judeţului

Câştigul salarial mediu brut în judeţul Neamţ

lei/persoană

Tabel 14

	2005
	ianuarie
Total judeţ	8399733
din care:	
Agricultură, vânătoare şi servicii anexe	7294409
Industrie şi construcţii	6843761
Servicii	9909726

Sursa Institutul Naţional de Statistică Direcţia Regională de Statistică Neamţ

[42] Niţă Dobrotă Dicţionar de economie, Editura Economică, Bucureşti, 1999

Salariu brut cuprinde toate veniturile brute din muncă, constând din salariu de bază, precum şi din adaosurile salariale corespunzătoare cu munca prestată.43

Salariu de bază se calculează prin înmulţirea tarifului salarial orar negociat cu numărul de ore lucrate într-o lună sau în alt segment de timp.

Cel mai mare câştig salarial mediu brut se înregistrează în servicii şi are o valoare de 9909726 lei. .

Câştigul salarial mediu brut

Tabel 15

lei (RON)/persoană

	2005											
	ian.	feb.	mar	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	no.	dec.
Total judeţ	840	740	757	808	759	775	804	804	787	819	846	943
din care:												
Agricultură, vânătoare şi servicii anexe	729	656	683	783	674	715	640	651	634	638	642	826
Industrie şi construcţii	684	666	688	701	673	711	748	755	748	764	762	824
Servicii	991	812	829	915	849	840	874	865	839	888	942	1059

Sursa Institutul Naţional de Statistică Direcţia Regională de Statistică Neamţ

A crescut câştigul salariat mediu brut în toate domeniile dar cel mai mult în industrie şi construcţii cu 140 RON în decembrie 2005 faţă de decembrie 2004.

Câştigul salarial mediu net

Tabel 16

lei (RON)/persoană

	2005											
	ian.	feb.	mar	apr.	mai	iun.	iul.	au.	sep.	oct.	no.	de.
Total judeţ	634	565	579	619	577	588	610	612	600	622	641	709
din care:												
Agricultură, vânătoare şi servicii anexe	554	515	536	625	527	563	505	513	501	504	508	640
Industrie şi construcţii	535	523	537	543	522	549	578	586	581	592	590	632
Servicii	731	607	622	694	633	626	650	646	627	663	700	783

Sursa Institutul Naţional de Statistică Direcţia Regională de Statistică Neamţ

Salariu net reprezintă sumele de bani pe care salariatul le încasează, acestea rezultând din salariu brut corectat cu diminuările obligatorii conform legii la asigurări sociale, la ajutor de şomaj etc.44

[43] Niţă Dobrotă Dicţionar de economie, Editura Economică, Bucureşti, 1999
[44] Niţă Dobrotă Dicţionar de economie, Editura Economică, Bucureşti, 1999

A crescut câştigul salariat mediu net în toate domeniile dar cel mai mult în industrie şi construcţii cu 97 RON în decembrie 2005 faţă de decembrie 2004.

persoane

Numărul şomerilor înregistraţi la sfârşitul perioadei

Tabel 17

persoane

	2004	2005											
	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.
Total judeţ	15382	15135	14100	13118	12690	12635	12535	12341	12396	12062	12170	12106	11857
din care:													
Bărbaţi	9391	9440	8899	8403	8052	7928	7803	7649	7569	7289	7343	7217	7088
Femei	5991	5695	5201	4715	4638	4707	4732	4692	4827	4773	4827	4889	4769

Sursa de date: Agenţia Naţională de Ocupare a Forţei de Muncă.

Prin şomer se înţelege o persoana aflată în stare te şomaj. În România persoană aptă de muncă ce nu se poate încadra din lipsă de locuri disponibile corespunzătoare pregătirii sale, în vârstă de cel puţin 16 ani[45]

În mod oficial, Anuarul Statistic al României publică date cu privire la şomeri înregistraţi care sunt persoane în vârstă de 18 ani şi peste apte de muncă ce nu pot fi încadrate din lipsă de locuri de muncă disponibile şi care sunt înscrise la oficiile de forţă de muncă şi şomaj.

A scăzut numărul şomerilor înregistraţi in perioada decembrie 2004 decembrie 2005 cu 2303 bărbaţi şi 1222 femei

Rata şomajului înregistrat la sfârşitul perioadei

Tabel8

%

	2004	2005											
	dec.1)	ian. 1)	feb. 1)	mar. 1)	apr. 1)	mai 1)	iun. 1)	iul. 1)	aug. 1)	sep. 1)	oct.	nov.	dec.
Total judeţ	7,2	7,0	6,6	6,1	5,9	5,9	5,8	5,7	5,8	5,6	5,7	5,6	5,5
din care:													
Bărbaţi	8,5	8,6	8,1	7,6	7,3	7,2	7,1	6,9	6,9	6,6	6,7	6,6	6,4
Femei	5,7	5,4	5,0	4,5	4,4	4,5	4,5	4,5	4,6	4,6	4,6	4,7	4,6

1) Recalculată cu populaţia activă civilă la 01.01.2005

Sursa de date: Agenţia Naţională de Ocupare a Forţei de Muncă

A scăzut rata şomajului cu 1,7 în perioada decembrie 2004 decembrie 2005

[45] Niţă Dobrotă Dicţionar de economie, Editura Economică, Bucureşti, 1999

Protecţie socială

Numărul mediu al pensionarilor şi pensia medie

Tabel 139

	2004				2005		
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. III
Numărul mediu al pensionarilor -persoane	112962	112900	113111	113483	113001	113156	113226
Pensia medie – lei (RON)	208	213	228	241	249	250	257

Sursa Institutul Naţional de Statistică Direcţia Regională de Statistică Neamţ

Pensia reprezintă venitul cuvenit pensionarilor, mărimea sa fiind determinată fie de venitul salarial şi de durata muncii depuse, fie de contribuţia individuală la fondul de pensii46

A crescut numărul pensionarilor în perioada decembrie 2004 decembrie 2005 cu 264 persoane iar pensia media a crescut cu 49 lei RON

5.2 Caracteristici ale profesiilor în turism

Profesiile din turism, îndeosebi din turismul hotelier, se disting prin câteva caracteristici, dintre care principalele sunt:

- **consum superior de muncă vie** comparativ cu alte ramuri de dimensiuni şi/sau producţie apropiată; necesarul de muncă la unitatea de produs este unul dintre cele mai ridicate, ceea ce presupune un număr mai mare de lucrători şi conduce la o productivitate mai redusă, această situaţie fiind rezultatul faptului că mecanizarea şi automatizarea au o sferă de aplicare relativ limitată;
- **marea mobilitate a forţei de muncă,** chiar dacă activitatea respectivă nu este sezonieră, frecvente fluctuaţii ale gradului de antrenare a forţei de muncă, ceea ce necesită utilizarea personalului suplimentar ocazional pentru zilele de maximă intensitate turistică;
- **munca în contratimp** faţă de programul obişnuit de muncă (week-enduri. sărbători, concedii etc.) provoacă mari dificultăţi de recrutare a forţei de muncă, în special a persoanelor tinere;
- **program prelungit,** în sensul că munca în turism presupune angajarea întregului timp disponibil pe parcursul unei zile, provocând pe plan familial şi social consecinţe negative;
- **oboseala fizică şi nervoasă,** în perioadele de maxim aflux turistic;
- **constrângeri psihologice,** în sensul că personalul care intră în contact cu clientela turistică trebuie să aibă stăpânire de sine, bună dispoziţie şi răbdare;

[46] Niţă Dobrotă Dicţionar de economie, Editura Economică, Bucureşti, 1999

- **un nivel relativ ridicat şi complex de pregătire,** apropiat de cel al clienţilor, mai ales pentru acei lucrători care intră în contact direct cu turiştii (cunoaşterea unei limbi de circulaţie internaţională, să poată oferi informaţii de largă utilitate, comportament civilizat etc);
- **răspundere materială şi morală ridicată,** prin implicarea nemijlocită a unei părţi însemnate a lucrătorilor din turism în procesul servirii consumatorilor; răspunderea materială este determinată de valorile materiale pe care le au în grijă, le gestionează şi le manipulează lucrătorii, la care se adaugă şi responsabilitatea pentru bunurile turiştilor aflaţi în unităţile de cazare hotelieră şi similare; răspunderea morală se manifestă prin realizarea unor elemente de ordin cantitativ (volum de servicii prestate, număr de turişti/clienţi serviţi) cât şi a unor cerinţe de ordin calitativ, cum sunt cele legate de nivelul servirii sau gradul de satisfacere a nevoilor consumatorilor.[47]

Toate aceste caracteristici ale profesiilor în turism îşi pun amprenta atât asupra activităţii de recrutare şi permanentizare a personalului, cât şi asupra procesului de formare profesională.

- Se desfăşoară în contact direct sau indirect cu turiştii, ceea ce presupune o anumită pregătire a personalului anumite calităţi de comunicare, înţelegere şi răbdare.
- Nivelul de dotare tehnică a muncii este redus ,predomină munca manuală care necesită un volum mai mare de muncă şi cheltuieli mai mari cu personalul
- Personalul este pus adesea în anumite situaţii dificile ,trebuie să manifeste multă înţelegere, răbdare, solicitudine indiferent de starea lui psihică.

5.3 Factorul om în pensiunile turistice şi agroturistice

Privit din perspectivă economico-socială, ecologică şi culturală, turismul reprezintă o formă de valorificare a bogăţiei naturale locale, a peisajului a potenţialului material , în care omul are rolul hotărâtor în orientarea în scop turistic a patrimoniului .

Promovarea turismului trebuie să pornească din convingerea populaţiei că acest domeniu este de mare importanţă pentru prosperitatea locală dar şi pentru cea a gospodăriei şi a membrilor ei de familie.

În judeţul Neamţ turismul rual şi agroturismul sunt principalele forme de manifestare a turismului.. Pensiunile turistice şi agroturistice trebuie să dispună de personalul necesar pentru primirea şi prestarea serviciilor turistice. Personalul poate fi asigurat pe două căi:

- din cadrul familiei respective
- din cadrul localităţii: rude, vecini, prieteni, cunoştinţe

etc.cu disponibilităţi şi interes pentru activitatea turistică[48]

Personalul care prestează servicii pentru turişti, pe lângă profesionslism şi experienţă în gospodărie trebuie să mai îndeplinească cel puţin următoarele condiţii:

---

[47] Emil Ferenţ Economia şi managementul turismului, Editura Politehnium, Iaşi, 2004,pagina 192.

[48] Geangalău Susana Agroturismul şi locuinţa ergonomică, 1998

- să fie apt de muncă
- să aibă o stare de sănătate bună , confirmată de medic
- să ştie să prepare mâncare gustoasă şi diversificată
- să ştie să întreţină curăţenia la cote igienico - sanitare corespunzătoare
- să ştie să întreţină un climat de muncă plăcut, vesel

La organizarea unei pensiuni turistice sau agroturistice trebuie să se ţină seama de structura potenţialului de muncă şi anume:

- numărul membrilor de familie
- structura pe sexe a membrilor familiei
- starea de sănătate a membrilor familiei
- structura pe vârste a membrilor familiei
- calificarea membrilor familiei
- structura pe surse de venituri a membrilor familiei

În funcţie de rezultatele obţinute în urma analizei structurii potenţialului de muncă se poate stabili balanţa timpului de muncă a familiei respective , iar în funcţie de aceasta se poate lua decizia cu privire la mărimea pensiunii desigur în condiţiile respectării celorlalte criterii normative.

5.4 Resursele umane - cea mai importanta investiție a unei organizații

Schimbările structurale produse după anul 1989 au făcut posibilă, pe plan economic, înfiinţarea a numeroase societăţi comerciale. Numărul agenţilor economici noi creşte continuu, iar fiecare dintre aceştia are nevoie de o forţă de munca bine organizată. În noua societate informaţională, capitalul uman a înlocuit capitalul financiar, ca resursa strategică. Resursele umane reprezintă una dintre cele mai importante investiţii ale unei organizaţii.

Persoana fizică însărcinată să asigure conducerea operativă a unei agenţii de turism sau a unei structuri de primire turistice trebuie să deţină brevet de turism prin care i se atestă capacitatea profesională.

Agenţii economici din turism au obligaţia să funcţioneze cu personal brevetat, în conformitate cu reglementările şi normele de specialitate ale Ministerului Turismului.

Resursele umane au un rol primordial în cadrul unei firme de turism. Forţa de muncă este singura creatoare de valoare de întrebuinţare. Eficienţa utilizării resurselor materiale, informaţionale şi financiare depind într-o măsură hotărâtoare de resursele umane. Omul este singurul capabil de a crea noi idei, nu numai sub aspect economic, ci şi sub aspect spiritual şi ştiinţific .49

În literatura de specialitate pentru determinarea necesarului de personal într-o structură de primire turistică sunt utilizate următoarele metode:

- Metode de regresie
- Analiza tendinţelor
- Estimarea necesarului de personal
- Metoda Delphi

[49] Nicolescu Ovidiu, Verboncu Ion Management, Editura Economică, Bucureşti, 1999

- Estimarea necesarului de personal pe baza productivității muncii
- Norma de nivel[50]

Productivitatea muncii este o variabilă fundamentală pentru previzionarea necesarului de personal. În cadrul structurilor de primire turistice mici necesarul de personal este stabilit în funcţie de sezon .În general membrii familiei sunt cei care fac toată munca , doar în perioadele de vârf de sezon se apelează la sezonieri.

Pentru întreprinderea de turism, la stabilirea necesarului de personal, trebuie urmărite câteva criterii:

- stabilirea numărului de personal necesar (operativ, administrativ etc);
- stabilirea structurii angajaților (ospătari, bucătari, îngrijitori, recepţioneri, bagaj işti, guvernante etc);
- pregătirea profesională (studii de specialitate);
- cunoştinţe generale (limbi străine, cultură generală);
- moralitate;

Personalul angajat are două responsabilități:

- servirea clientului şi reprezentarea
- apărarea intereselor întreprinderii.

Obligaţiile faţă de întreprindere se manifestă prin: apărarea intereselor financiare, respectarea normelor, procedurilor şi regulamentelor stabilite de întreprindere, protejarea patrimoniului întreprinderii.

Rolurile pe care trebuie să le îndeplinească personalul sunt:

- rolul operaţional are la bază ansamblul operaţiilor care trebuie efectuate
- rolul relaţional - execută activități cu ajutorul clientului[51]

Personalul oricărei unități de turism trebuie să fie caracterizat printr-o fiabilitate remarcabilă. Erorile, neglijenţele, lipsa de politeţe a personalului pot provoca mari pagube oricărei unități. Forța prosperității unei unități turistice vine de la calitate, de la comportamentul personalului. De exemplu, în cazul unui hotel turiştii apreciază foarte mult receptarea solicitărilor lor, simplitatea şi rapiditatea înregistrării, însoţirea până la cameră, transportul bagajelor, publicitatea serviciilor oferite, prezentarea serviciilor din cameră.

Pentru a asigura calitatea prestaţiilor turistice, din punct de vedere al resurselor de muncă, în turism trebuie îndeplinite două condiții:

- pregătirea corespunzătoare a personalului;
- respectarea disciplinei de producţie.

Urmărirea şi înfăptuirea acestor obiective este corelată cu evoluția populației ocupate în turism. Din analiza statisticilor existente rezultă că populaţia ocupată în turismul românesc cunoaşte o tendinţă de scădere mai accentuată decât evoluţia ei la nivelul întregii economii naţionale, situaţie cu totul nefirească, ţinând seama de avantajele turismului în raport cu alte ramuri.

Activitatea de formare profesională a forţei de muncă are drept scop stabilirea unui raport optim între formarea şi utilizarea sa. Pentru începutul se prevede creşterea

---

[50] Lefter Viorel, Manolescu Aurel, Chivu Iulia, Deaconu Alexandrina, Raşcă Lavinia, Popa Ion, Mihalache Vlad. Managementul Resurselor umane,Editura Economică,Bucureşti, 1999.
[51] Valentin Niță, Managementul srviciilor de cazare şi catering, editura Tehnopres, Iaşi, 2004, pagina 69

rolului învăţământului în formarea personalului din domeniul turismului, îndeosebi a celui de conducere şi cu activitatea permanentă.

In acest scop, se preconizează:

- perfecţionarea pregătirii manageriale a cadrelor din turism, prin Institutul Naţional de Formare şi Management în Turism, cu colaborarea experţilor străini;
- stimularea ridicării nivelului calitativ al pregătirii profesionale prin seminarii şi concursuri organizate la nivel naţional, pe specialităţi;
- accelerarea procesului de restructurare, privatizare şi modernizare a învăţământului turistic;
- asigurarea reconversiei forţei de muncă disponibilizată din alte ramuri prin recalificare în turism.

Pe categorii profesionale, necesităţile de pregătire includ:

- pentru manageri: modul de operare în economia de piaţă; tehnici de formare profesională, astfel încât aceştia să joace un rol important în formarea forţei de muncă; managementul personalului; probleme de marketing;
- pentru supraveghetori: concepţii privitoare la modul de oferire a serviciului; formarea profesională în cadrul unităţii;
- pentru lucrători calificaţi: formare profesională specializată; tehnici de formare profesională la locul de muncă;
- pentru lucrători operativi: formare profesională funcţională, pe sistem policalificare.

Formarea forţei de muncă pentru activităţile de calificare medie sau superioară revine fiecărei unităţi turistice prestatoare, ceea ce reclamă organizarea de cursuri eficiente de formare a formatorilor. Apariţia unor noi tehnologii afectează formarea forţei de muncă, îndeosebi din activităţile de catering şi de gestiune hotelieră, pentru acest personal fiind necesară, periodic, operaţiunea de recalificare.

Condiţia esenţială pentru creşterea eficienţei muncii şi uşurarea efortului fizic o constituie organizarea ergonomică a locului şi a procesului de muncă pe baza economiei mişcărilor precum şi asigurarea condiţiilor de muncă ergonomice cu consum de energie cât mai redus, în condiţiile păstrării stării de sănătate normală a omului.

Organizarea ergonomică a procesului de muncă presupune respectarea a trei condiţii:

- aplicarea şi respectarea cunoştinţelor de ergonomie, în special economisirea mişcărilor,
- asigurarea condiţiilor de muncă ergonomice, respectiv consum de energie umană cât mai redus, cu menţinerea stării de sănătate şi integritate a corpului omenesc;
- organizarea raţională a servirii locului de muncă.[52]

Ergonomia se bazează pe o serie de principii şi reguli, care au rezultat dintr-o îndelungată experienţă umană şi urmăreşte ca omul să lucreze în condiţii de confort sporit, cu minimum de oboseală şi cu rezultate productive maxime.

Principii ale economiei mişcării aplicabile corpului omenesc[53]

---

[52] Geangalău Susana Agroturismul şi locuinţa ergonomică, 1998

➢ Mâinile să înceapă şi să termine mişcările în acelaşi timp. De regulă gospodina cu mâna stângă depune un efort static pentru ţinerea unui obiect, iar cu mâna dreaptă un efort dinamic pentru prelucrarea obiectului respectiv, ceea ce scade ritmul de muncă şi rezultatele muncii. Se recomandă ţinerea obiectului, ori de câte ori este posibil, cu un dispozitiv de fixare, ceea ce permite ambelor mâini să lucreze simultan. Exemplu: frământatul cozonacului.

➢ Mâinile să nu rămână inactive în acelaşi timp, cu excepţia perioadelor de odihnă. Acest principiu presupune menţinerea continuităţii muncii de către gospodină, cel puţin cu o mână, deci fără întreruperi, atunci când este posibil. Exemplu: alimentarea robotului cu legume în timpul funcţionării.

➢ Mişcările braţelor să fie efectuate simultan, în sens opus şi simetric Această cerinţă corespunde construcţiei corpului omenesc pe regula simetriei şi echilibrului. În cazul mişcărilor asimetrice apar perturbaţii în centrul de greutate a corpului, încordarea muşchilor, scade viteza mişcării. Exemplu: ţesutul manual la războiul de ţesut.

➢ Mişcările mâinii şi ale corpului să se limiteze la clasele 1-3 pe cât posibil, la care munca se efectuează în mod corespunzător, cu efort şi consum de energie redus.

➢ Momentul forţei să fie folosit în ajutorul gospodinei ori de câte ori este posibil şi sa fie redus la minimum daca el trebuie depăşit de efortul muscular.

➢ Momentul forţei este dat de produsul dintre greutatea deplasată de gospodină, greutatea ustensilelor, aparatelor şi greutatea părţii corpului care se deplasează. Exemplu: forţa mâinii pentru a tranşa carnea, forţa materialului (a cărnii) şi forţa uneltei (satâr pentru a efectua munca). Cantitatea de mişcare trebuie redusă la minim atunci când ea trebuie să fie realizată printr-un efort muscular.

➢ Mişcările curbe, continue şi line ale mâinilor sunt preferabile mişcărilor rectilinii în care intervin schimbări de direcţie bruşte şi în unghiuri ascuţite. Aceste mişcări corespund cu mişcarea naturală a mâinii, specifică construcţiei corpului omenesc. Exemplu: prepararea manuală a maionezei.

➢ Mişcările balistice sunt mai rapide, mai uşoare şi mai precise decât mişcările cu restricţii (opriri) sau controlate. Mişcările balistice se caracterizează prin cursul lor natural, continuu. Ele sunt mişcări curbe, cu pivotul în articulaţia umărului sau a cotului. Ritmul natural al unei persoane este foarte variat şi exprimă dispoziţia de muncă a acestuia în funcţie de constituţia fizică, de caracteristicile psihice şi de starea sănătăţii.

➢ Mişcările succesive, logice trebuie sa fie legate în aşa fel încât să permită să se treacă uşor de la o mişcare la cea următoare, fiecare dintre ele terminându-se printr-o poziţie care să favorizeze începerea celei următoare. Respectarea acestui principiu, al cursivităţii naturale a mişcărilor, presupune ca obiectele, materialele, ustensilele etc, cu care lucrează gospodina să fie dispuse în aşa fel încât să permită succesiunea logică a mişcărilor, ritm de lucru constant, uşor, reflex şi cu economie de energie. Există gospodine care rămân în urmă şi obţin rezultate slabe nu pentru că sunt mai puţin harnice decât altele ci pentru că nu ştiu să-şi organizeze mai bine munca şi să-şi economisească mişcările. Obiectele şi ustensilele cu care lucrează trebuie

---

[53] Petre Burloiu, Managementul resurselor umane, Editura Lumina Lex, Bucureşti , 1997.

să fie cât "mai aproape de gospodină şi în partea mâinii care le utilizează, în ordinea utilizării şi în funcţie de frecvenţă.

- Succesiunea de mişcări care utilizează cel mai puţin divizarea lor în elemente componente este cea mai eficientă în îndeplinirea sarcinii respective.
- Ezitările sau opririle temporare din muncă, minuscule şi frecvente să fie analizate, urmând să li se descopere cauzele şi, dacă este posibil să fie eliminate.
- O mişcare este mai puţin obositoare atunci când se efectuează într-o direcţie care permite folosirea la maximum a gravitaţiei. Exemple: degajarea de resturi menajere direct în găleată cu un plan înclinat ataşabil la masă, prin împingere; împingerea grămezilor de fân din deal în vale; coborârea fânului din pod.
- Fixarea ochilor să fie, pe cât posibil, de durată cât mai scurtă pentru a nu obosi organul vizual.
- Atunci când s-a stabilit că o anumită combinaţie de mişcări este cea mai potrivită din punct de vedere economic, această, metodă trebuie să fie aplicata imediat, chiar din momentul în care familia a fost instruită de către gospodină.

Principii ale economiei mişcării specifice organizării locului de muncă54.

- Pe suprafaţa de lucru să se menţină numai materialele, vasele, ustensilele, obiectele care se utilizează în ziua respectivă. Există tendinţa depozitării pe masa de lucru a unor cantităţi de materiale, vase, obiecte etc. care depăşesc necesităţile zilei de lucru, ceea ce suprasolicită inutil şi obositor sistemul nervos al gospodinei. Orice material sau obiect în plus pe masa de lucru constituie un factor perturbator, deoarece el trebuie evitat sau deplasat pentru că încurcă.
- Loc stabil, fix şi permanent pentru obiecte, ustensile, materiale, produse, încălţăminte, îmbrăcăminte etc. Nerespectarea acestui principiu determină consum . de energie nervoasă, risipă de timp pentru căutări, ceea ce produce nemulţumiri, neînţelegeri, disconfort, conflicte generate de dezordine. Se cere păstrarea locului dinainte stabilit şi cunoscut de membrii familiei. Schimbarea frecventă a locului stabilit pentru păstrarea sau punerea obiectelor la întâmplare este total neindicată. Respectarea acestui principiu formează obişnuinţa in executarea mişcării de luare şi punere la loc în mod automat şi precis, fără contra, mintal.
- Ustensilele, materialele, produsele agricole, alimentele să fie plasate aproape de punctul de utilizare. Materialele şi ustensilele să fie astfel plasate, încât să permită cea mai bun succesiune a mişcărilor, eliminând astfel mişcările în gol.
- Materialele trebuie plasate lângă punctul de încheiere a ciclului precedent pentru a asigura începerea imediată a ciclului următor.
- Asigurarea condiţiilor corespunzătoare de vedere.
- Înălţimea locului de muncă şi a scaunului este preferabil să fie astfel rezolvată, încât alternarea poziţiei în picioare cu poziţia şezând să fie uşor posibilă.
- Să se asigure un scaun de un tip anumit şi cu o înălţime care să-i permită o poziţie corectă în muncă.

[54] Susana Geangalău Agroturismul şi locuinţa ergonomică , Pag 151, 1998.

5.5 Utilizarea intensivă a potenţialului uman

Dezvoltarea şi modernizarea economiei are efecte şi asupra activităţii turistice, acestea manifestându-se atât prin creşterea complexităţii activităţii, cât şi prin necesitatea obţinerii unei eficienţe sporite pe toate planurile (profit, productivitatea muncii, satisfacţia clienţilor etc).

Organizarea ştiinţifică presupune folosirea şi aplicarea unui ansamblu de principii care să asigure valorificarea la maximum a posibilităţilor. Acestea s-ar putea realiza prin:

- orientarea profesională adecvată (cursuri de calificare, informare permanentă etc);
- selecţie şi promovare pe criterii profesionale;
- recrutarea din rândul absolvenţilor diferitelor forme de învăţământ (persoane competente ce îndeplinesc cumulativ însuşiri de ordin profesional, fizic, moral etc);
- diviziunea muncii cu efecte asupra:uşurării eforturilor şi creşterii productivităţii;
- folosirea integrală şi eficientă a timpului;
- repartizarea în funcţie de pregătire şi însuşiri;
- delimitarea şi creşterea răspunderii personale în activitatea desfăşurată;
- înlesnirea coordonării şi controlului sarcinilor repartizate.

Folosirea intensivă a potenţialului uman este exprimată prin productivitatea muncii care în literatura de specialitate este definită prin eficienţa cu care se consumă munca. Dicţionarul economic defineşte productivitatea muncii astfel „ eficienţa, rodnicia cu care este utilizat factorul de producţie muncă„[55].Poate fi interpretată ca forţă productivă a muncii. Productivitatea medie şi productivitatea marginală a muncii caracterizează, fiecare în parte, o relaţie particulară dintre factorul uman şi volumul de activitate.

Analiza productivităţii muncii se realizează printr-un sistem de indicatori care în practică exprimă „fie cantitatea de produse obţinute cu o anumită cheltuială de muncă (indicatori direcţi) fie cheltuială de muncă efectuată pentru obţinerea unităţii de produs.

Productivitatea ajută la formarea unei imagini despre activitatea compartimentului, a fiecărui lucrător etc.

Productivitatea muncii se calculează ca productivitate medie şi productivitate marginală.

Productivitatea medie se calculează astfel:

$$\overline{W} = \frac{Q}{N} \quad \textbf{Ecuaţie 8}$$

unde:

$\overline{W}$ - productivitatea medie

Q - nivelul producţiei

N - numărul de personal

Productivitatea marginală se calculează astfel :

$$W_m = \frac{\Delta Q}{\Delta N} \quad \textbf{Ecuaţie 9}$$

[55] Niţă Dobrotă Dicţionar de economie, Editura Economică, Bucureşti, 1999

unde:

W_m - productivitatea marginală

ΔQ - modificarea producţiei

ΔN - modificarea numărului de personal

Stabilirea randamentului muncii în activitatea de turism este greu de realizat din cauza complexităţii factorilor care influenţează productivitatea acestui factor, precum şi a specificului activităţii de turism, care este alcătuită dintr-o mare diversitate de servicii mai mult sau mai puţin standardizate.

Afluxul neuniform de turişti, sezonalitatea determină ca productivitatea muncii calculată pe unităţi reduse de timp, să nu reflecte realitatea. Pentru a evita acest neajuns, calculul productivităţii se va face pe unităţi mai mari de timp (lună, sezon, an).

Creşterea productivităţii trebuie urmărită strict şi realizată diferenţiat de la caz la caz pentru a nu afecta calitatea serviciului care are efect direct asupra satisfacţiei clientului.

6. Analiza SWOT

➢ Analiza SWOT a potenţialului turistic a judeţului Neamţ presupune luarea în calcul a următoarelor elemente:

➢ puncte tari
➢ puncte slabe
➢ oportunităţi
➢ ameninţări

Analiza de situaţie (analiza SWOT)

1. **Aşezarea geografică şi cadrul natural**

Puncte tari

➢ Aşezare în nord estul României;
➢ Drumuri europene , reţea de transport feroviar ;
➢ Climă continentală moderată ;
➢ Rezervă de teren pentru amenajări ulterioare;
➢ Relief variat ce coboară în trepte de la munte la dealurile subcarpatice, care se pierd în valea largă cu caracter de culoar a Siretului;
➢ Cadru natural variat şi generos, care asigură legături facile între zonele montană, subcarpatică şi de câmpie.

Puncte slabe

➢ Prezenţa unor poli de atracţie urbană: Piatra Neamţ, Roman Târgu Neamţ.

Oportunităţi

➢ Programe ale autorităţilor judeţene şi centrale destinate mediului rural;
➢ Înfiinţarea

➢ Parcul Naţional Ceahlău;
➢ Parcul Naţional "Cheile Bicazului", cu 3.315 ha. Cheile Bicazului au o lungime de 8 km (de la Lacu Roşu până la satul Bicazul Ardelean). Cheile Bicazului atrag prin frumuseţea lor numeroşi turişti;
➢ Rezervaţia de zimbri şi faună carpatină, Dragoş- Vodă.

Ameninţări

➢ Extinderea fenomenul de eroziune a solului cu posibile consecinţe grave pe termen lung .

2. Populația și resursele umane

Puncte tari

- Nivel relativ ridicat al gradului de calificare în anumite domenii;
- Existența unor specialiști în domenii variate de activitate;
- Diversitatea etno – culturală;
- Ospitalitatea proverbială a locuitorilor.

Puncte slabe

- Îmbătrânirea populației ;
- Depopularea (spor natural negativ și migrarea tinerilor spre centre urbane) ;
- Mentalitatea populației față de schimbare în general și reconversie profesională în special ;
- Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă .

Oportunități

- Existența unor exemple de succes ale unor localnici cu inițiativă ;
- Existența unor programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională ;
- Turiștii se pot iniția în activități tradiționale.

Amenințări

- Reducerea ponderii populației active ;
- Natalitate scăzută ;
- Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți;
- Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii și economiei locale datorită fiscalității ridicate .

3. Infrastructură

Puncte tari

- Prezența arhitecturii tradiționale ;
- Modernizarea echipamentelor de telecomunicații și extinderea telefoniei mobile ;
- rețea de drumuri publice:
  - 8 drumuri naționale, cu lungimea de 407,228 km ;
  - 44 drumuri judetene, cu lungimea de 758,580 km;
  - 124 drumuri comunale, cu lungimea de 649,615 km.
- transporturi acceptabile;
- tarife accesibile.

Puncte slabe

- Starea tehnică necorespunzătoare a rețelei rutiere;
- Alimentarea cu apă în rețeaua publică este foarte limitată;
- Nu există rețea de canalizare în tot județul;

	➢ Zone fără acces la gaze naturale .
Oportunități	➢ Programe comunitare ale Uniunii Europene pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii în mediul rural: SAPARD, ISPA; ➢ Programe guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor locale ; ➢ Programe de modernizare a infrastructurii rutiere.
Amenințări	➢ Orientarea programelor europene și guvernamentale spre alte zone considerate prioritare ; ➢ Scăderea interesului investitorilor pentru zonă.

4. Economia

Puncte tari	➢ Vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale (lemn, ceramică); ➢ Tradiții locale în creșterea animalelor, în special al porcinelor și păsărilor ; ➢ Existența unor societăți comerciale și persoane fizice autorizate cu activitate în zonă .
Puncte slabe	➢ Resurse financiare insuficiente, investiții autohtone și străine reduse ; ➢ Infrastructura necorespunzătoare ; ➢ Echipamente și tehnologii învechite ; ➢ Parcelarea terenului - productivitate scăzută (suprafețele agricole nu pot fi întotdeauna lucrate mecanizat) ; ➢ Scăderea producțiilor medii la aproape toate culturile.
Oportunități	➢ Reconversia unor capacități economice aflate în conservare în capacități cu profil nou de fabricație ; ➢ Reconversia unor capacități, în special agricole, spre arii de productivitate adaptate condițiilor locale ; ➢ Utilizarea programelor de finanțare a UE și a autorităților ; ➢ Extinderea colaborării cu organizații neguvernamentale care au capacitatea să atragă fonduri extrabugetare ; ➢ Dezvoltarea de relații de parteneriat economic și administrativ cu unități teritoriale (similare sau asemănătoare) din țară și străinătate.
Amenințări	➢ Lipsa de receptivitate și flexibilitate la cerințele pieței care determină decalaje economice mari, greu de recuperat ; ➢ Reducerea ponderii populației active ; ➢ Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii și economiei locale datorită fiscalității ridicate.

5. Turism

Puncte tari

- Potențial turistic deosebit datorită păstrării patrimoniului cultural tradițional (port popular, formație de dansuri și cântece populare din zonă) ;
- Fructe și legume proaspete de sezon ;
- Vinuri excelente;
- Mâncăruri tradiționale (sarmale moldovenești);
- Rachiurile sunt pregătite după tehnologiile tradiționale;
- Obiceiuri tradiționale deosebite (șezători, hore, coline, hramuri etc.);
- Potențial turistic peisagistic
- Existența unui nucleu puternic și inovativ de practicare a agroturismului ;
- Existența unor centre de informare și promovare a turismului rural ;
- Așezarea geografică propice dezvoltării serviciilor, în special a celor turistice.

Puncte slabe

- Resurse financiare insuficiente, investiții autohtone și străine reduse ;
- Pregătire profesională de slabă calitate în domeniul serviciilor turistice.

Oportunități

- Extinderea rețelei de ferme și gospodării autorizate pentru practicarea agroturismului ;
- Prezența în județ a unor așezăminte culturale și naționale de o deosebită importanță:
  - 10 rezervații forestiere ("Pădurea de argint" , "Codrii de aramă" etc);
  - 3 rezervații paleontologice (Munții Cozla, Pietricica și Cernegura din Piatra Neamț);
  - 5 rezervații geologice (Cheile Șugăului, Cascada Duruitoarea etc);
  - 3 parcuri dendrologice cu arbori seculari;
  - 12 rezervații floristice, faunistice, acvatice, peisagistice și mixte;
  - 5 monumente ale naturii: 4 stejari seculari si un ulm secular.
- Punerea în valoare a bogatului patrimoniu cultural și istoric al comunei;
- Utilizarea programelor de finanțare a UE și autorităților ;
- Extinderea colaborării cu organizații neguvernamentale care au capacitatea să atragă fonduri extrabugetare Speranța. ,Ecoforest etc.

Amenințări

- Fiscalitatea şi birocrația ;
- Reducerea sau eliminarea unor facilități ;
- Orientarea spre alte zone de interes turistic.

6. Mediul înconjurător

Puncte tari

- Aplicarea unui sistem integrat de colectare a deşeurilor;
- Dispariția de pe cursurile râurilor a deşeurilor menajere ;
- Eforturi ale autorităților locale de aplicare riguroasă a legislației privind protecția mediului .

Puncte slabe

- Neefectuarea de lucrări de stabilizare în zonele ce prezintă pericole de alunecări de teren ;
- Colectarea neselecționată a deşeurilor, în vederea reciclării, refolosirii, recuperării sau valorificării lor ;
- Educația ecologică este superficială .

Oportunități

- Utilizarea programelor UE destinate reabilitării condițiilor de mediu din mediul rural ;
- Extinderea colaborării şi implicarea organizațiilor neguvernamentale şi a şcolilor în programe comune de educație ecologică .

Amenințări

- Extinderea eroziunii solului cu consecințe grave pe termen lung dacă nu se intervine la timp ;
- Prezența mentalității de indiferență față de protecția mediului (mai ales la nivelul populației adulte) .

BIBLIOGRAFIE

1) Albotă Mihail Gabriel	Munţii Ceahlău, Editura Abeona, Bucureşti, 1992
2) Bran Florina, Şimon Tamara, Nistoreanu P	Turismul rural, modelul european, Editura Economică, Bucureşti, 1997.
3) Arhim. Bălan Ioanichie,.	Convorbiri Duhovniceşti, Editată de Episcopia Romanului şi Huşilor, 1993.
4) Bran Florina, Şimon Tamara, Nistoreanu P	Ecoturism, Editura Economică, Bucureşti 2000.
5) Bran Florina, Şimon Tamara, Marin Dinu	Economia turismului şi mediului înconjurător, Editura Economică, Bucureşti, 1998
6) Burloiu Petre	Managementul resurselor umane, Editura Lumina Lex, Bucureşti , 1997
7) Dinu Mihaela	Geografia turismului, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2003.
8) Ciobanu N. Ion	Plutăritul pe Bistriţa, Editura NONA , Piatra Neamţ, 2004
9) Cucu V. Ştefan M.	România ghid-atlas al monumentelor istorice, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1974.
10) Dionişie Cristina	Managementul turismului: structuri de concepţie şi organizare, Editura Junimea, Iaşi, 2002.
11) Dornescu Maria , Dornescu Victor ,	Soarele Moldovei 1504-2004, Editura Optima ,Iaşi, 2003.
12) Geangalău Susana	Agroturismul şi locuinţa ergonomică, 1998
13) Gherasim T. Gherasim D.	Marketing turistic, Editura Economică, Bucureşti, 1999.
14) Glăvan V.	Geografia turismului în România, Editura Institutului de Management – Turism EDEN, Bucureşti, 1996

15) Ferenţ Emil — Economia şi managementul turismului, Editura Politehnium, Iaşi, 2004

16) Florea Vasile, — Istoria Artei Româneşti, Hyperion, Iaşi, 1991

17) Iacomi Gheorghe — Ceahlăul Ghid turistic, Editura Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei, Iaşi , 2000.

18) Lefter Viorel, Manolescu Aurel, Chivu Iulia, Deaconu Alexandrina, Raşcă Lavinia, Popa Ion, Mihalache Vlad. — Managementul Resurselor umane,Editura Economică,Bucureşti, 1999.

19) Neagu Vaşile — Managementul turistic şi al serviciilor turistice, Editura Sylvi, Bucureşti 2000.

20) Nicolescu Ovidiu, Verboncu Ion — Management, Editura Economică, Bucureşti, 1999.

21) Niţă Dobrotă — Dicţionar de economie, Editura Economică, Bucureşti, 1999

22) Niţă Valentin, Butnaru Gina, Drăgan Lorin — Gestiune hotelieră şi catering, editura Sedcom Libris, Iaşi ,2002.

23) Snak Oscar, Baron Petre, Neacşu Nicolae — Economia turismului, Editura Expert, Bucureşti,2001

24) Stănciulescu Gabriela — Economia întreprinderii şi elemente de legislaţie, Editura Oscar Print, Bucureşti, 2001.

25) Tomescu Nicolae — Satul despre e însuşi Editura Ankarom, Iaşi , 1998,

26) Tufescu Victor, — Subcarpaţii, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1996.

27) *** — www.antrec.ro

28) *** — www.neamţantrec.ro

29) *** — www.NEAMŢONLINE.ro

30) *** ORDONANȚĂ nr. 58/1998 privind organizarea şi desfăşurarea activităţii de turism în România, Bucureşti, 21

31) *** Turismul Judeţului Neamţ, Breviar statistic, Ediţia 2005.

Anexa 1

Agenţiile de turism din judeţul Neamţ

Paneuropa	Piatra Neamţ Str. M. Eminescu nr.6, bl.D6, sc.C, ap.75
Alextur	Piatra Neamţ Bd. Decebal nr.3, parter
Arcadia	Targu Neamţ Bd. Mihai Eminescu, bl.M9
AS	Piatra Neamţ Pta. Kogalniceanu nr.6, bl.12, ap.46
B.T. T.Neamţ	Piatra Neamţ Bd. Republicii nr.11, bl.A2
Bon Voyage	Bd. 9 Mai, bl.11, ap.43 Bd. 9 Mai, bl.11, ap.43
Central	Piatra Neamţ Str. Petrodava nr.1-3
Coel Cris	Roman Str. Stefan cel Mare, bl.15
Forum	Piatra Neamţ Str. M. Eminescu nr.12, sc.C, parter, ap.44
Grand Hotel Ceahlău	Piatra Neamţ Pta. Stefan cel Mare nr.3
Klass	Piatra Neamţ Bd. Republicii nr.38-40, Hotel Bulevard, parter
Mighe Tur	Roman Str. Stefan cel Mare, bl.6
Mioritic Tour	Piatra Neamţ Pta. Stefan cel Mare, bl.C2, ap.37
Onix	Piatra Neamţ Str. George Cosbuc, bl.A4, ap.21
Pastel Company	Piatra Neamţ Str. Petru Rares nr.54
Petro Tour	Piatra Neamţ BD. Decebal nr.34
Petrotur	Piatra Neamţ Bd. Decebal nr.15, bl.C1
Pleiada	Roman Str. Veronica Micle nr.15
Roman	Roman Str. N. Titulescu nr.2-4
Ronedo	Piatra Neamţ Bd. Decebal nr.59, sc.A, ap.1

Șind România	Piatra Neamț Str. Petru Rares nr.27C
Voyage Voyage	Piatra Neamț Str. Petru Movila nr.114
Aldo	Viisoara Str. Petru Movila nr.200A
Globe Travel	Piatra Neamț Bd. Traian nr.13, bl.A2
Perfect Soft Travel	Roman Str. B. Dragos nr.114

Anexa 2

Hotelurile şi restaurantele din judeţul Neamţ

Hotel Ozana**	Statiunea Baltatesti
Hotel Ecotur	Ceahlau
Hotel Bradul ***	Durau
Hotel Bistriţa **	Durau
Hotel Brânduşa **	Durau
Hotel Cascada**	Durau
Hotel Central ***	Piatra-Neamţ
Hotel Ceahlău **	Piatra-Neamţ
Hotel Bulevard**	Piatra-Neamţ
Hotel Roman**	Roman
Restaurant Casa Românească	Roman
Restaurant Ceahlău	Piatra Neamţ
Restaurant Conceta	Roman
Restaurant Han Izvoare	Dumbrava Roşie
Restaurant Huci	Roman
Restaurant Moldova	Roman
Restaurant Nefertiti	Piatra Neamţ
Restaurant Romtudo	Roman
Restaurant Terasa Gospodinelor	Piatra Neamţ
Restaurant Union	Piatra Neamţ

Anexa 3

Reţeaua unităţilor de cazare şi alimentaţie publică din Tg. Neamţ

Unitatea de cazare	Cate-goria	Nr. loc.	Facilităti	Adresa	Proprietar
Hotel DOINA	***	28	- camere cu 2 paturi - restaurant 120 locuri - terasă 100 locuri - parcare	Tîrgu Neamţ	privat
Motel CASA ARCAŞULUI	**	38	- camere - 2 si 3 paturi - baie cu duş - restaurant 160 locuri - bar de zi - terasă 100 locuri	Tîrgu Neamţ	Coop
Hotel OgLINZI	**	96	- camere - 2 si 3 paturi - baie cu dus - T.V. color - bar de zi - restaurant 150 locuri - terasă 80 locuri	Oglinzi	SIF
Pensiunea BELVEDERE	***	16	- camere cu 2 paturi - restaurant 40 locuri - terasă 40 locuri - TV cablu - spaţii verzi pentru odihnă, livadă - parcare asigurată	Tîrgu Neamţ	privat
Pensiunea VILA BELLA	**	36	- camere cu 2 şi 3 paturi - restaurant-pensiune 36 locuri - TV cablu - spaţii verzi pentru odihnă, livadă - parcare asigurată	Tîrgu Neamţ	privat
Pensiunea MIORIŢA	**	8	- camere cu 2 paturi - TV cablu - spaţii verzi pentru odihnă, livadă - parcare asigurată	Tîrgu Neamţ	privat
Hotel "OZANA"	**	110	- camere cu 2 paturi - baie cu dus - T.V. color - restaurant - baza tratament	Bâltătesti	M.Ap.N.
Vile Băltătesti	**	120	-camere cu 2 si 3 paturi - baie cadă	Băltătesti	M.Ap.N.
Pensiunea IUSTINA	**	4	-camere cu 2 paturi -T.V. cablu -spatii verzi -parcare asigurata	Tîrgu Neamţ	privat
Vila "RODEO"	***	8	-camere cu 2 locuri - baie cadă - T.V. color - agrement	Baza de agrem. ecvastru Dumbrava	Directia Silvica Neamţ

Pensiunea agroturistică ** „CASA APOSTOL" – Agapia

- 6 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, echitaţie, cicloturism, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „HARIETA" – Agapia

- 10 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, echitaţie, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „CASA TIMOFTE" – Agapia

- 6 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, echitaţie, cicloturism, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „GEORGIANA" – Agapia

- 4 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, echitaţie, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „ALEX" – Agapia

- 4 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „CĂTĂLIN" – Agapia

- 4 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, excursii;

- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „CASA DINTRE PINI" – Agapia

- 6 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „CASA ANCA" – Agapia

- 6 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, echitaţie, cicloturism, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „ANA" – Agapia

- 4 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, echitaţie, cicloturism, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „ANDREI" – Agapia

- 4 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, echitaţie, cicloturism, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „ROBERT" – Agapia

- 6 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „CASA LATEŞ" – Filioara

- 8 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, echitaţie, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „CASA ILIESCU" – Filioara

- 6 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „CASA NĂSTASE" – Filioara

- 8 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „CORINA" – Filioara

- 6 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „NARCISA" – Filioara

- 8 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Pensiunea agroturistică ** „ALINA" – Filioara

- 8 locuri cazare în camere cu 2 paturi, cu TV şi baie cu duş;
- posibilităţi de servire a mesei cu produse din gospodărie proprie;
- agrement turistic: drumeţii, echitaţie, excursii;
- spaţii de joacă pentru copii;
- informaţii turistice.

Anexa nr.3

Trasee turistice pe Ceahlău

Traseul 1

Cabana Izvorul Muntelui - Curmătura Lutu Roşu - Răchitiş - Piatra cu Apă - Detunate - Cabana Dochia

Traseul 2

Cabana Izvorul Muntelui - Stânca Dochiei - Santinela - Jgheabul cu Hotar - Cabana Dochia

Traseul 3

Cabana Izvorul Muntelui - Poiana Maicilor - Clăile lui Miron - Ocolaşul Mic - Cabana Dochia

Traseul 4

Stațiunea Durău - Cabana Fântânele - Piatra Lată - Panaghia - sub Vârful Toaca - Cabana Dochia

Traseul 5

Stațiunea Durău - Poiana Viezuri - Cascada Duruitoarea - Poiana Săiuşului - Cabana Dochia

Traseul 6

Satul Neagra - Piciorul Negrei - Poiana Văratec - Poiana Maicilor - Ocolaşul Mic - Cabana Dochia

Traseul 7

Comuna Bicazul Ardelean - Telec - Curmătura Scaune - Jgheabul lui Vodă - cabana Dochia

Anexa 4

Trasee în jurul oraşului Tg.Neamţ

Traseul Târgu - Neamţ- Poiana Largului-46 km (DN15B)

Parcurgerea acestui traseu, de un pitoresc deosebit, în lungul albiei râului Ozana, până pe coama munţilor acoperiţi de păduri seculare, prilejuieşte cunoaşterea unor importante obiective turistice: localitatea Vânători, Rezervaţia Forestieră Branişte, Rezervaţia de Zimbri şi Faună Carpatină "Dragoş - Vodă", Mănăstirea - Neamţ, Mănăstirea - Secu, Mănăstirea - Sihăstria, Schitul - Sihla, localităţile Pipirig şi Poiana Largului.

Traseul Târgu -Neamţ - Piatra-Neamţ: 45 km (DN15 C)

Acest itinerar leagă oraşul Târgu -Neamţ de municipiul Piatra-Neamţ, reşedinţă de judeţ, dându-ne posibilitatea cunoaşterii unor importante obiective turistice aflate pe traseu: Mănăstirea - Agapia, rezervaţiile forestiere "Pădurea de argint" şi "Codrii de aramă", Mănăstirea - Văratec, staţiunea Bălţăteşti şi localitatea Ghindăoani. Traseul are un farmec deosebit prin peisaj şi prin valoarea monumentelor istorice şi de artă medievală

Traseul Târgu Neamţ – Războieni- Hanul Ancuţei: 50 km

Traseul Târgu Neamţ– Mănăstirea Secu – Mănăstirea Sihăstria– Mănăstirea Sihla–

Traseul Târgu Neamţ– Mănăstirea Agapia– Mănăstirea Văratic

Călătorii care au ajuns la Mănăstirea Agapia pot merge la Agapia Veche de unde îşi pot continua drumul prin codrii umbroşi, pe cărări de munte, spre Schitul- Sihla sau spre Mănăstirea Secu şi Sihăstria.

Revenind la Mănăstirea Agapia din Vale, putem călători spre Mănăstirea -Văratec pe un drum forestier, care trece dealul dintre cele două localităţi, sau pe drumul modernizat, trecând prin localitatea Valea Seacă, cu case albe şi curate, între dealuri acoperite cu grădini, fâneţe şi semănături.în apropierea mănăstirii, ne întâmpină pe partea dreaptă

Din Mănăstirea - Sihăstria se pot face numeroase drumeţii spre vârfuri de munte sau spre alte aşezăminte monahale. Cea mai frecventată este poteca ce urcă la sud, spre Schitul Sihla şi stâncile cu peşteri care au servit de adăpost Sfintei Teodora. Traseul poate fi străbătut într-o oră şi jumătate.

Revenind la Mănăstirea - Sihăstria, drumul spre Poiana Largului trece din nou pe la Mănăstirea Secu şi se îndreaptă spre vest, trecând prin Pipirig.

Management & Marketing

17

ISBN (10) 973-702-359-5
ISBN (13) 978-973-702-359-9